Xalqın qəzeti!
Xalq qəzeti
№ 129 (30245) 20 iyun 2023-cü il, çərşənbə axşamı
Gündəlik ictimai-siyasi nəşr
1919-cu ildən çıxır
Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti
veb-sayt: www.xalqqazeti.az

Günün sözü

Prezident İlham Əliyev:

Azad edilmiş torpaqlarda kənd təsərrüfatının müasir planlı şəkildə ixtisaslaşma əsasında təşkili bizə imkan verəcək ki, oraya qayıdacaq insanlar əkin-biçinlə məşğul olmaqla öz güzəranını özləri təmin edəcəklər, yaxşı vəsait əldə edəcəklər, eyni zamanda, ölkəmizin ərzaqla təminatı və ixrac imkanları böyük dərəcədə artacaq.

Orta Dəhliz – Çindən Avropaya ən qısa yol

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri İlham Əliyevlə Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iyunun 13-də mətbuata bəyanatlarında bir sıra önəmli məsələlərlə yanaşı, Orta Dəhlizin dünya, o cümlədən hər iki ölkənin iqtisadiyyatına mühüm təsiri barədə ətraflı bəhs edilib.

Dövlətimizin başçısı çıxışında Cümhurbaşqanının respublikamıza budəfəki səfəri çərçivəsində nəqliyyat məsələlərinin də geniş müzakirə olunduğunu bildirib. Prezident İlham Əliyev deyib: "İndiki geosiyasi şəraitdə Orta Dəhlizin önəmi daha çox diqqət çəkir. Azərbaycan ərazisindən, yəni Xəzər dənizi ilə daşınan yüklərin həcmi ildən-ilə artır. Ona görə Azərbaycanda nəqliyyat və logistika imkanları genişləndirilir.

(ardı 13-cü səhifədə)

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan OPEC+ formatı yaranan ilk gündən bu əməkdaşlığa böyük töhfə verir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 19-da Neft İxrac edən Ölkələr Təşkilatının (OPEC) Baş katibi Haysam Əl-Qaysı qəbul edib.

Haysam Əl-Qays, ilk növbədə, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının energetika naziri, Şahzadə Əbdül Əziz bin Salman Əl-Səudun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Şahzadə Əbdül Əziz bin Salman Əl-Səuda çatdırmağı xahiş etdi.

Görüşdə Azərbaycanla OPEC+ ölkələri arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi qeyd edildi. Baş katib vurğuladı ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan OPEC+ formatı yaranan ilk gündən bu əməkdaşlığa böyük töhfə verir və o, buna görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi.

Eyni zamanda, bu gün qlobal neft bazarında OPEC+ formatında fəaliyyətin roluna toxunuldu, indiyədək bu bazarda sabitliyin əldə edilməsinin məhz bu formatda həyata keçirilən fəaliyyət nəticəsində mümkün olduğu xüsusi qeyd edildi.

(ardı 2-ci səhifədə)

İki sahilin bir dərdi

Səhifə ⇨ 11

Həkəri təxribatı ilə bağlı on iki məqam

Həkəri sərhəd-keçid məntəqəsində ölkəmizin hərbçilərinə atəş açılması onu göstərir ki, Ermənistan Azərbaycanla normal münasibətlərin qurulmasında maraqlı deyil. Ümumi olaraq, məsələyə bu cür qiymət vermək mümkündür. Amma burada xüsusi vurğulanmalı məqamlar da var.

Birinci, sözügedən istiqamətdə Azərbaycan hərbçilərinin atəşə tutulması Həkəri sərhəd-buraxılış məntəqəsinin işinin pozulmasına yönələn akt idi. Deməli, Ermənistan belə bir məntəqənin mövcudluğunu qəbul etmir. Nəzərə alaq ki, son iki yüz ilə qədərki müddətdə həmin istiqamətdə sərhəd olmayıb. Qarabağ erməniləri burada istədiklərini ediblər. Sanki Ermənistan ərazisindədirlər. Belə yanaşmanın sonradan erməni avantürist millətçilərini Azərbaycanın torpaqlarını işğal etməyə həvəsləndirdiyi isə faktdır. Bu baxımdan separatçı rejimin formalaşmasını da vurğulaya bilərik.

İkinci. Həkəri sərhəd-keçid məntəqəsinin mövcudluğu Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası deməkdir. Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan ölkəmizin Qarabağ da daxil olmaqla, 86,6 kvadratkilometr ərazidə suveren hüquqlarını tanıdığını bəyan etsə də, görünən budur ki, deyimdə səmimilik yoxdur. Məlum insident məhz bunun nəticəsi idi.

(ardı 11-ci səhifədə)

Laçın daha 13 ailəyə qucaq açdı

Səhifə ⇨ 8

Sülhməramlıların sülhdən sonrakı aqibəti

Səhifə ⇨ 10

Ermənistanın sürətlə silahlanması yeni hərbi təhdid yaradır

Səhifə ⇨ 10

Rusiya döyüş taktikasını dəyişdirir

Səhifə ⇨ 16

Azad olunmuş ərazilərdə torpaq islahatı necə aparılacaq?

Səhifə ⇨ 15

"Muğam aləmi" VI Beynəlxalq Musiqi Festivalının açılış konserti

Səhifə ⇨ 12

Avropanın ən vacib məsələsi inflyasiya ilə mübarizədir

Səhifə ⇨ 16

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan OPEC+ formatı yaranan ilk gündən bu əməkdaşlığa böyük töhfə verir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Söhbət zamanı bu gün “fossil” yanacaqlar sahəsində mövcud olan məsələlər müzakirə edildi, gələcəkdə bu sahəyə investisiyaların ayrılmasının vacibliyi bildirildi. Dünya iqtisadiyyatının artması nəticəsində ümumilikdə enerjiyə çoxalan tələbat nəzərə alınaraq, bu sahəyə son zamanlarda investisiyaların azaldılmasının müəyyən narahatlıq doğurduğu qeyd olundu.

Görüşdə dünyada yaşıl enerji sahəsində əldə edilən irəliləyişlərlə bərabər, ənənəvi yanacağın oynadığı vacib rol vurğulandı. Ənənəvi enerji sahəsində ətraf mühitə zərərin azaldılması baxımından yeni texnologiyaların tətbiqinin xüsusi əhəmiyyət daşıdığı bildirildi.

Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

AZƏRTAC

Milli Məclisin nümayəndə heyəti Avstriyada səfərdədir

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti iyunun 19-da Avstriyanın paytaxtı Vyanaya rəsmi səfər edib.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, nümayəndə heyətinə Milli Məclisin komitə sədrləri Tahir Mirkişili (Avstriya ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri), Siyavuş Novruzov, deputatlar Sahib Alıyev, Azər Kərimli, Elnur Allahverdiyev, parlament Aparatının rəhbəri Fərid Hacıyev və digər rəsmi şəxslər daxildir.

Xarici İşlər nazirlikləri arasında növbəti siyasi məsləhətləşmələr

İyunun 19-da Tbilisidə Azərbaycan Respublikası və Gürcüstan Xarici İşlər nazirlikləri arasında növbəti siyasi məsləhətləşmələr keçirilib.

Nümayəndə heyətlərinə Azərbaycan tərəfindən xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov, Gürcüstan tərəfindən isə həmin ölkənin xarici işlər nazirinin birinci müavini Laşa Darsalia rəhbərlik ediblər.

Görüşdə iki ölkə arasında münasibətlərin hazırkı durumu nəzərdən keçirilib, siyasi, sosial-iqtisadi, humanitar və qarşılıqlı maraq kəsb edən digər sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün mövcud imkanlar müzakirə olunub. İqtisadi əlaqələrin inkişaf etdirilməsi baxımından Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın fəaliyyətinin əhəmiyyəti, Azərbaycan-Gürcüstan əməkdaşlığının regiona töhfəsinin vacibliyi vurğulanıb. Eyni zamanda, Azərbaycan–Türkiyə–Gürcüstan üçtərəfli əməkdaşlıq formatının və regional əməkdaşlığın əhəmiyyəti qeyd olunub.

Gürcüstan xarici işlər nazirinin birinci müavini Laşa Darsalia Azərbaycan və Gürcüstan Xarici İşlər nazirlikləri arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxunub, hər iki ölkənin səfirliklərinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib.

Azərbaycan–Gürcüstan–Türkiyə formatı hər üç ölkə üçün vacib əhəmiyyət kəsb edir

Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyənin xarici işlər nazirlərinin növbəti üçtərəfli görüşünün yeri və tarixi diplomatik kanallar vasitəsilə razılaşdırılır.

Tbilisidə jurnalistlərə müsahibəsində Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov deyib.

Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə üçtərəfli formatının hər üç ölkə üçün vacib əhəmiyyət kəsb edən uğurlu format olduğunu söyləyən X.Xələfov qeyd edib: “Biz bu günədək bu format çərçivəsində çox böyük işlər görə bilmişik və bu üç ölkənin bundan sonra da bu istiqamətdə görə biləcəyi işlər çoxdur. Həm qarşılıqlı anlaşma və etimadın olduğu siyasi sahədə, həm iqtisadiyyat, nəqliyyat, mədəni-humanitar və digər sahələrdə bizim gündəliyimiz çox geniş və zəngindir. Gündəliyimizdə olan bütün məsələlər üzrə nailiyyət qazanmağımız və bu işləri irəli aparmağımız üçün potensialımız mövcuddur”.

OPEC-in baş katibi: Azərbaycanla eyni mövqeyi bölüşməyimizdən məmnunuq

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Azərbaycana səfəri çərçivəsində Neft İxrac edən Ölkələr Təşkilatının (OPEC) baş katibi Haysam Əl-Qays ilə görüşüb.

Nazirlikdən bildirilib ki, görüşdə OPEC ilə Azərbaycanın “Əməkdaşlıq Bəyannaməsi” çərçivəsində əməkdaşlığı, ölkəmizin qlobal neft bazarının tənzimlənməsində iştirakı, həmçinin tələb-təklif dinamikası ilə bağlı hazırkı vəziyyət və inkişaf tendensiyaları ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib.

“OPEC plus” formatı təşəbbüsünün irəli sürülməsi və həyata keçirilməsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tarixi rolu yüksək qiymətləndirilib. Baş katib deyib: “Prezident İlham Əliyevin enerji təhlükəsizliyi, neft-qaz sənayesinin inkişafı, investisiyalar haqqında çox aydın baxışları birgə fəaliyyətimiz üçün yeni imkanlar açır. Azərbaycanla eyni mövqeyi bölüşməyimizdən məmnunuq”.

Bildirilib ki, “OPEC plus” çərçivəsində əməkdaşlığın məqsədi iqtisadi inkişaf üçün dünyanı lazım olan enerji ilə təmin etməkdir. Bu isə bütün enerji növlərindən istifadə ilə mümkün ola bilər.

Energetika naziri Pərviz Şahbazov isə deyib ki, karbon emissiyalarının azaldılması ilə neft-qaz sektorunun inkişafı dayanıqlı enerji təhlükəsizliyi üçün vacibdir. Bu yanaşma əsasında Azərbaycan, OPEC, digər ölkə və təşkilatların iştirakı ilə daha geniş platformada əməkdaşlığa ehtiyac var və biz neft bazarının sabitləşdirilməsi ilə bağlı səylərimizi bu istiqamətdə də inkişaf etdirməliyik.

Söhbət zamanı Azərbaycanın OPEC Katibliyi əlaqələrinin dərinləşdirilməsi, “OPEC plus” formatında əməkdaşlığın təşkilata üzv ölkələrlə Azərbaycanın “yaşıl enerji” sahəsində tərəfdaşlığına verdiyi töhfələrdən də bəhs edilib.

Q.QASIMOV, “Xalq qəzeti”

Tatarıstanın Rəisi ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edib

Azərbaycan Respublikasında səfərdə olan Rusiya Federasiyasının Tatarıstan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixanov iyunun 18-də Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, abidəsi önünə əklil qoyub.

Ulu öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsi də ehtiramla anılıb, məzarı üzərinə tər güllər düzülüb.

Görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və tanınmış həkim, alim Tamerlan Əliyevin məzarları üstünə də gül dəstələri qoyulub.

Şəhidlərin xatirəsinə ehtiram

Azərbaycan Respublikasında səfərdə olan Rusiya Federasiyasının Tatarıstan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixanov iyunun 18-də Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

Tatarıstanın Rəisi Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini ehtiramla anıb, məzarları üzərinə tər çiçəklər düzüb.

Tatarıstanın Rəisi “Əbədi məşəl” abidəsinin önünə əklil qoyub.

Bakının ən hündür nöqtəsindən Azərbaycan paytaxtının mənzərəsini seyr edən ali qonağa Şəhidlər xiyabanının tarixi və şəhərimizdə görülən abadlıq-quruculuq işləri barədə ətraflı məlumat verilib.

Bakıda qardaş Tatarıstanın Sabantuy milli bayramı

Bakı Dənizkənarı Bulvarının ərazisində Sabantuy tatar milli bayramı qeyd edilib. Şənlikdə Rusiya Federasiyası Tatarıstan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixanov, Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov, ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu, ictimaiyyətin və KİV-lərin nümayəndələri iştirak ediblər. Bu il bayram Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunub.

Qonaqlar əvvəlcə Dənizkənarı Bulvarın ərazisində yaradılmış tematik guşələrlə tanış olublar. Sonra Azərbaycanın və Tatarıstanın incəsənət ustalarının iştirakı ilə konsert proqramı təqdim edilib.

Bayram bayrağını Qarabağ müharibəsi qazisi Rasim Yaxin və “Yaşlek” Tatar Gənclər Mərkəzinin sədri Diaz Əhmədcanov qaldırıblar.

Qonaqları salamlayan iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov deyib: “Rüstəm Nurqaliyeviç, Sizi salamlamaq və bu gün Bakıda keçirilən tədbir ilə bağlı dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin ən xoş arzularını və təbriklərini çatdırmaq mənim üçün böyük şərəfdir. Bakıda tatar diasporunun fəaliyyəti həmin dostluğun, sülh şəraitində yaşamağın, inkişaf və tərəqqinin parlaq nümunəsidir”.

Rusiya Federasiyası Tatarıstan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixanov bildirib ki, gözəl və qardaş şəhər olan Bakıda olmaq onun üçün böyük şərəfdir: “Biz bu gün təkcə belə böyük bayram olan Sabantuyu qeyd etmirik, həm də çox gözəl insan Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramımızı ifadə edirik. O, Sovet İttifaqının inkişafına böyük töhfə verib. Heydər Əliyev respublikamızın ən yaxın dostu və bax bu gözəl ölkənin böyük xidmətləri olan atası idi”.

Sonra bir sıra şəxslərə Tatarıstanın mükafatları təqdim edilib.

“Milli müdriklik evi” adlanan sahədə tatar ictimai xadimlərinə və ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Mənəviyyat, mədəniyyət, maarifçilik” adlı sərgi ekspozisiyası hazırlanıb. Mədəni tədbirin proqramı çərçivəsində xalq sənəti yarmarkası və müxtəlif müsabiqələr də keçirilib.

“Xalq qəzeti”

“Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

“Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1380) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci və 2-ci maddələr aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri 33 890 500,0 min manat, xərcləri 36 624 800,0 min manat (o cümlədən mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 33 125 798,0 min manat, yerli gəlirləri 764 702,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 35 847 792,0 min manat, yerli xərcləri 777 008,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədaxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

	Gəlirlərin mənbələri	**Məbləğ (manatla)**
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 700 000 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	7 478 100 000,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	46 000 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	312 000 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	7 207 250 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	4 060 250 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	325 000 000,0
2.7.	Aksizlər	1 384 750 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	171 750 000,0
2.8.	Yol vergisi	125 900 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	40 000 000,0
2.9.	Mədən vergisi	162 000 000,0
2.10.	Gömrük rüsumları	1 456 000 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	186 000 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	1 870 000,0
2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	321 210 000,0
2.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfertin yuxarı həddi)	11 737 700 000,0
2.15.	Dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar	25 000 000,0
2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	10 000 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	300 000 000,0
2.18.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	22 000 000,0
2.19.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	857 000 000,0
2.20.	2023-cü il yanvarın 1-nə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondunun vəsaitinin qalığı	22 628 925,0
2.21.	Sair daxilolmalar	210 091 075,0

2. 3-cü maddə üzrə:

2.1. 3.1-ci maddədə “349 420 725,0” rəqəmləri “363 020 725,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.2. 3.1.1-ci maddədə “135 900 000,0” rəqəmləri “125 900 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.3. 3.1.3-cü maddədə “60 120 000,0” rəqəmləri “65 120 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.4. 3.1.4-cü maddədə “90 460 000,0” rəqəmləri “95 460 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.5. 3.1.5-ci maddədə “15 500 000,0” rəqəmləri “6 553 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.6. 3.1.6-cı maddədə “22 500 000,0” rəqəmləri “31 447 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2.7. 3.1.8-ci maddədə “9 028 925,0” rəqəmləri “22 628 925,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

3. 7-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Maddə 7. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
7.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	4 177 683 533,0
7.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 651 391 979,0
7.1.2.	beynəlxalq münasibətlər	498 400 000,0
7.1.3.	xarici yardımlar	113 500 000,0
7.1.4.	elm	225 303 849,0
7.1.5.	seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	46 730 295,0
7.1.6.	büdcələrarası transfertlər	459 841 000,0
7.1.6.1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya (transfertin yuxarı həddi)	452 791 000,0
7.1.6.2.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən dotasiya	5 500 000,0
7.1.6.3.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən subvensiya	1 550 000,0
7.1.7.	dövlət borcu	1 182 516 410,0
7.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	6 054 844 623,0
7.2.1.	müdafiə qüvvələri	2 120 504 634,0
7.2.2.	milli təhlükəsizlik	381 854 411,0
7.2.3.	sərhəd xidməti	470 810 792,0
7.2.4.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	4 468 052,0
7.2.5.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	3 077 206 734,0
7.2.5.1.	xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	3 070 000 000,0
7.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	2 833 592 456,0
7.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	145 670 155,0
7.3.2.	hüquq-mühafizə	2 128 199 495,0
7.3.3.	prokurorluq	126 427 159,0
7.3.4.	məhkəmə qərarlarının icrası	10 000 000,0
7.3.5.	hüquqi yardım	5 039 916,0
7.3.6.	məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyətlər	418 255 731,0
7.4.	Təhsil	4 407 164 329,0
7.4.1.	məktəbəqədər təhsil	404 836 101,0
7.4.2.	ümumi təhsil	2 099 097 992,0
7.4.3.	peşə təhsili	64 168 651,0
7.4.4.	orta ixtisas təhsili	86 714 719,0
7.4.5.	ali təhsil	70 606 841,0
7.4.6.	əlavə təhsil	11 840 755,0
7.4.7.	təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	6 887 646,0
7.4.8.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	1 663 011 624,0
7.5.	Səhiyyə	1 804 957 451,0
7.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	1 802 885,0
7.5.2.	xəstəxanalar	171 384 285,0
7.5.3.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2 517 963,0
7.5.4.	səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 629 252 318,0
7.5.4.1.	icbari tibbi sığorta fonduna ayrılan vəsait	1 263 820 170,0
7.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	4 315 933 969,0
7.6.1.	sosial müdafiə	320 557 606,0
7.6.2.	sosial təminat	5 640 585,0
7.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	50 000,0
7.6.4.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	3 989 685 778,0
7.6.4.1.	Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 467 770 000,0
7.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	550 830 520,0
7.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	199 184 067,0
7.7.2.	televiziya, radio və nəşriyyat	61 024 113,0
7.7.3.	bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	46 299 315,0
7.7.4.	mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	244 323 025,0
7.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	348 124 908,0
7.8.1.	mənzil təsərrüfatı	68 354 318,0
7.8.2.	kommunal təsərrüfatı	135 549 090,0
7.8.3.	su təsərrüfatı	9 975 928,0
7.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	134 245 572,0
7.9.	Kənd təsərrüfatı	1 202 142 802,0
7.9.1.	kənd təsərrüfatı tədbirləri	658 090 000,0
7.9.2.	baytarlıq	47 470 000,0
7.9.3.	meliorasiya	465 832 802,0
7.9.4.	kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	30 750 000,0
7.10.	Ətraf mühitin mühafizəsi	371 328 446,0
7.10.1.	bioloji zənginliyin qorunması	8 409 770,0
7.10.2.	torpaq və yerquruluşu	18 300 000,0
7.10.3.	hidrometeorologiya tədbirləri	10 241 813,0
7.10.4.	meşə təsərrüfatı	15 496 688,0
7.10.5.	balıqçılıq və ovçuluq	1 595 247,0
7.10.6.	ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	295 399 343,0
7.10.7.	ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	21 885 585,0
7.11.	İqtisadi fəaliyyət	9 402 865 245,0
7.11.1.	nəqliyyat və rabitə	335 381 767,0
7.11.2.	iqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	56 020 965,0
7.11.3.	tikinti və şəhərsalma	7 461 970 000,0
7.11.3.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	2 660 400 000,0
7.11.3.2.	işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	4 800 000 000,0
7.11.4.	geodeziya və faydalı qazıntılar	9 430 000,0
7.11.5.	yanacaq və enerji kompleksi	3 050 000,0
7.11.6.	iqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər	1 537 012 513,0
7.12.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1 155 331 718,0
7.12.1.	ehtiyat fondları	419 500 000,0
7.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300 000 000,0
7.12.1.2.	dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	119 500 000,0
7.12.2.	məqsədli büdcə fondları	363 020 725,0
7.12.2.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondları	363 020 725,0
7.12.3.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0
7.12.4.	əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	368 810 993,0
7.12.4.1.	dövlət ehtiyatlarının yaradılması	40 000 000,0
7.12.4.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20 000 000,0
7.12.4.3.	ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	12 760 162,0
7.12.4.4.	sosial-iqtisadi və digər tədbirlər üzrə xərclər	296 050 831,0

4. 9-cu maddə üzrə:

4.1. “13 402 000 000,0” rəqəmləri “14 987 000 000,0” rəqəmləri ilə, “769 286 000,0” rəqəmləri “777 008 000,0” rəqəmləri ilə və “12 515 120 000,0” rəqəmləri “14 092 398 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2. maddənin cədvəli üzrə:

4.2.1. 1-ci sətirdə “12 238 830 000” rəqəmləri “13 832 777 000” rəqəmləri ilə, “93 347 000” rəqəmləri “102 294 000” rəqəmləri ilə, “331 839 000” rəqəmləri “339 561 000” rəqəmləri ilə və “11 813 644 000” rəqəmləri “13 390 922 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.2. 17-ci sətirdə “15 784 000” rəqəmləri “14 706 000” rəqəmləri ilə və “1 710 000” rəqəmləri “632 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.3. 18-ci sətirdə “9 152 000” rəqəmləri “8 876 000” rəqəmləri ilə və “1 103 000” rəqəmləri “827 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.4. 21-ci sətirdə “16 218 000” rəqəmləri “15 395 000” rəqəmləri ilə və “1 817 000” rəqəmləri “994 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.5. 31-ci sətirdə “42 269 000” rəqəmləri “40 139 000” rəqəmləri ilə və “4 644 000” rəqəmləri “2 514 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.6. 61-ci sətirdə “29 329 000” rəqəmləri “24 689 000” rəqəmləri ilə və “8 262 000” rəqəmləri “3 622 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.7. “Cəmi” sətrində “13 402 000 000” rəqəmləri “14 987 000 000” rəqəmləri ilə, “769 286 000” rəqəmləri “777 008 000” rəqəmləri ilə və “12 515 120 000” rəqəmləri “14 092 398 000” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

5. 11-ci maddə üzrə:

5.1. 11.1-ci və 11.1.1-ci maddələrdə “230 000 000,0” rəqəmləri “265 000 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

5.2. 11.2-ci maddədə “775 000 000,0” rəqəmləri “917 516 410,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

5.3. 11.2.1-ci maddədə “456 101 343,0” rəqəmləri “603 617 754,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

6. 12-ci maddədə “1 300 000,0” rəqəmləri “1 800 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

7. 14-cü maddədə “2 579 300,0” rəqəmləri “2 734 300,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

8. 15-ci maddədə “37 969 346,5” rəqəmləri “41 269 868,5” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

9. 16-cı maddədə “13 934 535,0” rəqəmləri “14 547 235,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyun 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası gəlirlər 30 679 646,4 min manat, xərclər 32 064 568,0 min manat məbləğində olmaqla təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icra olunmuş gəlirləri və xərcləri aşağıdakı kimi qəbul edilsin:

Sıra №-si	Göstəricilər	Məbləğ (manatla)
2.1.	Gəlirlərin mənbələri	30 679 646 449
2.1.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 474 403 755
2.1.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	8 522 483 078
2.1.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	47 399 705
2.1.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	231 463 268
2.1.5.	Əlavə dəyər vergisi	6 946 228 887
2.1.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	4 003 422 613
2.1.6.	Sadələşdirilmiş vergi	323 313 075
2.1.7.	Aksizlər	1 358 942 698
2.1.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	168 897 830
2.1.8.	Yol vergisi	148 514 382
2.1.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	62 312 889
2.1.9.	Mədən vergisi	160 962 145
2.1.10.	Gömrük rüsumları	1 419 969 057
2.1.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	222 949 735

(ardı 4-cü səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

(əvvəli 3-cü səhifədə)

Sıra №-si	Göstəricilər	Məbləğ (manatla)
2.1.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	1 810 700
2.1.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	130 656 800
2.1.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfertin yuxarı həddi)	7 923 000 000
2.1.15.	Dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar	24 855 474
2.1.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	9 643 606
2.1.17.	Dövlət rüsumu	312 713 914
2.1.18.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	18 576 598
2.1.19.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	804 057 877
2.1.20.	2022-ci il yanvarın 1-nə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondlarının vəsaitinin qalığı	183 300 000
2.1.21.	Sair daxilolmalar	414 401 695
2.2.	Xərclərin istiqamətləri	**32 064 567 970**
2.2.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	4 099 453 797
2.2.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 321 004 687
2.2.1.2.	beynəlxalq münasibətlər	348 629 829
2.2.1.3.	xarici yardımlar	10 974 095
2.2.1.4.	elm	167 788 451
2.2.1.5.	seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	27 541 000
2.2.1.6.	büdcələrarası transfertlər	431 515 735
2.2.1.6.1.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən dotasiya	5 215 735
2.2.1.6.2.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən subvensiya	1 300 000
2.2.1.6.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	425 000 000
2.2.1.7.	dövlət borcu	1 792 000 000
2.2.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	4 896 282 561
2.2.2.1.	müdafiə qüvvələri	1 981 772 669
2.2.2.2.	milli təhlükəsizlik	300 122 882
2.2.2.3.	sərhəd xidməti	424 387 097
2.2.2.4.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	4 116 364
2.2.2.5.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	2 185 883 549
2.2.2.5.1.	xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	2 179 569 118
2.2.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	2 366 651 606
2.2.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	128 916 786
2.2.3.2.	hüquq mühafizə	1 771 305 245
2.2.3.3.	prokurorluq	110 046 192
2.2.3.4.	məhkəmə qərarlarının icrası	8 186 177
2.2.3.5.	hüquqi yardım	6 049 725
2.2.3.6.	məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyətlər	342 147 481
2.2.4.	Təhsil	3 696 452 936
2.2.4.1.	məktəbəqədər təhsil	361 073 680
2.2.4.2.	ümumi təhsil	2 044 732 090
2.2.4.3.	peşə təhsili	51 034 717
2.2.4.4.	orta ixtisas təhsili	82 935 910
2.2.4.5.	ali təhsil	418 955 828
2.2.4.6.	əlavə təhsil	7 352 830
2.2.4.7.	təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5 225 352
2.2.4.8.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	725 142 529
2.2.5.	Səhiyyə	1 417 907 683
2.2.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	1 626 316
2.2.5.2.	xəstəxanalar	156 807 136
2.2.5.3.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	1 983 082
2.2.5.4.	səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 257 491 149
2.2.5.4.1.	əhalinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına icbari tibbi sığortalanması xərcləri və səhiyyə sahəsində bir sıra dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə təminatı	1 122 653 588
2.2.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	3 464 365 772
2.2.6.1.	sosial müdafiə	249 483 029
2.2.6.2.	sosial təminat	4 807 771
2.2.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	26 577
2.2.6.4.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	3 210 048 395
2.2.6.4.1.	dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 131 967 169
2.2.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	404 583 607
2.2.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	184 593 725
2.2.7.2.	televiziya, radio və nəşriyyat	54 093 134
2.2.7.3.	bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	37 191 652
2.2.7.4.	mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	128 705 096
2.2.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	267 230 267
2.2.8.1.	mənzil	46 551 725
2.2.8.2.	kommunal təsərrüfatı	115 061 803
2.2.8.3.	su təsərrüfatı	14 497 038
2.2.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	91 119 701
2.2.9.	Kənd təsərrüfatı	920 141 449
2.2.9.1.	kənd təsərrüfatı tədbirləri	462 596 840
2.2.9.2.	baytarlıq	36 504 983
2.2.9.3.	meliorasiya	413 917 528
2.2.9.4.	kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	7 122 098
2.2.10.	Ətraf mühitin mühafizəsi	281 646 641
2.2.10.1.	bioloji zənginliyin qorunması	6 699 032
2.2.10.2.	hidrometeorologiya tədbirləri	8 845 890
2.2.10.3.	meşə təsərrüfatı	13 843 240
2.2.10.4.	balıqçılıq və ovçuluq	1 276 521
2.2.10.5.	ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	250 796 611
2.2.10.6.	ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	185 347
2.2.11.	İqtisadi fəaliyyət	6 961 284 166
2.2.11.1.	nəqliyyat və rabitə	203 087 925
2.2.11.2.	iqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	43 199 596
2.2.11.3.	tikinti və şəhərsalma	5 961 154 859
2.2.11.3.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	3 280 415 134
2.2.11.3.2.	işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	2 665 408 636
2.2.11.4.	geodeziya və faydalı qazıntılar	7 259 841
2.2.11.5.	yanacaq və enerji kompleksi	1 900 000
2.2.11.6.	iqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər	744 681 945
2.2.12.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	3 287 061 812
2.2.12.1.	ehtiyat fondları	1 975 808 415
2.2.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	517 871 983
2.2.12.1.2.	dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	1 457 936 432
2.2.12.2.	məqsədli büdcə fondları	655 234 777
2.2.12.2.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondları	655 234 777
2.2.12.3.	valyuta konvertasiyası	2 893 931
2.2.12.4.	əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	653 124 689
2.2.12.4.1.	dövlət ehtiyatlarının yaradılması	42 316 300
2.2.12.4.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	19 839 975
2.2.12.4.3.	ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	10 587 364
2.2.12.4.4.	sosial-iqtisadi və digər tədbirlər üzrə xərclər	580 381 050
2.2.13.	2022-ci ildə xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə yaranan fərq məbləği	1 505 673
2.3.	Dövlət büdcəsinin kəsiri	1 384 921 521
2.4.	2023-cü il 1 yanvar tarixinə vahid xəzinə hesabının sərbəst qalığı	860 367 727

Maddə 3. Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası nəticəsində həmin ilin sonuna dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabında yaranan qalıq "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 19.5-ci maddəsinə uyğun olaraq istifadə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 iyun 2023-cü i

"Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1 "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanununun 2.2-ci maddəsi ilə funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində istifadə olunan vəsaitin inzibati təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşən, maliyyə yardımı alan təşkilatlar və tədbirlər üzrə icrasının məbləği aşağıdakı qaydada təsdiq edilsin:

Sıra №-si	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)
1	2	3
1.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	4 099 453 797
1.1.1.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 321 004 687
1.1.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	43 326 770
1.1.1.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	201 450 511
1.1.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	26 002 690
1.1.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	11 497 717
1.1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidməti	1 060 784
1.1.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti	839 138
1.1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Milli Hidrometeorologiya Xidməti	932 664
1.1.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	711 349
1.1.1.9.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	10 273 895
1.1.1.10.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti	5 463 762
1.1.1.11.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	13 564 116
1.1.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	27 601 255
1.1.1.13.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	15 466 232
1.1.1.14.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	64 654 113
1.1.1.15.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	12 206 879
1.1.1.16.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti	3 997 080
1.1.1.17.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	22 586 045
1.1.1.18.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	1 316 612
1.1.1.19.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	2 275 202
1.1.1.20.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	26 559 987
1.1.1.21.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyi	12 889 306
1.1.1.22.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Borcunun və Maliyyə Öhdəliklərinin İdarə Edilməsi Agentliyi	717 071
1.1.1.23.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti	3 013 247
1.1.1.24.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	8 628 316
1.1.1.25.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	3 393 211
1.1.1.26.	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	5 961 454
1.1.1.27.	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti	347 192
1.1.1.28.	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi	1 311 723
1.1.1.29.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 849 555
1.1.1.30.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	5 151 274
1.1.1.31.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi	928 342
1.1.1.32.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	16 821 385
1.1.1.33.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi	746 051
1.1.1.34.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	3 000 957
1.1.1.35.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	3 572 146
1.1.1.36.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	5 203 092
1.1.1.37.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	4 930 966
1.1.1.38.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi yanında Bakı Şəhər Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsi	1 097 411
1.1.1.39.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi yanında Qarabağ Regional Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsi	753 711
1.1.1.40.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	32 100 566
1.1.1.41.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	5 321 219
1.1.1.42.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası	1 958 722
1.1.1.43.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	1 254 077
1.1.1.44.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	11 113 512
1.1.1.45.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	42 580 846
1.1.1.46.	Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi	132 007
1.1.1.47.	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılması	195 098 263
1.1.1.48.	Azərbaycan Respublikasının digər mərkəzi təşkilatlarının saxlanılması	21 885 514
1.1.1.48.1.	Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman)	5 079 144
1.1.1.48.2.	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	7 890 588
1.1.1.48.3.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	5 820 164
1.1.1.48.4.	Məhkəmə-Hüquq Şurası	1 167 498
1.1.1.48.5.	Azərbaycan Respublikasının Audiovizual Şurası	1 928 120
1.1.1.49.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	12 904 730
1.1.1.50.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 839 775
1.1.1.51.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə əməkhaqqı və digər sosial ödənişlərin artımı ilə bağlı xərclər	18 591 664
1.1.1.52.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	554 357
1.1.1.53.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	1 651 179
1.1.1.54.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	400 915 045
1.1.2.	Beynəlxalq münasibətlər	348 629 829

(ardı 5-ci səhifədə)

“Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

(əvvəli 4-cü səhifədə)

Sıra №-si	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)
1	2	3
[illegible]	Beynəlxalq və regional təşkilatlara üzvlük haqqı və maliyyə institutlarının səhm kapitalında iştirak	25 892 626
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	112 323 037
1.1.2.3.	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	30 522 356
[illegible]	Beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	179 891 810
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər	9 684 421
[illegible]	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	170 207 389
1.1.3.	Xarici yardımlar	10 974 095
[illegible]	Elm	167 788 451
[illegible]	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	112 597 373
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu	2 161 579
1.1.4.3.	“Azərbaycan Milli Ensiklopediyası” Elmi Mərkəzi	2 462 517
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	7 827 356
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	65 031
1.1.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	1 128 788
1.1.4.7.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	15 145 163
1.1.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	9 561 864
1.1.4.9.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	250 000
1.1.4.10.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	6 516 127
[illegible] 1	Elm sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	1 565 621
[illegible]	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	8 507 032
1.1.5.	Seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	27 541 000
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	1 651 955
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	25 889 045
[illegible]	Seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi	6 660 365
[illegible]	Dairə seçki komissiyalarının saxlanılması	19 228 680
1.1.6.	Büdcələrarası transfertlər	431 515 735
1.1.6.1.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	5 215 735
1.1.6.2.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1 300 000
1.1.6.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	425 000 000
1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcu)	1 792 000 000
1.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	4 896 282 561
1.2.1.	Müdafiə qüvvələri	1 981 772 669
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi	1 812 658 483
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	31 645 080
1.2.1.3.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	34 799 789
[illegible]	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	89 678 539
[illegible]	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	12 990 778
1.2.2.	Milli təhlükəsizlik	300 122 882
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti	237 203 417
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidməti	54 860 963
1.2.2.3.	Milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	8 058 502
1.2.3.	Sərhəd xidməti	424 387 097
1.2.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti	422 670 764
1.2.3.2.	Sərhəd xidməti sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	1 716 333
[illegible]	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	4 116 364
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	4 116 364
[illegible]	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	2 185 883 549
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	6 314 431
[illegible]	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	2 179 569 118
1.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	2 366 651 606
1.3.1.	Məhkəmə hakimiyyəti	128 916 786
1.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi	9 104 898
1.3.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi	18 248 245
1.3.1.3.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	10 497 839
1.3.1.4.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	3 548 150
1.3.1.5.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	3 182 909
1.3.1.6.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	3 312 033
1.3.1.7.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	2 190 476
1.3.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (maliyyə təminatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkəmələr)	78 222 129
1.3.1.9.	Məhkəmə hakimiyyəti üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	380 500
1.3.1.10.	Məhkəmə hakimiyyəti üzrə əməkhaqqı və digər sosial ödənişlərin artımı ilə bağlı xərclər	229 607
1.3.2.	Hüquq mühafizə	1 771 305 245
1.3.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	709 824 038
1.3.2.2.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	267 883 404
1.3.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	55 089 813
1.3.2.4.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	135 050 450
1.3.2.4.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	89 098 450
1.3.2.4.2.	Penitensiar fəaliyyət	45 952 000
1.3.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	337 254 714
1.3.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	93 815 206
1.3.2.7.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidməti	108 544 856
1.3.2.8.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti	18 558 007
1.3.2.9.	Azərbaycan Respublikasının Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi	24 812 682
1.3.2.10.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	318 468 053
1.3.2.10.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	18 391 740
1.3.2.10.2.	Miqrasiya fəaliyyəti	76 313
1.3.2.11.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın İşçi Qrupu	72 743
1.3.2.12.	Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının İşçi Qrupu	165 534
1.3.2.13.	Azərbaycan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurası katibinin xidməti	1 551 745
1.3.2.14.	Hüquq mühafizə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	214 000
1.3.3.	Prokurorluq	110 046 192
1.3.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	88 771 678
1.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	19 074 514
1.3.3.3.	Prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	2 200 000
[illegible]	**Məhkəmə qərarlarının icrası**	[illegible]
1.3.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	8 186 177
[illegible]	**Hüquqi yardım**	[illegible]
1.3.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası	4 365 222
1.3.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	1 684 503
[illegible]	**Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyət**	[illegible]
1.3.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (Probasiya Xidməti üçün elektron nəzarət vasitələrinin alınması)	6 900 000
1.3.6.2.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	236 031 868
1.3.6.3.	İctimai asayiş, sosial və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	68 340 392
1.3.6.4.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməkhaqqı və digər sosial ödənişlərin artımı ilə bağlı xərclər	875 221
1.3.6.5.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	30 000 000
[illegible]	**Təhsil**	[illegible]
[illegible]	**Məktəbəqədər təhsil**	[illegible]
1.4.1.1.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	361 073 680
[illegible]	**Ümumi təhsil**	[illegible]
1.4.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	2 038 811 771
1.4.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	3 162 435
1.4.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	1 781 234
1.4.2.4.	Bakı Dövlət Universiteti	976 650
[illegible]	**Peşə təhsili**	[illegible]
1.4.3.1.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	1 023 143
1.4.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	48 887 226
1.4.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 002 360
1.4.3.4.	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	121 988
[illegible]	**Orta ixtisas təhsili**	[illegible]
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	12 907 907
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	67 142 351
1.4.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	559 617
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 412 586
[illegible]	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	913 449
[illegible]	**Ali təhsil**	[illegible]
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	1 999 776
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	2 421 638
1.4.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	926 580
[illegible]	“ADA” Universiteti	20 268 837
[illegible]	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı	12 465 401
1.4.5.6.	İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	5 180 241
1.4.5.7.	Milli Aviasiya Akademiyası	12 909 000
1.4.5.8.	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	359 429 289
1.4.5.9.	Ali təhsil sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmiri	3 355 066
[illegible]	**Əlavə təhsil**	[illegible]
1.4.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	633 812
1.4.6.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	1 190 496
1.4.6.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 911 066
1.4.6.4.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	2 392 956
1.4.6.5.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	224 500
[illegible]	**Təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar**	[illegible]
1.4.7.1.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	3 525 508
1.4.7.2.	Bakı Dövlət Universiteti	849 699
1.4.7.3.	Azərbaycan Tibb Universiteti	850 145
[illegible]	**Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər**	[illegible]
1.4.8.1.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	501 728 666
1.4.8.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	15 241 630
1.4.8.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	8 237 023
1.4.8.4.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	4 040 373
1.4.8.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	160 648 949
1.4.8.6.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	1 526 866
1.4.8.7.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	2 040 594
1.4.8.8.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	5 203 318
1.4.8.9.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	3 412 108
1.4.8.10.	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	1 000 000
1.4.8.11.	Təhsil sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	18 518 381
1.4.8.12.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	3 544 621
[illegible]	**Səhiyyə**	[illegible]
[illegible]	**Poliklinikalar və ambulatoriyalar**	[illegible]
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	1 626 316
[illegible]	**Xəstəxanalar**	[illegible]
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	86 634 119
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	10 066 485
1.5.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	1 129 148
[illegible]	Azərbaycan Tibb Universiteti	1 296 154
[illegible]	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	6 525 057
1.5.2.6.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	44 698 998
1.5.2.7.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	6 457 175
[illegible]	**Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar**	[illegible]
1.5.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	118 786
1.5.3.2.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	848 935
1.5.3.3.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	1 015 361
[illegible]	**Səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər**	[illegible]
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	54 932 460
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	14 601 191
1.5.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 629 736
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	8 193 878
[illegible]	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	11 774 561
1.5.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	10 200 259
1.5.4.7.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	3 793 096
1.5.4.8.	“Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti	9 927 876
1.5.4.9.	Əhalinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına icbari tibbi sığortalanması xərcləri və səhiyyə sahəsində bir sıra dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə təminatı	1 122 653 588
1.5.4.10.	Səhiyyə sahəsi üzrə sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	7 796 420
[illegible] 1	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	8 988 084
[illegible]	**Sosial müdafiə və sosial təminat**	[illegible]
[illegible]	**Sosial müdafiə**	[illegible]
1.6.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	248 392 192
1.6.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 090 837
[illegible]	**Sosial təminat**	[illegible]
1.6.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	523 164
1.6.2.2.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	4 284 607
[illegible]	**Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar**	[illegible]
1.6.3.1.	Sosial təminat sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	26 577

(ardı 6-cı səhifədə)

“Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

(əvvəli 5-ci səhifədə)

Sıra №-si	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)
1	2	3
1.6.4.	**Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər**	**3 210 048 395**
1.6.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	1 615 563 609
1.6.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	364 917 189
1.6.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	999 917
1.6.4.4.	Dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 131 967 169
1.6.4.5.	Sosial müdafiə və digər sosial təminat xərcləri	449 020
1.6.4.6.	Azərbaycan Respublikasının keçmiş prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı	31 618
1.6.4.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (paralimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər)	371 184
1.6.4.7.1.	Əqli imkanları məhdud olan idmançılar üzrə	200 640
1.6.4.7.2.	Fiziki imkanları məhdud olan idmançılar üzrə	170 544
1.6.4.8.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	1 078 440
1.6.4.9.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	94 670 249
1.7.	**Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət**	**404 583 607**
1.7.1.	**Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət**	**184 593 725**
1.7.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	168 881 761
1.7.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	484 142
1.7.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	702 375
1.7.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	235 774
1.7.1.5.	“Bakı Kristal Zalı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	2 938 035
1.7.1.6.	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası	6 988 599
1.7.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	2 023 384
1.7.1.8.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	2 339 655
1.7.2.	**Televiziya, radio və nəşriyyat**	**54 093 134**
1.7.2.1.	“Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	34 177 032
1.7.2.2.	Azərbaycan Respublikası İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinə verilən maliyyə yardımı	17 069 099
1.7.2.3.	“Azərbaycan Nəşriyyatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi)	1 928 750
1.7.2.4.	“Mir” Dövlətlərarası Teleradio Şirkətinin Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinə verilən subsidiya	619 972
1.7.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	272 010
1.7.2.6.	Radio və televiziya redaksiyalarının saxlanılması	26 271
1.7.3.	**Bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti**	**37 191 652**
1.7.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	36 164 199
1.7.3.1.1.	Bədən tərbiyəsi və idmanın təşkili	26 688 447
1.7.3.1.2.	Gənclər siyasəti	9 475 752
1.7.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	1 027 453
1.7.4.	**Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər**	**128 705 096**
1.7.4.1.	Heydər Əliyev Mərkəzi	10 919 713
1.7.4.2.	Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi	472 744
1.7.4.3.	Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi	1 248 314
1.7.4.4.	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi	1 496 935
1.7.4.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	18 907 748
1.7.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	481 878
1.7.4.7.	Azərbaycan Respublikası Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupu	290 808
1.7.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	6 543 324
1.7.4.9.	Qeyri-dövlət təşkilatlarına maliyyə yardımı	6 420 326
1.7.4.10.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	892 086
1.7.4.11.	Siyasi partiyalara verilən maliyyə yardımı	4 999 998
1.7.4.12.	“Bakı Konqres Mərkəzi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	7 548 868
1.7.4.13.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu	10 842 689
1.7.4.14.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	218 473
1.7.4.15.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	2 317 295
1.7.4.16.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	200 000
1.7.4.17.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	2 141 800
1.7.4.18.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	49 655 695
1.7.4.19.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	3 106 402
1.8.	**Mənzil və kommunal təsərrüfatı**	**267 230 267**
1.8.1.	**Mənzil**	**46 551 725**
1.8.1.1.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	46 551 725
1.8.2.	**Kommunal təsərrüfatı**	**115 061 803**
1.8.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	327 500
1.8.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	6 221 281
1.8.2.3.	“Azəristiliktəchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	41 097 590
1.8.2.4.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	67 415 432
1.8.3.	**Su təsərrüfatı**	**14 497 038**
1.8.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 499 577
1.8.3.2.	Su anbarlarının və hidroqovşaqların texniki təhlükəsizliyinin qiymətləndirilməsi və bu qəbildən olan digər tədbirlərin maliyyə təminatı	9 997 461
1.8.4.	**Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər**	**91 119 701**
1.8.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	2 900 282
1.8.4.2.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	34 982 146
1.8.4.3.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	16 569 452
1.8.4.4.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	36 667 821
1.9.	**Kənd təsərrüfatı**	**920 141 449**
1.9.1.	**Kənd təsərrüfatı tədbirləri**	**462 596 840**
1.9.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	2 903 715
1.9.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	439 033 554
1.9.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	9 529 571
1.9.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (kənd təsərrüfatı heyvanlarının və bitkilərinin sığortalanması və Aqrar Sığorta Fondunun nizamnamə kapitalının formalaşdırılması)	5 380 000
1.9.1.5.	Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi ilə bağlı hüquqmüəyyənedici sənədlərin verilməsi üçün göstərilən xidmətlərə görə xərclər	1 750 000
1.9.1.6.	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	4 000 000
1.9.2.	**Baytarlıq**	**36 504 983**
1.9.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	36 504 983
1.9.3.	**Meliorasiya**	**413 917 528**
1.9.3.1.	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	413 917 528
1.9.4.	**Kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər**	**7 122 098**
1.9.4.1.	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	7 122 098
1.10.	**Ətraf mühitin mühafizəsi**	**281 646 641**
1.10.1.	**Bioloji zənginliyin qorunması**	**6 699 032**
1.10.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	353 884
1.10.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	6 345 148
1.10.2.	**Hidrometeorologiya tədbirləri**	**8 845 890**
1.10.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	573 119
1.10.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Milli Hidrometeorologiya Xidməti	8 272 771
1.10.3.	**Meşə təsərrüfatı**	**13 843 240**
1.10.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti	13 843 240
1.10.4.	**Balıqçılıq və ovçuluq**	**1 276 521**
1.10.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	1 276 521
1.10.5.	**Ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi**	**250 796 611**
1.10.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	9 158 680
1.10.5.2.	“Təmiz Şəhər” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	33 035 200
1.10.5.3.	Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı	4 178 686
1.10.5.4.	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	449 827
1.10.5.5.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	203 974 218
1.10.6.	**Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər**	**185 347**
1.10.6.1.	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	185 347
1.11.	**İqtisadi fəaliyyət**	**6 961 284 166**
1.11.1.	**Nəqliyyat və rabitə**	**203 087 925**
1.11.1.1.	“Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	10 010 000
1.11.1.2.	“Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	51 916 000
1.11.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	279 030
1.11.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	12 877 325
1.11.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 299 902
1.11.1.6.	“Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)” publik hüquqi şəxs (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	23 000 000
1.11.1.7.	Nəqliyyat və rabitə sahələrində digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	19 000 000
1.11.1.8.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	43 825 284
1.11.1.9.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	40 880 384
1.11.2.	**İqtisadi və kommersiya fəaliyyəti**	**43 199 596**
1.11.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	43 199 596
1.11.3.	**Tikinti və şəhərsalma**	**5 961 154 859**
1.11.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 331 089
1.11.3.2.	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	3 280 415 134
1.11.3.3.	İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	2 665 408 636
1.11.3.4.	Vətən müharibəsi nəticəsində zərər çəkmiş yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin bərpası və yenidən qurulması	14 000 000
1.11.4.	**Geodeziya və faydalı qazıntılar**	**7 259 841**
1.11.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 259 841
1.11.5.	**Yanacaq və enerji kompleksi**	**1 900 000**
1.11.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi	1 900 000
1.11.6.	**İqtisadi fəaliyyətlə bağlı digər xidmətlər**	**744 681 945**
1.11.6.1.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	7 444 436
1.11.6.1.1.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki ticarət nümayəndələrinin saxlanılması	2 896 953
1.11.6.1.2.	Lisenziya blanklarının çap edilməsi	4 547 483
1.11.6.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi (yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin və biometrik pasportların çap edilməsi)	1 873 995
1.11.6.3.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (Böyükşor gölünün mühafizəsi və ətrafının abadlaşdırılması)	800 000
1.11.6.4.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq kredit reytinqinin müəyyən olunması)	137 037
1.11.6.5.	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	28 499 213
1.11.6.6.	Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər	2 323 816
1.11.6.7.	Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu	100 000 000
1.11.6.7.1.	Nizamnamə kapitalının artırılması (güzəştli ipoteka kreditlərinin maliyyələşdirilməsi)	95 000 000
1.11.6.7.2.	Sahibkarlıq subyektlərinin manatla aldıqları kreditlərə hesablanmış faizlərə görə subsidiyanın maliyyələşdirilməsi	5 000 000
1.11.6.8.	Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi	13 000 000
1.11.6.9.	Ələt azad iqtisadi zonasının səlahiyyətli qurumu	4 700 000
1.11.6.10.	İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	595 421
1.11.6.11.	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin nizamnamə kapitalının artırılması (Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunun yenidən qurulması və modernləşdirilməsi)	206 633 292
1.11.6.12.	Bir sıra dövlət müəssisələrində islahatlar aparılması ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması və güzəştlərə dair reyestrlərin yaradılması ilə bağlı xərclər	1 895 670
1.11.6.13.	İqtisadi dəstək üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı	139 553 904
1.11.6.14.	Publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması	66 398 248
1.11.6.15.	Dövlət zəmanəti verilmiş kreditlər üzrə faizlərin subsidiyalaşdırılması və problemli kreditlərin həlli ilə bağlı maliyyə təminatı	7 826 913
1.11.6.16.	“Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu” publik hüquqi şəxs	120 000 000
1.11.6.17.	“Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması	43 000 000
1.12.	**Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər**	**3 287 061 812**
1.12.1.	**Ehtiyat fondları**	**1 975 808 415**
1.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	517 871 983
1.12.1.2.	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	1 457 936 432
1.12.2.	**Məqsədli büdcə fondları**	**655 234 777**
1.12.2.1.	“Avtomobil yolları” Məqsədli Büdcə Fondu	650 000 000
1.12.2.2.	Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu	880 742
1.12.2.3.	Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu	3 224 484
1.12.2.4.	Mineral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondu	817 528
1.12.2.5.	Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondları	293 662
1.12.2.6.	Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu	18 361
1.12.3.	**Valyuta konvertasiyası**	**2 893 931**
1.12.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	2 893 931
1.12.4.	**Əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət**	**653 124 689**
1.12.4.1.	Dövlət ehtiyatlarının yaradılması və təşkili	42 316 300
1.12.4.2.	Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması	19 839 975
1.12.4.3.	Ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	10 587 364
1.12.4.4.	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	580 381 050
1.12.4.4.1.	İnsan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin Məhkəmənin qərarlarının icrası, dövlət təltiflərinin hazırlanması	3 354 585
1.12.4.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	15 049 003
1.12.4.4.2.1.	Xüsusi müdafiə olunan və digər sənədlərin çap edilməsi	4 902 563
1.12.4.4.2.2.	İşlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi və informasiya idarəetmə sisteminin saxlanılması	9 518 768
1.12.4.4.2.3.	Beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarının tətbiqi	51 187
1.12.4.4.2.4.	Xarici valyuta nominallı dövlət istiqrazlarının (avrobondların) geri alınaraq yenidən maliyyələşdirilməsi	576 485
1.12.4.4.3.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə əməkhaqqı və digər sosial ödənişlərin artımı ilə bağlı xərclər	3 044 934
1.12.4.4.4.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədənkənar xərclər	63 634 722
1.12.4.4.5.	Ünvanlı dövlət sosial yardımı alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası	19 893 144
1.12.4.4.6.	Aksiz və nəzarət markalarının sifarişi və onların dövriyyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlər	3 738 433
1.12.4.4.7.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	3 303 901
1.12.4.4.8.	Mediasiya Şurası	1 600
1.12.4.4.9.	Yaşayış məntəqələri ilə bağlı sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	27 687 574
1.12.4.4.10.	İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə mərkəzi, yerli icra hakimiyyəti və digər dövlət orqanlarının müvafiq strukturlarının yaradılması və onların saxlanılması	9 591 100
1.12.4.4.11.	Təhlükəsizlik, sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	419 040 917
1.12.4.4.12.	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanılması və digər tədbirlər	12 041 137
1.13.	**2022-ci ildə xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə yaranan fərq məbləği**	**1 505 673**

2. Müəyyən edilsin ki:

2.1. “Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanununun 2.1.14-cü, 2.1.20-ci və 2.2.12.2.1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

2.2. həmin Qanunun 2.1.14-cü maddəsində “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu nəzərdə tutulur;

2.3. həmin Qanunun 2.1.20-ci maddəsində “məqsədli büdcə fondları” dedikdə “Avtomobil yolları” Məqsədli Büdcə Fondu və Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu nəzərdə tutulurlar;

2.4. həmin Qanunun 2.2.12.2.1-ci maddəsində “məqsədli büdcə fondları” dedikdə “Avtomobil yolları” Məqsədli Büdcə Fondu, Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu, Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu, Mineral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondu, Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondları, Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu nəzərdə tutulurlar.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti “Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 13 iyun tarixli 911-VIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 iyun 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 9 dekabr tarixli 672-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1947 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 9 dekabr tarixli 672-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1947 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1457) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 1-ci hissədəki cədvəlin 1.1-ci bəndi, 1.1.1-ci, 1.1.1.1-ci, 1.1.1.2-ci, 1.1.1.12-ci, 1.1.1.45-ci, 1.1.1.48-ci, 1.1.1.52 – 1.1.1.55-ci, 1.1.2-ci, 1.1.2.2 – 1.1.2.4-cü, 1.1.2.4.2-ci, 1.1.3-cü, 1.1.4-cü, 1.1.4.13-cü, 1.1.4.15 – 1.1.4.18-ci, 1.1.4.22-ci, 1.1.4.25-ci, 1.1.5-ci, 1.1.5.2-ci, 1.1.5.2.2-ci, 1.1.6-cı, 1.1.6.1-ci, 1.1.7-ci yarımbəndləri, 1.2-ci bəndi, 1.2.1-ci, 1.2.1.2 – 1.2.1.6-cı, 1.2.2-ci, 1.2.2.1-ci, 1.2.5-ci, 1.2.5.2-ci yarımbəndləri, 1.3-cü bəndi, 1.3.2-ci, 1.3.2.1-ci, 1.3.2.4-cü, 1.3.2.4.1-ci, 1.3.2.4.2-ci, 1.3.2.6-cı, 1.3.2.8-ci, 1.3.2.10-cu, 1.3.2.10.1-ci, 1.3.3-cü, 1.3.3.1-ci, 1.3.3.2-ci, 1.3.5-ci, 1.3.5.2-ci, 1.3.6-cı, 1.3.6.3 – 1.3.6.6-cı yarımbəndləri, 1.4-cü bəndi, 1.4.8-ci, 1.4.8.6-cı, 1.4.8.12-ci yarımbəndləri, 1.5-ci bəndi, 1.5.4-cü, 1.5.4.4-cü, 1.5.4.5-ci, 1.5.4.9-cu, 1.5.4.11-ci, 1.5.4.12-ci, 1.5.4.14-cü yarımbəndləri, 1.6-cı bəndi, 1.6.4-cü, 1.6.4.6-cı, 1.6.4.8-ci, 1.6.4.9-cu, 1.6.4.11-ci yarımbəndləri, 1.7-ci bəndi, 1.7.4-cü, 1.7.4.4-cü, 1.7.4.15 – 1.7.4.17-ci, 1.7.4.19-cu, 1.7.4.20-ci, 1.7.4.23-cü, 1.7.4.24-cü, 1.7.4.26-cı, 1.7.4.31-ci yarımbəndləri, 1.8-ci bəndi, 1.8.1-ci, 1.8.1.1-ci, 1.8.2-ci, 1.8.4-cü, 1.8.4.5-ci, 1.8.4.6-cı yarımbəndləri, 1.10-cu bəndi, 1.10.6-cı, 1.10.6.5-ci yarımbəndləri, 1.11-ci bəndi, 1.11.1-ci, 1.11.1.1-ci, 1.11.1.2-ci, 1.11.1.6-cı, 1.11.1.8-ci, 1.11.1.13-cü, 1.11.3-cü, 1.11.3.2-ci, 1.11.3.3-cü, 1.11.4.2-ci, 1.11.6-cı, 1.11.6.5-ci, 1.11.6.16 – 1.11.6.19-cu, 1.11.6.23-cü, 1.11.6.29-cu, 1.11.6.32-ci yarımbəndləri, 1.12-ci bəndi, 1.12.1-ci, 1.12.1.1-ci, 1.12.1.2-ci, 1.12.2-ci, 1.12.2.3-cü, 1.12.4-cü, 1.12.4.3-cü, 1.12.4.4-cü, 1.12.4.4.2 – 1.12.4.4.4-cü, 1.12.4.4.7-ci və 1.12.4.4.10 – 1.12.4.4.13-cü yarımbəndləri aşağıdakı redaksiyada verilsin:

1.1	Ümumi dövlət xidmətləri	4,177,683,533.0	3,946,329,215.0	231,354,318.0
1.1.1	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1,651,391,979.0	1,421,273,809.0	230,118,170.0
1.1.1.1	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	55,794,109.0	55,794,109.0	
1.1.1.2	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	241,423,260.0	241,423,260.0	
1.1.1.12	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	25,722,292.0	25,722,292.0	
1.1.1.45	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	59,863,960.0	59,863,960.0	
1.1.1.48	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılması	220,988,405.0		220,988,405.0
1.1.1.52	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	5,800,000.0	5,800,000.0	
1.1.1.53	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	39,340,600.0	39,340,600.0	
1.1.1.54	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	19,351,000.0	19,351,000.0	
1.1.1.55	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	430,285,000.0	430,285,000.0	
1.1.2	Beynəlxalq münasibətlər	498,400,000.0	498,400,000.0	
1.1.2.2	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	184,900,000.0	184,900,000.0	
1.1.2.3	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	42,400,000.0	42,400,000.0	
1.1.2.4	Beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	228,600,000.0	228,600,000.0	
1.1.2.4.2	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	215,600,000.0	215,600,000.0	
1.1.3	Xarici yardımlar	113,500,000.0	113,500,000.0	
1.1.4	Elm	225,303,849.0	224,067,701.0	1,236,148.0
1.1.4.13	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "İqtisadi Elmi Tədqiqat İnstitutu" publik hüquqi şəxs	2,188,174.0	2,188,174.0	
1.1.4.15	"Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	3,698,640.0	3,698,640.0	
1.1.4.16	"Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2,713,136.0	2,713,136.0	
1.1.4.17	"Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2,149,795.0	2,149,795.0	
1.1.4.18	Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində "Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	1,031,792.0	1,031,792.0	
1.1.4.22	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	512,982.0	512,982.0	
1.1.4.25	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	17,900,000.0	17,900,000.0	
1.1.5	Seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	46,730,295.0	46,730,295.0	
1.1.5.2	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	45,612,044.0	45,612,044.0	
1.1.5.2.2	Dairə seçki komissiyalarının saxlanılması	38,350,000.0	38,350,000.0	
1.1.6	Büdcələrarası transfertlər	459,841,000.0	459,841,000.0	
1.1.6.1	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya (transfertin yuxarı həddi)	452,791,000.0	452,791,000.0	
1.1.7	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcu)	1,182,516,410.0	1,182,516,410.0	
1.2	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	6,054,844,623.0	6,054,844,623.0	
1.2.1	Müdafiə qüvvələri	2,120,504,634.0	2,120,504,634.0	
1.2.1.2	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	39,147,488.0	39,147,488.0	
1.2.1.3	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	51,272,415.0	51,272,415.0	
1.2.1.4	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	75,272,594.0	75,272,594.0	
1.2.1.5	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	43,820,000.0	43,820,000.0	
1.2.1.6	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	24,803,462.0	24,803,462.0	
1.2.2	Milli təhlükəsizlik	381,854,411.0	381,854,411.0	
1.2.2.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti	282,199,633.0	282,199,633.0	
1.2.5	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	3,077,206,734.0	3,077,206,734.0	
1.2.5.2	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	3,070,000,000.0	3,070,000,000.0	
1.3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	2,833,592,456.0	2,833,552,540.0	39,916.0
1.3.2	Hüquq mühafizə	2,128,199,495.0	2,128,199,495.0	
1.3.2.1	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	802,034,455.0	802,034,455.0	
1.3.2.4	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	144,023,609.0	144,023,609.0	
1.3.2.4.1	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	91,592,559.0	91,592,559.0	
1.3.2.4.2	Penitensiar fəaliyyət	52 431 050,0	52 431 050,0	
1.3.2.6	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	186,769,781.0	186,769,781.0	
1.3.2.8	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti	44,919,564.0	44,919,564.0	
1.3.2.10	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	28,750,754.0	28,750,754.0	
1.3.2.10.1	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	28 654 254,0	28 654 254,0	
1.3.3	Prokurorluq	126,427,159.0	126,427,159.0	
1.3.3.1	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	100,954,459.0	100,954,459.0	
1.3.3.2	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	25,472,700.0	25,472,700.0	
1.3.5	Hüquqi yardım	5,039,916.0	5,000,000.0	39,916.0
1.3.5.2	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	39,916.0		39,916.0
1.3.6	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyət	418,255,731.0	418,255,731.0	
1.3.6.3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	77,337,778.0	77,337,778.0	
1.3.6.4	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	9,041,917.0	9,041,917.0	
1.3.6.5	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	245,225,300.0	245,225,300.0	
1.3.6.6	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	4,924,525.0	4,924,525.0	
1.4	Təhsil	4,407,164,329.0	4,407,164,329.0	
1.4.8	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	1,663,011,624.0	1,663,011,624.0	
1.4.8.6	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	3,213,200.0	3,213,200.0	
1.4.8.12	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	155,938,010.0	155,938,010.0	
1.5	Səhiyyə	1,804,957,451.0	1,804,957,451.0	
1.5.4	Səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1,629,252,318.0	1,629,252,318.0	
1.5.4.4	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	14,606,020.0	14,606,020.0	
1.5.4.5	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	12,747,459.0	12,747,459.0	
1.5.4.9	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	6,565,713.0	6,565,713.0	
1.5.4.11	Səhiyyə sahəsi üzrə sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	20,000,000.0	20,000,000.0	
1.5.4.12	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	13,300,000.0	13,300,000.0	
1.5.4.14	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	58,696,538.0	58,696,538.0	
1.6	Sosial müdafiə və sosial təminat	4,315,933,969.0	4,310,869,118.0	5,064,851.0
1.6.4	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	3,989,685,778.0	3,989,685,778.0	
1.6.4.6	Sosial müdafiə və digər sosial təminat xərcləri	22,076,800.0	22,076,800.0	
1.6.4.8	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində "Sosial Xidmətlər Agentliyi" publik hüquqi şəxs	53,993,701.0	53,993,701.0	
1.6.4.9	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində "Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi" publik hüquqi şəxs	42,361,835.0	42,361,835.0	
1.6.4.11	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	364,379,399.0	364,379,399.0	
1.7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	550,830,520.0	534,876,253.0	15,954,267.0
1.7.4	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	244,323,025.0	241,197,386.0	3,125,639.0
1.7.4.4	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	53,711,618.0	53,711,618.0	
1.7.4.15	"Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,216,070.0	6,216,070.0	
1.7.4.16	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	237,134.0	237,134.0	
1.7.4.17	"Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)" publik hüquqi şəxs	8,269,692.0	8,269,692.0	
1.7.4.19	"Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu" publik hüquqi şəxs	8,860,240.0	8,860,240.0	
1.7.4.20	"Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	3,510,353.0	3,510,353.0	
1.7.4.23	"Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,429,396.0	6,429,396.0	
1.7.4.24	"Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	9,578,000.0	9,578,000.0	
1.7.4.26	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	4,460,181.0	4,460,181.0	
1.7.4.31	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	33,441,376.0	33,441,376.0	
1.8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	348,124,908.0	151,095,928.0	197,028,980.0
1.8.1	Mənzil təsərrüfatı	68,354,318.0		68,354,318.0
1.8.1.1	**Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar**	68,354,318.0		68,354,318.0
1.8.2	Kommunal təsərrüfatı	135,549,090.0	52,100,000.0	83,449,090.0
1.8.4	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	134,245,572.0	89,020,000.0	45,225,572.0
1.8.4.5	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	33,100,000.0	33,100,000.0	
1.8.4.6	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	45,225,572.0		45,225,572.0
1.10	**Ətraf mühitin mühafizəsi**	371,328,446.0	127,664,103.0	243,664,343.0
1.10.6	**Ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi**	295,399,343.0	51,735,000.0	243,664,343.0
1.10.6.5	**Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və** təşkilatlar	243,664,343.0		243,664,343.0
1.11	**İqtisadi fəaliyyət**	9,402,865,245.0	9,344,747,630.0	58,117,615.0
1.11.1	Nəqliyyat və rabitə	335,381,767.0	277,264,152.0	58,117,615.0
1.11.1.1	"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	5,000,000.0	5,000,000.0	
1.11.1.2	"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	38,416,000.0	38,416,000.0	
1.11.1.6	"Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" publik hüquqi şəxs (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	103,000,000.0	103,000,000.0	
1.11.1.8	Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,239,600.0	6,239,600.0	
1.11.1.13	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	58,117,615.0		58,117,615.0

(ardı 8-ci səhifədə)

"Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 9 dekabr tarixli 672-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1947 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

(əvvəli 7-ci səhifədə)

[illegible]	Tikinti və şəhərsalma	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tabeliyində "Geodeziya və Kartoqrafiya Agentliyi" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	**İqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər**	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPROMO)" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	İqtisadi dəstək üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	**Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər**	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Ehtiyat fondları	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	10[illegible]	10[illegible]	
[illegible]	Məqsədli büdcə fondları	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	**Əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət**	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	[illegible]		[illegible]
[illegible]	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədənkənar xərclər	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə mərkəzi, yerli icra hakimiyyəti və digər dövlət orqanlarının müvafiq strukturlarının yaradılması və onların saxlanılması	[illegible]	[illegible]	
[illegible] 1	Təhlükəsizlik, sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanılması və digər tədbirlər	[illegible]		[illegible]

1.2. 1-ci hissədəki cədvələ aşağıdakı məzmunda 1.8.2.6-cı, 1.11.6.33-cü, 1.11.6.34-cü, 1.11.6.34.1-ci, 1.11.6.34.2-ci, 1.11.6.35 – 1.11.6.38-ci və 1.12.4.4.2.4-cü yarımbəndlər əlavə edilsin:

[illegible]	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 2 saylı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs (Laçın rayonunun işğaldan azad edilmiş ərazilərində yaşayış məntəqələrinin (şəhər, kənd, qəsəbə), inzibati binaların və digər infrastrukturların tikintisi, təmiri və bərpası işlərinin layihələndirilməsi və həyata keçirilməsi)	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"Azərişıq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə elektrik təchizatı sistemləri üzrə görüləcək əsaslı və yenidənqurma işləri	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Respublika ərazisində elektrik paylayıcı şəbəkələrin yenidən qurulması	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması (işğaldan azad edilmiş ərazilərdə kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi və "Cəbrayıl Enerji Qovşağı" layihəsinin birinci mərhələsinin başa çatdırılması)	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması (dəmir yolu infrastruktur layihələri üzrə)	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	"Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu" publik hüquqi şəxs	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Azərbaycan Respublikasının həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payı	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlara kommunal xidmətdən istifadəyə görə 10 il müddətinə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyə yardımı göstərilməsi	[illegible]	[illegible]	

1.3. 1-ci hissədəki cədvəlin 1.1.2.5-ci və 1.11.1.11-ci yarımbəndləri ləğv edilsin;

1.4. 2-ci hissədən "1.11.1.11-ci (Nəqliyyat və rabitə sahələri üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər)," sözləri çıxarılsın;

1.5. 3.3-cü bənddən "1.1.2.5-ci (Beynəlxalq münasibətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər)," sözləri çıxarılsın;

1.6. 3.6-cı bəndə "1.6.4.10-cu," sözlərindən sonra "1.8.2.6-cı," sözləri əlavə edilsin.

1.7. 7.7-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmunda 7.8-ci bənd və 15-1-ci hissə əlavə edilsin:

"7.8. bu Fərmanın 1.11.6.38-ci (Azərbaycan Respublikasının həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payı) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin.";

"15-1. "Azəristiliktəchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti bu Fərmanın 1.8.2.6-cı (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü ilə bağlı təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.".

2 Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLIYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 iyun 2023-cüi l

"Dövlət sosial müdafiə fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

"Dövlət sosial müdafiə fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1381) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci maddədə hər iki halda "6 263 970 000,0" rəqəmləri "6 267 970 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. Aşağıdakı məzmunda 2.4-cü maddə əlavə edilsin:

2.4.	Əvvəlki illərdə dövlət sosial müdafiə fondunun istifadə olunmamış vəsaitindən cari ilin xərclərinə yönəldilən məbləğ	4 000 000,0

3. 3-cü maddə üzrə:

3.1. 3.1.2.3-cü maddədə "28 000 000,0" rəqəmləri "32 000 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
3.2. 3.1.2.5-ci maddədə "41 000 000,0" rəqəmləri "37 000 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
3.3. 3.4-cü maddədə "102 700 000,0" rəqəmləri "106 700 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyun 2023-cü il

"İşsizlikdən sığorta fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

"İşsizlikdən sığorta fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1382) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci maddədə hər iki halda "212 668 344,50" rəqəmləri "217 668 344,50" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. 2.3-cü maddədə "53 032 194,5" rəqəmləri "58 032 194,50" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

3. 3-cü maddə üzrə:

3.1. 3.1-ci maddədə "11 000 000,00" rəqəmləri "13 500 000,00" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.2. 3.2-ci maddədə "22 000 000,00" rəqəmləri "20 000 000,00" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.3. 3.3-cü maddədə "2 000 000,00" rəqəmləri "1 000 000,00" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.4. 3.5-ci maddədə "3 500 000,0" rəqəmləri "4 225 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.5. 3.7-ci maddədə "2 000 000,00" rəqəmləri "1 500 000,00" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.6. 3.9-cu maddədə "44 647 197,75" rəqəmləri "48 822 197,75" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.7. 3.12-ci maddədə "1 500 000,00" rəqəmləri "2 600 000,00" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyun 2023-cü il

Laçın daha 13 ailəyə qucaq açdı

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Böyük Qayıdış çərçivəsində keçmiş məcburi köçkünlərin bərpa edilən və yenidən qurulan Laçın şəhərinə qayıdışı davam edir. İyunun 19-da Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundakı "Qobu park 3" yaşayış kompleksindən yola salınan daha 13 ailə Laçın şəhərinə çatıb.

Laçın şəhərinə doğma sakinlərinin qayıdışı davam edir. Növbəti köç karvanı artıq Laçına çatıb. Laçına qədəm qoyan ailələr şəhərin girişində Həkəri çayı körpüsündə qarşılanıblar. Onlar sevinc göz yaşları ilə Laçının havasını udub mənzərəsini seyr edərək, qarşıdakı firavan günlərinin xəyallarını qurublar.

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfər nəticəsində məcburi köçkünlərin 30 ildən sonra könüllü, təhlükəsiz və ləyaqətlə doğma yurdlarına qayıtmasına imkan yaranıb. Daha da gözəlləşən və abadlaşan Laçın şəhər sakinləri hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya, torpaqlarımızı işğaldan qurtaran rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizi böyük ehtiramla yad ediblər.

Bugünkü köçlə birlikdə Laçın şəhərində 55 ailənin, yəni 213 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib.

Qeyd edək ki, köçürülən ailələr Laçın şəhərində vaxtilə yaşadıqları, işğala son qoyulduqdan sonra dövlətimizin başçısının göstərişi əsasında bərpa edilən və ya yenidən tikilən evlərdə məskunlaşıblar.

***

Dünən Laçına köçürülən 13 ailəyə evlərinin açarları təqdim edilib. 44 Laçın sakini evinə yerləşib.

Qeyd edək ki, növbəti köç karvanı dünən Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundakı "Qobu park 3" yaşayış kompleksindən Laçına yola salınıb.

"Xalq qəzeti"

Mülki Aviasiyamızın inkişafı və milliləşməsi Ulu öndərin adı ilə bağlıdır

“Nəqliyyat ölkənin qravitasiya mərkəzidir”. XIX əsrdə yaşamış məşhur kimyaçı alim Dmitri Mendeleyev bu fikri söyləyəndə, əsr yarım sonra dünyada nəqliyyat-logistika sisteminin beynəlxalq iqtisadi inteqrasiyada son dərəcə böyük rol oynayacağını düşünmək çətin mümkün olardı. Həmçinin universal nəqliyyat vasitələri siyahısına sonuncu daxil olan və min kilometrlərlə məsafəni bir neçə saata qət etməyi reallığa çevirən aviasiyanın da bir zamanlar mühüm nəqliyyat növünə çevriləcəyi elə də ağlabatan olmayıb. Amma zamanla aviasiya, hava nəqliyyatı da dünya iqtisadiyyatında nəhəng və vacib bir sahəyə çevrilən nəqliyyat sisteminin mühüm bir hissəsinə çevrilib.

Müstəqil Azərbaycanın mülki aviasiyası da bu baxımdan istisna deyil və bir əsrə yaxın dövrdə inkişaf yolu keçərək ölkənin nəqliyyat infrastrukturunun vacib bir tərkib hissəsinə çevrilə bilib. Hazırda Azərbaycanın hava nəqliyyatı istər sərnişinlərin, istərsə də yüklərin daşınmasında təkcə ölkə nəqliyyat sistemində deyil, beynəlxalq aviasiya sistemində də özünəməxsus yer tutur.

Etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycanda hava nəqliyyatının formalaşmasında və onun inkişaf edərək ümumi nəqliyyat sistemində öz yerinə sahib olmasında ümummilli lider Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri olmuşdur. Təsadüfi deyil ki, uzun illər mülki aviasiya sahəsində fəaliyyət göstərmiş Beynəlxalq Aviasiya Təşkilatı (İKAO) Şurasının prezidenti Assad Kotaytı 1999-cu ildə Bakıda Heydər Əliyevin qəbulunda olarkən o, ulu öndərə deyir: “Azərbaycanın Mülki Aviasiyasından danışarkən Sizin adınızı mütləq çəkmək lazımdır. Bu aviasiyanın formalaşmasında Sizin birbaşa xidmətləriniz var”. Amma təkcə mülki aviasiya deyil, bütövlükdə Azərbaycan aviasiyasının inkişafı və milliləşməsi bilavasitə Ulu öndərin adı ilə bağlıdır.

Doğrudur, İkinci Dünya müharibəsindən sonra Azərbaycan hava nəqliyyatının təyyarələri yenidən sərnişin və yük daşımağa başladılar. Bakıdakı hava limanı yeni “İl-2”, “İl-14”, “İl-18”, “An-24”, xüsusi təyinatlı “An-2”, “Mi-1” və “Mi-4” helikopterləri ilə bir qədər yeniləndi. Lakin bunlar hələ Azərbaycanda aviasiyanın inkişafında elə də parlaq göstəricilər sayıla bilməzdi. Ona görə də Azərbaycanın Mülki Hava Donanmasının tarixində yeni keyfiyyət dövrü 1970-1980-ci illərə təsadüf edir. Bu dövr ərzində Gəncədə, Yevlaxda, Naftalanda, Naxçıvanda, Zaqatalada, Lənkəranda, Ağdamda, Ağstafada və Şəkidə süni örtüklü uçuş-enmə zolaqları ilə təchiz olunmuş hava limanları tikildi. Bu limanlar “Yak-40” reaktiv təyyarələrini qəbul etmək imkanına malik idi. O zaman respublikanın 11 rayonu Bakı ilə hava yolu vasitəsilə əlaqə saxlaya bilirdi. Bakı və Gəncə hava limanları müasir naviqasiya vasitələri ilə təchiz edilmişdi. 1971-ci ildə Gəncə avia müəssiəsi fəaliyyətə başladı.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında 1976-1980-ci illər üçün Azərbaycanda mülki aviasiyanın yüksək inkişaf tempini nəzərdə tutan dövlət proqramı hazırlandı. Məhz həmin illərdə ümummilli lider Heydər Əliyevin səyi nəticəsində Sovet İttifaqının ərazisində ilklərdən olaraq Azərbaycanın avialayner parkı “Tu-134” və “Tu-154” reaktiv təyyarələrini, “Mi-2” və “Mi-8” helikopterlərini aldı. Heydər Əliyev 1982-ci ildə SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin birinci müavini və Sov.İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü kimi Moskvaya gedəndən sonra da Azərbaycan Mülki Aviasiyasının inkişafını diqqətdə saxlayırdı. Buna imkan verən səbəblərdən biri də SSRİ nəqliyyat infrastrukturunun məhz Heydər Əliyevin tabeliyində olması idi.

Ulu öndər uzaqgörənliklə, təkcə aviasiyanın deyil, bütövlükdə nəqliyyat infrastrukturunun iqtisadi inkişafa necə böyük töhfə verdiyini dərinliklərinə qədər duyurdu. Aydın məsələ idi ki, hava nəqliyyatının perspektivləri də onun diqqətindən yayınmırdı. Çünki artıq həmin dövrdən başlayaraq, təyyarə nəqliyyatın ən sürətli, komfortlu və əlverişli növünə çevrilirdi.

Heydər Əliyev böyük uzaqgörənliklə ölkənin milli aviasiya kadrlarının hazırlanmasını da xüsusi diqqətdə saxlayırdı. Çünki 1950-1960-cı illərdə, 1970-ci illərdə, hətta 1980-ci illərdə belə Azərbaycanın mülki aviasiya sistemində yerli milli kadrlar çox az idi. Burada təyyarəçilər və mühəndis vəzifəsində işləyənlər, bir çox təşkilatların rəhbərləri başqa millətlərin nümayəndələri idilər. Ona görə də Ulu öndər müvafiq qurumlar qarşısında əsas vəzifələrdən biri kimi, Azərbaycanın mülki aviasiyası üçün milli kadrların hazırlanması məsələsini qoydu. Əslində, bu vəzifənin həlli yollarını da özü müəyyən edib həyata keçirirdi. Artıq müstəqillik illərində dahi rəhbər bu məsələni iftixarla xatırlayırdı: “Biz 1970-ci illərin əvvəllərindən Azərbaycan mülki aviasiyasında milli kadrlar, yəni yüksək təhsilə malik olan mühəndislər, texniklər və başqa mütəxəssislər hazırlanması işini planlaşdırdıq və bunun üçün Sovetlər İttifaqının müxtəlif şəhərlərində yerləşən mülki aviasiya ali məktəblərinə azərbaycanlı gəncləri göndərdik. Bu da Azərbaycanın gələcəyi haqqında düşünməyimizin nümunəsidir. Bəli, biz hesab edirdik ki, Azərbaycan öz milliliyini təmin etməlidir”.

Müstəqillik illərində isə Ulu öndər milli kadr hazırlığını daha da gücləndirmək üçün "Azərbaycan Hava Yolları" Dövlət Konserninin Milli Aviasiya Akademiyasının əsasını qoydu. "Milli Aviasiya Mərkəzi" adı ilə yaradılan aviasiya kadrları hazırlayan təhsil müəssisəsi 1994-cü ildən Milli Aviasiya Akademiyası oldu və yüksək ixtisaslı milli kadrların hazırlanmasında da əsas bazaya çevrildi. Sonralar həmin akademiyanın milli kadrlarını gördükcə qürur və iftixar hissi keçirən Heydər Əliyev deyirdi: “Mən xoşbəxtəm ki, artıq indi Azərbaycan Mülki Aviasiyasının milli kadrları - azərbaycanlı təyyarəçilər, mühəndislər, mütəxəssislər vardır və onlar Azərbaycanın Mülki Aviasiyasını bu gün də, gələcəkdə də inkişaf etdirəcəklər...”

Heydər Əliyev yetmişinci illərdə Bakıda yeni aerovağzal kompleksinin tikintisi ilə bağlı Mərkəz qarşısında məsələ qaldırır və Moskva buna razılıq verir. Ulu öndər bunun nə qədər çətin olduğunu çıxışlarında belə qeyd edirdi: “Moskvadakı Mülki Aviasiya Nazirliyi bütün Sovet İttifaqında olan mülki aviasiyaya həm rəhbərlik edirdi, həm də onu idarə edirdi. Ona görə də hər bir belə işi görmək üçün biz çox çətinliklərlə üzləşirdik. Çünki bunlar hamısı həmin dövrdə sovet dövlətinin büdcəsindən ayrılan vəsaitlər hesabına ola bilərdi. Biz bu barədə bir neçə il danışıqlar apardıq. Nəhayət, 1970-ci illərin sonunda bunun razılığını aldıq. SSRİ Mülki Aviasiya Nazirliyi Azərbaycanda beynəlxalq standartlara cavab verə biləcək aerovağzal kompleksinin tikilməsinə razılıq verdi. Onun layihəsi hazırlandı. O vaxt layihəni SSRİ Mülki Aviasiya Nazirliyinin tərkibində olan "Aeroproyekt" təşkilatı hazırlayırdı. Ancaq biz bu işi öz əlimizə keçirdik. Bu layihənin hazırlanmasında Azərbaycanın həm mülki aviasiya işçilərinin, həm də başqa təşkilatlarının, o cümlədən, Azərbaycan memarlarının iştirakını təmin etdik”.

Həqiqətən də, 1981-ci ildə Heydər Əliyevin tövsiyələri və nəzarəti ilə hazırlanan aerovağzal kompleksi layihələrindən biri qəbul edildi və onun tikintisinə qərar verildi. Ancaq məsələ bununla bitmədi. 1985-ci ildə Heydər Əliyev Moskvada, SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin birinci müavini vəzifəsində işləyərkən, imkanlarından istifadə edib bu aerovağzal kompleksinin təcili tikintisinə başlanması barədə qərar çıxarılmasına nail oldu və tikinti başlandı.

Müəyyən müddət sürətlə gedən tikinti, Heydər Əliyev vəzifədən uzaqlaşdırılandan sonra, demək olar ki, dayandırıldı. 1989-cu ildə Azərbaycanda yaranmış daxili vəziyyət və ölkə rəhbərliyinin respublikanı idarə edə bilməməsi nəticəsində aerovağzal kompleksinin tikintisi diqqətdən kənarda qaldı. Beləliklə, Heydər Əliyevin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması və 6 ildən artıq Azərbaycanın dövlət idarəçiliyindən kənarda qalması, respublikanın bütün iqtisadi-siyasi həyatına sarsıdıcı zərbə vurduğu kimi, aviasiyaya da öz mənfi təsirini göstərdi.

Heydər Əliyevin Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdışından, daha doğrusu, 1996-cı ildə ölkədə siyasi sabitlik əldə ediləndən və iqtisadi dirçəliş başlayandan sonra Heydər Əliyev aerovağzal kompleksinin tikintisinin başa çatdırılması və keçmiş layihənin əsasında burada tamamilə yeni standartların tətbiqi haqqında qərar qəbul etdi və bu qərarın az bir müddətdə həyata keçirilməsinə nail oldu.

Heç zaman unutmaram, 1999-cu il oktyabrın 2-də Heydər Əliyev yeni aerovağzal kompleksinin açılışındakı çıxışı zamanı böyük sevinc və fəxrlə dedi: “Bu gün mən özümü çox xoşbəxt hiss edirəm ki, bu aerovağzal kompleksinin təməlini 1981-ci ildə mən qoymuşam, 1985-ci ildə onun inşasının təmin olunmasını mən təşkil etmişəm və ondan sonrakı dövrdə burada heç bir iş görülmədiyi halda, son iki il müddətində bu kompleksin tikilib yüksək səviyyədə istifadəyə verilməsini də mən təmin etmişəm”.

Heydər Əliyev uzun illər qəlbində yaşatdığı arzulardan birini də reallaşdırıb öz əsəri olan yeni və müasir dünya standartları səviyyəsində aerovağzal kompleksinin təntənəli açılış mərasimini keçirəndən bir il sonra Bakı Hava Limanına ilk “Boeing” təyyarəsi endi. Bu, artıq Bakıdakı Binə Hava Limanının beynəlxalq statusunun təsdiqini göstərirdi.

Hava nəqliyyatının beynəlxalq aləmdə sürətlə inkişaf etdiyini nəzərə alan Heydər Əliyev təbii ki, Azərbaycan mülki aviasiyasının bu trenddən geridə qalması ilə razılaşa bilməzdi və elə ona görə də onun tapşırığı ilə qısa zamanda “1998-2003-cü illər üçün respublika Mülki Aviasiyasının inkişaf proqramı” hazırlanıb təsdiq edildi və onun həyata keçirilməsinə başlandı.

İstisnasız olaraq Heydər Əliyevin qətiyyəti və polad iradəsi nəticəsində 1994-cü ildə imzalanan “Əsrin müqaviləsi” Azərbaycana gəlir gətirməyə başlayanda, dövlət başçısı mülki aviasiya parkının yenilənməsini də diqqətdə saxlamağa başladı. 2000-ci il oktyabrın 9-da Azərbaycan dövləti ABŞ-ın məşhur “Boing” şirkətinin istehsalı olan “Boing-757-200” təyyarəsini alaraq, “Azərbaycan Hava Yolları” Dövlət Konserninin parkına daxil etdi. Bir ay sonra ikinci belə bir layner də ölkəmizin hava nəqliyyatı sistemində öz yerini tutdu. Müstəqil ölkənin paytaxtından məhz bu müasir təyyarələrlə Londona, Təl-Əvivə və Dubaya beynəlxalq reyslər start götürdü. Bakının hava məkanından dünyaya uzanan yollar genişlənməyə başladı.

Azərbaycan hava nəqliyyatı infrastrukturunun genişlənməsi Ulu öndəri sevindirsə də, doğma yurdu Naxçıvanın hələ də blokada şəraitində qalması onu rahat buraxmırdı. Heydər Əliyev blokadanın aradan qaldırılmasında Naxçıvana müntəzəm aviareyslərin açılmasını o dövr üçün ən doğru yol hesab edirdi. Ona görə də muxtar respublikada mülki aviasiya infrstrukturunun yenidən qurulması, müasir tələblərə cavab verən aerovağzal kompleksinin tikintisi və yerüstü naviqasiya sisteminin yaradılması barədə müvafiq qərarlar qəbul edildi. Bütün işlər bilavasitə ulu öndər Heydər Əliyevin nəzarəti altında sürətlə həyata keçirilməyə başlandı. Heydər Əliyev burada yaradılacaq hava nəqliyyatı infrastrukturunun sadəcə sərnişin daşınması üçün nəzərdə tutmurdu. Onun düşüncəsində Naxçıvanda beynəlxalq hava limanının tikintisini həyata keçirmək idi və bunu çox qısa zamanda reallaşdırmağı planlaşdırırdı. 2002-ci il avqustun 11-də Naxçıvana səfəri zamanı muxtar respublikanın Ali Məclisində çıxış edən Ümummilli lider dedi: “Mən çoxdan bu fikirdə idim ki, Naxçıvan Hava Limanını yenidən quraq, yeni bir hava limanı tikək. Birincisi, gərək elə edək ki, təyyarələr buradan təkcə Bakıya, Gəncəyə yox, bir çox istiqamətlərə uçsun. İkincisi də, Naxçıvan öz coğrafi vəziyyətinə görə elə yer tutur ki, burada beynəlxalq standartlara uyğun hava limanının olması təkcə Naxçıvan üçün yox, bütün qonşu ölkələr üçün də çox əhəmiyyətli olacaqdır. Bunları nəzərə alaraq mən bu qərarı verdim”.

Cəmi 1 il 2 aydan sonra sahəsi 8 min 600 kvadratmetr olan, saatda 300 sərnişin qəbul edə bilən aerovağzal kompleksi, 2 min kvadratmetrlik yük terminalına, eni 45, uzunluğu 3300 metr olan uçuş-enmə zolağına malik Naxçıvan Hava Limanının tikintisi başa çatdı. Respublika Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə beynəlxalq hava limanı statusu verilən bu aeroporta xarici ölkələrə reyslər həyata keçirildi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının 80 illik yubiley günlərində – 2004-cü il mayın 12-də Naxçıvan Hava Limanının rəsmi açılış mərasimi oldu.

Bundan bir müddət əvvəl isə ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan mülki aviasiyasının inkişafındakı müstəsna xidmətlərini yüksək qiymətləndirən Prezident İlham Əliyevin 2004-cü ildə imzaladığı sərəncamla “Binə” Hava Limanını haqlı olaraq “Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanı” adlandırıldı.

Bu gün mülki aviasiya sahəsində görülən işlərin tarixinə diqqət yetirsək görərik ki, 2003-cü ildə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə mövcud sahədə yeni inkişaf prioritetləri müəyyənləşdirilərək genişmiqyaslı işlər görülmüş, aviasiyamızın tərəqqisində yeni dövr başlamışdır. Bunların əksəriyyəti mənim gözlərim qarşısında baş vermişdir. 2005-2009-cu illərdə Heydər Əliyev və Gəncə beynəlxalq hava limanları yenidən qurulmuş, Zaqatala və Lənkəran hava limanlarına yenidənqurmadan sonra beynəlxalq status verilmişdir. Daha sonra Qəbələdə və Yevlaxda hava limanları inşa olunmuşdur.

2011-2014-cü illərdə “Azərbaycan Hava Yolları” "Boeing 767-300ER" və “Boeing 787-8 Dreamliner” tipli, “Airbus A340-500” uzaq magistrallı sərnişin təyyarələri, Braziliya istehsalı olan “Embraer 190” və “Embraer 170” reaktiv təyyarələri alaraq öz parkını müasir laynerlərlə daha da zənginləşdirmişdir. Bu da 2014-cü ildən Bakıdan Nyu-Yorka müntəzəm Transatlantik uçuşlar yerinə yetirməyə imkan yaratmışdır.

2014-cü ildə Azərbaycan mülki aviasiyasının marşrutlarının genişlənməsini və sərnişin axınının artmasını nəzərə alaraq, Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanının yeni aerovağzal kompleksi tikilib istifadəyə verildi. Sahəsi 58 min kvadratmetr təşkil edən yeni aeroport hazırda ildə 6 milyon sərnişinə xidmət edir. Nəzərə alsaq ki, Ulu öndərin 1999-cu ildə açılışını etdiyi aerovağzal kompleksi də ildə 3 milyon sərnişinə xidmət etmək gücündədir, o zaman demək olar ki, hazırda Heydər Əliyev Hava limanından ildə 9 milyon sərnişin istifadə də bilir.

Amma Ulu öndər Heydər Əliyevin memarı olduğu Azərbaycanın mülki aviasiyasında tərəqqi və inkişaf bunnlarla yekunlaşmır. Azərbaycanın Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük müharibədə qazanılmış möhtəşəm Zəfərdən sonra işğaldan azad edilmiş regionlarda da mülki aviasiyamızın yeni infrastrukturu qurulmağa başlanıb. Artıq 2022-ci ilin oktyabrında Zəngilanda ən müasir tələblərə cavab verən Beynəlxalq Hava Limanı tikilib istifadəyə verilib.

Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin özü kimi inandığı və yarımçıq qalmış işlərinin başa çatdıracağına əmin olduğu varisi, Prezident İlham Əliyev Ulu öndərin tərəqqi və inkişaf strategiyasını bütün sahələrdə uğurla davam etdiridiyi kimi, mülki aviasiya sahəsində də yeni zirvələr fəth edəcək.

Çünki bu sadəcə bir dəb, təbliğat deyil. Bu gün dünyada aviasiya nəqliyyatının da daxil olduğu nəqliyyatın inkişaf tendensiyasının təhlili göstərir ki, heç bir ölkə güclü nəqliyyat mövqeyinə sahib olmadan öz iqtisadiyyatının risklərinə nəzarət edə bilməz. Nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı, məhsul və xidmətlərin rəqabətqabiliyyətliliyinin yüksəlməsi nəqliyyat strategiyasının reallaşmasında müstəsna rol oynayır. Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının məlumatına görə, 2030-cu ilə qədər dünyada nəqliyyat sisteminə yatırılacaq investisiyaların həcmi 11 trilyon dollar təşkil etməlidir. Heç şübhə yoxdur ki, ulu öndər Heydər Əliyevin böyük uzaqgörənliklə diqqət yetirdiyi Azərbaycanın nəqliyyat infrastrukturu, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirəcəyi yeni layihələr sayəsində beynəlxalq nəqliyyat məkanındakı yerini daha da möhkəmləndirəcək.

Məhərrəm SƏFƏRLİ,
“Həsən bəy Zərdabi” mükafatı laureatı

Sülhməramlıların sülhdən sonrakı aqibəti

Sülh müqaviləsinin tez imzalanması sülhməramlı kontingentin Qarabağdan vaxtından əvvəl çıxarılmasına səbəb ola bilər

2020-ci il 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatında göstərilir ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişi imzalanan kimi Rusiya sülhməramlıları Qarabağı tərk etməlidirlər. Hazırda Bakı və İrəvan bu sazişin layihəsi üzərində işi davam etdirir və ola bilsin ki, yaxınlarda ölkələr sülhə gələcəklər. Bəs, rus sülhməramlılarının bölgədə qalma müddəti hansı hallarda və şərtlər daxilində uzadıla bilər? Ümumiyyətlə, Moskvanın belə bir qərarı təkbaşına qəbul etməsi mümkündürmü?

Bu mövzu və onun ətrafında yaranan digər suallara **"Caliber.Az"** aydınlıq gətirməyə çalışıb. Mövzu ilə bağlı saytda yer almış xarici analitiklərin fikirləri ilə yanaşı, yerli mütəxəssisin də rəyini oxucularımıza təqdim edirik.

* * *

Cənubi Qafqaz məsələləri üzrə rusiyalı ekspert Konstantin Tasits hesab edir ki, imzalanmış üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq Rusiya sülhməramlı

kontingentinin Qarabağda qalması müvəqqəti xarakter daşıyır və bu müddət ermənilər və azərbaycanlılar arasında mövcud ziddiyyətlərin nizamlanmasından asılıdır. "2020-ci il 9/10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanatda dəqiq göstərilib ki, tərəflərdən hər biri Rusiya sülhməramlı kontingentin fəaliyyətinin dayandırılması barədə niyyətini beşillik müddətin başa çatmasına yarım il qalmış bəyan edə bilər", – deyən ekspert sözlərinə onu da əlavə edir ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin 2022-ci ilin noyabrında Qarabağdakı sülhməramlıların gələcək taleyi və onların mandatının uzadılması barədə qərarın digər məsələlərlə, o cümlədən sülh müqaviləsinin bağlanması, eləcə də Ermənistan və Azərbaycan arasında sərhədin delimitasiya və demarkasiyası ilə bağlı olacağını qeyd edib.

* * *

"Ukrayna siyasəti" Fondunun rəhbəri, tarixçi Konstantin Bondarenkoya görə, sülh sazişinin imzalanması ilə (münaqişənin başa çatmasının sənədli təsdiqi) Qarabağdakı sülhməramlılara ehtiyac da aradan qalxacaq. Ekspert bu

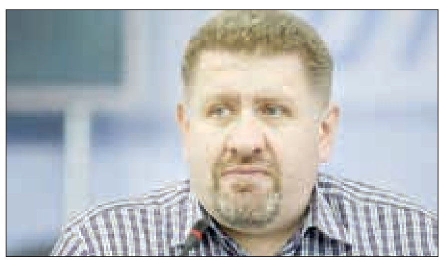

məsələ ilə bağlı beynəlxalq təcrübəyə istinad edir: "Beynəlxalq hüquqa görə, sülhməramlı qüvvələrin mandatı bitdikdən sonra da bu missiya qısa müddətə uzadıla bilər. Bu da ona görə edilir ki, sülh sazişinin, həqiqətən də, qüvvəyə mindiyinə əminlik olsun. Amma mən Moskvanın Ermənistan və Azərbaycana bölgədə Rusiya hərbi bazasının yaradılmasının hansısa variantını təklif edəcəyini istisna etmirəm". K.Bondarenkonun şəxsi mülahizəsinə söykənən, Bakının heç bir halda yol verməyəcəyi həmin variantın gerçəkləşmə ehtimalı ilə bağlı fikirləri də maraq doğurur: "Belə bir təklif, misal üçün, iqtisadi, yaxud siyasi preferensin müqabilində irəli sürülə bilər. İntəhası, Azərbaycanın bu variantla razılaşmasından ötrü Rusiyanın ona nə təklif edə biləcəyini təsəvvürümə gətirə bilmirəm. Ona görə çox güman ki, qoşunun Qarabağdan çıxarılması baş verəcək".

* * *

"Mən əvvəlki kimi sülh sazişinin imzalanacağına əmin deyiləm. Çünki, başa düşdüyüm qədər, Azərbaycan bu vəziyyətdən maksimum yararlanmağa, yəni təkcə Qarabağı qaytarmağa deyil, həm də Naxçıvana dəhlizi təmin etməyə çalışır. Atəşkəslə bağlı bəyanatda bundan söhbət gedir. Ermənistan da öz növbəsində Qarabağın erməni əhalisinin təhlükəsizliyinin və hüquqlarının qorunacağına təminat istəyir. Axı Azərbaycan qanunvericiliyi nöqteyi-nəzərindən ötən son 30 ildə Qarabağda baş vermiş hadisələr yerli əhalinin əksər hissəsinə toxuna bilər". **Rusiya "Demokrarik Seçki" Partiyasının həmsədri, "Lideral missiya" Fondu Şurasının üzvü Sergey Javoronkovun** mövzu ilə bağlı fikirləri maraq doğurur. O, diqqəti

bölgədə Rusiyanın maraqlarına toxuna biləcək vəziyyətin yaranması ehtimalına yönəltmək istəyir. Amma sülh müqaviləsinin imzalanması ilə Qarabağda rus sülhməramlılarına nə ermənilərin, nə də azərbaycanlıların ehtiyacı olmayacağını qeyd edən siyasətçi bunun 2025-ci ilin

noyabrından o tərəfə qalmayacağını da vurğulamağı unutmur: "Əslində, hüquqi cəhətdən sülhməramlılar, sülh sazişi ilə əlaqədar olmadan, 2025-ci ilədək bölgədə qalacaq. Güman edirəm ki, ondan sonra hərbi kontingenti orada saxlamağa Rusiya Federasiyasının nə hüquqi, nə də faktiki imkanı olacaq. Bu səbəbdən indiki hakimiyyət sülh müqaviləsinin tez imzalanmasını istəməzdi, fəqət digər tərəfdən Kreml Ermənistandakı mövcud iqtidara tam dəstək vermək niyyətində deyil. İkincilərdə isə belə bir sual yarana bilər: Əgər Azərbaycanla qarşıdurmaya qarışmayacaqsa, bu kontingent (o cümlədən Ermənistanın öz ərazisindəki Rusiya hərbi bazaları) nəyə lazımdır? İrəvanın daxili siyasətinə görə isə sülhməramlılar bu işə qarışmalıdır".

İrəvandakı revanşist qüvvələrin öz maraqları naminə iki il doqquz ay bundan əvvəl KTMT-nın birgə qoşunlarını Azərbaycanla müharibəyə cəlb etməyə çalışmasını, indi isə Rusiya sülhməramlıları kontingentindən yararlanmaq arzusunu başa düşmək olar. Bu mənada Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyanın "Sülhməramlıların mandatının uzadılması ilə bağlı sənədi imzalamağa hazıram" bəyanatı məhz daxili "bazara" hesablanmış diplomatik gedişdir. Paşinyan bu açıqlamanı ötən ilin oktyabrında verib. Onun bu istəyinə Bakı üçtərəfli bəyanatda göstərilmiş konkret öhdəliklərə və şərtlərə söykənərək cavab verib. "Üçtərəfli bəyanat bir çox məsələlərin həllinə cavab verir və o, qüvvədədir. Sülhməramlıların mandatı ilə bağlı isə hər hansı əlavə sənəd hazırlanmayıb və bununla bağlı iş aparılmır". Azərbaycan Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Paşinyanın açıqlamasına cavab sayıla biləcək bu sözləri 2022-ci ilin yekunlarına dair mətbuat konfransında deyib.

* * *

2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan, Rusiya prezidentləri və Ermənistan baş nazirinin imzaladığı birgə bəyanatla ordumuzun hərbi qələbəsinin diplomatik cəbhədə də rəsmiləşdirildiyini qeyd edən **politoloq Yeganə Hacıyeva** beynəlxalq təcrübədə BMT mandatlı 13 sülhməramlı missiyanın mövcud olduğunu vurğulayıb:

"BMT mandatı altında fəaliyyət göstərməyən daha yeddi sülhməramlı missiya var. Missiyalar bir-birindən fərqlənsə də, hər bir əməliyyata aid olan ümumi cəhətlər mövcuddur. Qarabağa Rusiya sülhməramlılarının yerləşdirilməsinin hüquqi bazası Azərbaycan, Rusiya prezidentləri və Ermənistanın baş naziri arasında imzalanmış birgə bəyanatdır. Ümumi mənzərə onu deməyə əsas verir ki, Kreml sülhməramlı missiyanın mahiyyətini düzgün başa düşmədi və bəzən bu öhdəliyini təhrif etdi. Sülhməramlı missiya razılaşdırılmış qaydada münaqişə bölgəsində sülhü təmin etmək məqsədilə fəaliyyət göstərməlidir. Çünki sülhməramlılar müvafiq bölgəyə münaqişə tərəflərinin razılığı əsasında yerləşdirilir. Onlar qərəzsiz və neytral olmalı, yalnız mandatlarının hüdudları çərçivəsində və özünümüdafiə məqsədilə silahdan istifadə edə bilərlər. Missiyanın başlıca vəzifəsi əldə olunmuş razılaşmaların yerinə yetirilməsinə dəstək verilməsidir. BMT-nin sülhməramlıları olmayan missiyaların fəaliyyəti üçün isə müəyyənləşdirilən hüquqi baza və onların həyata keçirdiyi sülhməramlı əməliyyatlar beynəlxalq hüquqa əsaslanmalıdır".

Yeganə xanım Ermənistanın 15 iyun hərbi təxribatını həm də Rusiya sülhməramlılarının Qarabağda qalmasını "əsaslandırmaq" cəhdi kimi qiymətləndirdi: "Azərbaycan ilk gündən rus sülhməramlılarının fəaliyyətindən narazıdır. Onların sərhəddə gərginlik yaratması özlərinin mövcudluğunun vacibliyini vurğulamaq siyasətidir. Ermənilərin Laçın yolu ətrafında törətdiyi son hərbi təxribatdan da mandatlarını artırmaq naminə istifadə etməyə çalışırlar. Amma bunlarlın faydası olmayacaq. İmzalanmış sənədə əsasən, ən geci 2025-ci ildə sülhməramlılar bölgədən çıxarılacaq".

* * *

Beynəlxalq münasibətlər üzrə ekspert Fərid Şəfiyev bu məsələdə proqnoz verməyin bir qədər çətin olduğunu söyləsə də, bununla bağlı Bakı özünün rəsmi mövqeyini konkret açıqladığını bil-

dirdi: "Azərbaycan Rusiya sülhməramlı kontingentinin mandatının 2025-ci ildən sonrakı müddətə uzadılması məsələsinə baxmır. Bəli, biz iki il beş aydan sonra sülhməramlıların missiyasının başa çatmasını istəyirik. Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda yaşayan ermənilərin cəmiyyətimizə tam inteqrasiyasına nail olmağı hədəfləyirik".

* * *

Azərbaycanın 2 il 5 aydan sonra deyil, artıq bu gün sülhməramlılara ehtiyacı yoxdur. Qarabağda müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingenti adından doğan sülhü qoruma missiyası ilə yox, funksiyasından tamamilə kənar işlərlə – Ermənistandan separatçılara silah-sursat, mina daşımaqla, bağça tikməklə, taksi fəaliyyəti ilə, bizneslə məşğul olub. Yəni, bu hərbi kontingent bölgədə sabitliyin əleyhinə hərəkət edib, gərginlik yaratmaq məqsədini güdüb. Bu səbəblər kifayət edir ki, Bakı Russiya sülhməramlı kontingentinin torpaqlarımızı vaxtından əvvəl tərk etməsi barədə düşünsün. Azərbaycan daha 15-20 il gözləmək niyyətində deyil.

İmran BƏDİRXANLI, "Xalq qəzeti"

Ermənistanın sürətlə silahlanması yeni hərbi təhdid yaradır

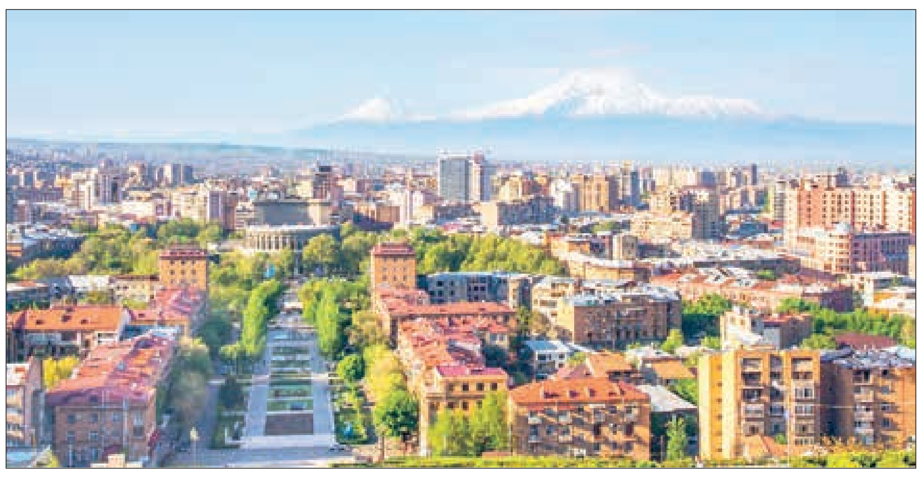

Ermənistanda revanşist qüvvələrin son vaxtlar xüsusilə fəallaşdığı heç kəsə sirr deyil. Ölkənin media qurumlarının, siyasətçilərinin və ictimaiyyət nümayəndələrinin açıqlamaları bunun göstəricisidir. Onlar Azərbaycanla aparılan danışıqların Hayastanın mənafeyinə zidd olduğunu bildirir, itirilən ərazilərin geri qaytarılmasına çağırışlar edir, hayların səfərbər olmasının vacibliyini bildirirlər.

Hakimiyyət də sakit dayanmır, müxtəlif ölkələrlə, əsasən Hindistan, Fransa və İranla silah-sursat alqı-satqısına dair müzakirələr aparır. Bu istiqamətdə müəyyən nəticə də əldə olunub. Müdafiə naziri Suren Papikyanın hərbi əməkdaşlığın genişləndirilməsi məqsədilə bir müddət öncə Dehliyə səfər etməsi diqqətdən qaçmır. İrəvan bir tərəfdən özünü sülh tərəfdarı kimi təqdim edir, digər tərəfdən isə silahlanmanı genişləndirir. Bu proses Azərbaycanda ciddi şəkildə izlənilir və lazımi nəticə çıxarılır.

Prezident İlham Əliyev hələ mayın 19-da Hindistanın ölkəmizə yeni təyin olunan fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Sridharan Madhusudhananın etimadnaməsini qəbul edərkən bu məsələ ilə bağlı etirazını bildirmişdi. Dövlətimizin başçısı qeyd etmişdi ki, bu gün Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldırmaqdadır, ölkəmizə qarşı ərazi iddiaları davam edir: "Ermənistanın sürətlə silahlanması yeni təhlükələr yaradır. Əgər doğrudan da Ermənistan Azərbaycanla sülh istəyirsə onda nə üçün 100 milyonlarla dollar dəyərində silah alır". Azərbaycan Prezidenti vurğulamışdı ki, bu siyasət bölgə üçün yeni təhdidlərə gətirib çıxara bilər.

Dünən yayılan məlumatda Ermənistan silahlı qüvvələrinin baş qərargah rəisi, müdafiə nazirinin birinci müavini Edvard Asryanın qoşunların döyüş hazırlığını yoxladığı bildirilir. Yoxlamalara həm ümumqoşun, həm qoşun növləri, həm də xüsusi təyinatlı qüvvə və vasitələr cəlb olunub. Erməni general-mayorun 2023-cü ilin birinci yarısında qoşunların hazırlıq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi və yekunlaşdırılması çərçivəsində döyüş hazırlığının, hərbi hazırlığın, idarəetmənin təşkili və təminatı üzrə kompleks yoxlama apardığı vurğulanır.

***

Bu arada Hayastanın müdafiə naziri Suren Papikyanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Parisə səfər edib. Nazirlik Papikyanın səfəri ilə bağlı əlavə heç bir məlumat verməyib. Yalnız bu səfərin işgüzar xarakter daşıdığı qeyd olunub. Ancaq onlar açıqlamasalar da, səfər zamanı hərbi əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə olunacağı məlumdur. Nəzərə almaq lazımdır ki, Paris bir ay əvvəl Ermənistandakı səfirliyinin yanında yeni hərbi attaşenin təyin olunması barədə qərar qəbul etmişdir. Bu addım ilk dəfə yüksək səviyyədə 2022-ci ilin sentyabrında S.Papikyanın Fransaya səfəri zamanı müzakirə olunmuşdu. Həmin məlumatda bildirilirdi ki, fransalı hərbi attaşe Fransa ölümcül silahlarının Ermənistana tədarükünə nəzarət edəcək. Parisin Ermənistana ölümcül silahların tədarükü barədə hərbi-siyasi qərarına əsas dəstəyi isə şəxsən Fransa Prezidenti Emmanuel Makron göstərib. Bununla da Avropa İttifaqının aparıcı ölkələrindən biri regiona ölümcül silahların tədarükündən imtina üzrə ənənəvi ümumavropa siyasətini kobud şəkildə pozub. Fransa regionda hərbi balansın Ermənistanın xeyrinə olmasına səy göstərir. Bu mənada Papikyanın səfəri zamanı silah-sursat alışına dair yeni razılaşmaların əldə olunacağı gözləniləndir.

***

Qarabağda da separatçılar öz əməllərindən geri qalmırlar. "Hraparak" qəzeti yazır ki, sabiq "dövlət naziri" Ruben Vardanyan mitinq hazırlıqlarına başlayıb. Onun təşəbbüsü ilə rəhbərlik etdiyi "Artsaxın təhlükəsizlik və inkişaf cəbhəsi"nin şura üzvləri Qarabağın rayonlarına səfərə hazırlaşır. Məqsəd Qarabağda yaşayan hayları mövcud böhran vəziyyəti haqqında məlumatlandırmaq və onlara çağırış etməkdir. "Səfərlərdə Ruben Vardanyan da iştirak edəcək. Onun başçılıq etdiyi hərəkatın son məqsədi əhalini ayağa qaldırmaqdır ki, bu da özünü böyük ehtimalla mitinqlər şəklində göstərəcək", – deyə qəzet yazır.

Beləliklə, aydın görünür ki, Ermənistan və Qarabağ separatçıları vurnuxurlar. Gah o tərəfə, gah bu tərəfə meyillənir, beynəlxalq güclərin timsalında özlərinə arxa-dayaq axtarırlar. Təbii ki, bu vurnuxma real müharibəyə hazırlıq deyil, diplomatik "təzyiq" xarakteri daşıyan gedişdir. Güman etmək olar ki, onlar bununla danışıqlar prosesində özləri üçün əlverişli vəziyyət yaratmağa, Bakıya üstün gəlməyə cəhd göstərirlər. Həmçinin, sülh danışıqlarının vaxtını uzatmaqla nəyəsə nail olmaq istəyirlər. Ancaq onların bu vurnuxmaları elə vurnuxma olaraq da qalacaq. Azərbaycanın yürütdüyü fəal xarici siyasət kursu indiyədək Ermənistanın təşəbbüslərinin uğursuzluğa düçar olması ilə nəticələnib. Hərbi potensialımız isə getdikcə daha da güclənir. Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev 2022-ci ilin aprelin 30-da Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin yaradılmasının 23-cü ildönümü münasibətilə Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində şəxsi heyət qarşısında çıxışı zamanı bildirmişdi ki, bu gün bizim ordumuz müharibə dövründəki ordumuzdan daha güclüdür. Necə deyərlər, "dəmir yumruq" nəinki yerindədir, hətta daha da möhkəmlənib. Gərək, haylar bunu unutmasınlar.

S.NAZİMOĞLU, "Xalq qəzeti"

Ekspert rəyi

Rizvan HÜSEYNOV, hərbi-siyasi şərhçi

– Ermənistan, əslində, neçənci fürsətdir ki, əldən verir. Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsinin başa çatmasından sonra Ermənistana və Qarabağda yaşayan ermənilərə sərfəli təkliflər vermişdi. Rəsmi Bakı onlara iki dəfə dəvət göndərdi ki, gəlin, danışaq. Onlar bu təklifləri dəyərləndirmədilər. Ona görə də cənab Prezidentin dediyi ki, daha üçüncü dəvət olmayacaq. Separatçılar özlərini proseslərdə maraqlı olan üçüncü tərəflərin oyunlarına xərclədilər. Nəticə etibarilə bu gün Qarabağ erməniləri tərəf kimi yoxdur. Onların mövqeyi də heç bir formada nəzərə alınmır. İrəvan da separatçıların yolu ilə gedir. Onlar bir müddətdən sonra Qarabağ ermənilərinin aqibətini yaşaya bilərlər. Demək istəyirəm ki, Ermənistan-Azərbaycan məsələlərinin həlli İrəvansız da baş verə bilər. Əgər onlar öz mövqeyini ortaya qoya, əks etdirə bilmirsə, Azərbaycanın diplomatiya yolu ilə həllini təklif etdiyi problemlər hərbi-siyasi yolla çözüləcək. Burada İrəvanın və ona havadarlıq edən tərəflərin spekulyasiya etdiyi bir-iki məsələ var. Birincisi, Azərbaycan Qarabağdakı qanunsuz silahlı dəstələrin tərksilah olmalarını tələb edir. Onlar silahı yerə qoymalı və Azərbaycanın normal vətəndaşları olmalıdırlar. İkincisi, Qarabağ iqtisadi rayonunun bütün ərazisində Azərbaycanın suverenliyi bərpa olunmalı və Dövlət bayrağımız dalğalanmalıdır. Bütün bunlar xoşluqla olmadığı təqdirdə, güc yolu – hərbi-siyasi variantın köməyi ilə həllini tapacaq. Bundan sonra yeni reallıq yaranacaq. Yenə də danışıqlar davam edəcək. Ötən illərin təcrübəsi göstərir ki, danışıqlar prosesini hər zaman "irəli aparan" Azərbaycan Ordusu olub.

Həkəri təxribatı ilə bağlı on iki məqam

Faktlar Ermənistanın və avantüristlərin üzünə durur

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Üçüncü. Məlumdur ki, Ermənistan rəhbərliyi Həkəri sərhəd-buraxılış məntəqəsi qurulduqdan sonra bunu da Qarabağ ermənilərinin blokadasının dərinləşməsi kimi qiymətləndirdi. Yada salaq ki, İrəvan azərbaycanlı ekofəalların və qeyri-hökumət təşkilatları təmsilçilərinin Laçın-Xankəndi yolunun Şuşa ərazisində ötən ilin dekabrından bu ilin aprelinədək davam etmiş aksiyasına da eyni müstəvidə yanaşırdı. Lakin Azərbaycan məntəqənin fəaliyyətində səmərəliliyi təmin etdi. Erməni sakinlər çox rahat şəkildə Ermənistana gediş-gəliş imkanları qazandılar. Bunu dünya gördü. Mövcud vəziyyət isə erməni hakim siyasi dairələrinə sərf eləmədi. Ona görə Həkəri təxribatını törətdilər ki, Qarabağın erməni əhalisi də həmin məntəqənin təhlükəsizliyinə şübhə ilə yanaşsın.

Dördüncü. Sərhəd təxribatı onu göstərdi ki, Ermənistan Qarabağ ermənilərini düşünmür, yalnız onlara fokuslanıb avantürist fəaliyyət həyata keçirməyi prioritet seçir. Yəni, İrəvan üçün insan amili yoxdur, yalnız ambisiya var. Əks halda, niyə atəş açılsın ki? Bir halda ki, sərhəddən keçib Ermənistana gedənlər azərbaycanlılar deyil, yəni məntəqə ermənilər üçün açılıbsa, lazım idi ki, bu, Azərbaycanın jesti kimi qiymətlənləndirilsin. Nəzərə alaq ki, hazırda ölkəmizin digər dövlətlərlə quru sərhədləri bağlı ola-ola, yalnız Ermənistana gediş-gəliş var idi.

Beşinci. Sərhəd-buraxılış məntəqəsinin mövcudluğunun Qarabağ ermənilərinin, guya, blokadaya alınması kimi qiymətləndirilməsinə yenidən diqqət yetirək. Mövcud xüsusda Ermənistan hakimiyyəti, eləcə də erməni siyasi dairələri və onların xaricdəki havadarları "humanitar fəlakət" və bu sayaq digər ifadələrdən yararlanırlar. Azərbaycan isə hərəkətləri ilə bunun əksini sübuta yetirirdi. Belə bir məqamda sərhəddə təxribat lazım idi ki, məntəqənin iş rejimi pozulsun və Qarabağ ermənilərinin "blokada dramatizmi" dərinləşsin. Bu mənada erməni avantüristlərinin "istəklərinə" çatdıqlarını söyləmək mümkündür.

Altıncı. Şərti sərhəddə məntəqənin qurulması, eyni zamanda, psixoloji mahiyyət daşıyırdı. Sərhəd məntəqəsi varsa, deməli, oradan keçid də olmalıdır. Bu isə Ermənistanın Qarabağ avantürası üçün arzuolunmaz məntiqdir. Yəni, əvvəllər bölgədəki erməni silahlılarına hərbi dəstək rahat reallaşırdısa, sərhəd məntəqəsinin varlığı o demək idi ki, kənardan hansısa torpaq yollarla Qarabağa silah-sursat daşımasının qarşısı alınacaqdır. Mövcud istiqamətdə özbaşınalıq olmayacaq. Sərhəddə təxribatın məqsədi həm də buna qarşı psixoloji müqavimət göstərmək idi. Məntəqənin işini pozmaqla təxminən, belə demək istəyirlər: haradan istəyirik, oradan keçəcəyik. Başqa sözlə ifadə etsək, tipik erməni həyasızlığı.

Yeddinci. Azərbaycan–Ermənistan sülh danışıqlarının intensivləşdiyi hazırkı durumda böyük təxribat sülhdən yayınmaq üçün bəhanədir. Bu, danışıqlar prosesində yeni reallıq yaratmaq istəyidir. Ermənistan çalışır ki, həmin prosesə qatmağa çalışdığı Qarabağ ermənilərinin hüquq və təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələ daha da qabarıq şəkildə özünü göstərsin.

Səkkizinci. Ermənistan təxribata görə özünü günahkar görmür. Əvəzində Rusiyanın qınamaq yolunu tutur. Rusiyanın Ermənistandakı səfirinin ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılması və ona rəsmi etirazın bildirilməsi də bundan qaynaqlanır. Beləliklə, sərhəd təxribatı, eyni zamanda, Moskvanın bölgədəki rolunu azaltmaq, Rusiya sülhməramlı kontingentinin səmərəsizliyini vurğulamaq məntiqindən qaynaqlanmaqdadır.

Doqquzuncu. Ermənistan Həkəridə təxribat törətməklə, belə təxribatları davamlı şəkildə reallaşdıracağının da mesajını vermiş oldu. Ölkə onu da yaxşı bilir ki, Azərbaycan vəziyyəti məhz qeyd etdiyimiz tərzdə qəbul edəcəkdir. Buna görə də məsuliyyəti öz boynundan atır. Bir növ, xaos mühitinin təşəbbüskarı qismində çıxış edir. Nəticədə ölkəmiz sərt tədbir gerçəkləşdirir, sərhəddən keçidi məhdudlaşdırır və ya tam dayandırır. Yəni, Bakı təhlükəsizlik təminatının özü üçün ön planda olduğunu göstərir. Bu, prinsipial məsələdir. Əgər bu addım atılmasa, analoji halların təkrarlanması sərhəd məntəqəsinin lazımsızlığına dair faktiki rəy formalaşacaqdır.

Onuncu. Azərbaycan Həkəridən gəliş-gedişi məhdudlaşdırır və bununla da Qarabağdakı separatçı rejim əndişəyə düşür. O rejim ki, Ermənistan hakimiyyəti ilə arasının pis olduğu aşkardır. O rejim ki, onun dayağı qismində Rusiyadakı müəyyən siyasi qüvvələrin çıxış etdikləri də bəllidir. Deməli, hazırkı durumda Ermənistanın istəyi həm də həmin dairələrin Azərbaycana qarşı sərt tədbirlər görməsinə şərait yaratmaqdır. Sərhəd təxribatının məqsədlərindən biri də budur.

On birinci. Burada Azərbaycanın sərhəd təxribatı fonundakı əks hücumuna diqqət yetirək. Dediyimiz kimi, sərhəddə təhlükəsizlik bizim üçün önəmlidir və buna görə ölkəmiz atəşə görə məsuliyyət məsələsini ciddi qoyur, sərhəddə gediş-gəlişi məhdudlaşdırır. Bu durumda Qarabağ erməniləri üçün yeganə yol qalır – Azərbaycanın hakimiyyətini qəbul etmək. Yaxud da bölgəni tərk edib getmək. Çox güman, təxribata görə məsuliyyətin müəyyənləşmədiyi hazırkı dövrdə sərhəddən ərazini tərk etmək istəyənlərin istifadəsinə maneçilik törədilməz. Əlbəttə, indiki şəraitə görə onların bir daha geri qayıtmaması şərtilə.

On ikinci. Ermənistanın sərhəd təxribatı Qarabağ ermənilərinin Azərbaycana reinteqrasiyanı da pozmağa yönəlmiş hərəkətdir. Təsəvvür edin, onlar hər gün məntəqədən istifadə edərək, Ermənistana gedib-gəlirlər. İstər-istəməz tərəflər arasında ünsiyyət yaranır, zaman-zaman formalaşdırılmış azərbaycanlı mənfi obrazı sıradan çıxır. Sərhəddən keçib gedən və geri qayıdan Qarabağ ermənisi gedib gördüklərini danışır. İrəvan təxribat törətməklə, məhz bunun qarşısını almağı düşünür.

Sonda qeyd edək ki, sərhəd təxribatı fonunda baş verən proseslər Ermənistanın və erməni avantürizminin əleyhinə işləyəcəkdir. Hazırkı durumda Qarabağ ermənilərinə təminat məsələsi var ki, bunu Azərbaycanın gerçəkləşdirməsi üçün tam imkanlar yaranıb. Bu təminat isə digər məsələlərin reallaşmasına da yol açacaqdır.

Ə.CAHANGİROĞLU,
"Xalq qəzeti"

Ağdamda kütləvi məzarlıq aşkar edilib

Ağdam rayonunun işğaldan azad edilmiş Sarıcalı kəndində ümumi məzarlıq aşkar edilib.

Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası tərəfindən aşkar edilən məzarlıqda dörd insanın qalığının olduğu ehtimal edilir.

"Xalq qəzeti"

Antropoloq: Ağdamda tapılan kütləvi məzarlıqda azı 4 insanın qalıqları aşkarlanıb

Ağdam rayonunun Sarıcalı kəndi ərazisində avtomobil yolunun kənarında aşkarlanan kütləvi məzarlıqda azı 4 insanın qalıqları aşkar olunub. Bunu Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun əməkdaşı, antropoloq Vüsal Həsənov deyib.

O bildirib ki, 50 kvadratmetr ərazidə dərinləşdirmə işləri aparılıb, təxminən, 40-50 santimetr dərinlikdə 3 fərqli nöqtədə insan qalıqları aşkar olunub: "Bir nöqtədə ən azı 2, digər nöqtələrdə isə hər birində 1 nəfər olmaqla, azı 4 insan qalığı aşkara çıxarıldı. Dəfn əlamətləri yoxdur. İnsanlar öldürüldükdən sonra yol kənarındakı çökək əraziyə atılıb. Zamanla sümüklərdə dəyişikliklər baş verib. Ola bilər ki, antropogen təsirdən, ya da heyvanlar tərəfindən anatomik ardıcıllıq pozulub. Sümüklər natamamdır, bəzi hissələri aşkar olunmayıb".

"Xalq qəzeti"

Ermənistanın regionun ekologiyasına vurduğu ziyan axır ki, İranda da narahatlıq yaradıb. APA-nın məlumatına görə, söhbət İslam Respublikasında nəşr olunan "Pəyame ma" qəzetində Araz çayının radioaktiv maddələrlə çirkləndirilməsinə dair məqalənin dərcindən gedir.

İki sahilin bir dərdi

Yaxud İran nəşri nə üçün İrəvanı və Tehranı günahlandırır?

Əlbəttə, yaxşı olardı ki, İranda məsələyə daha əvvəldən diqqət yetiriləydi. Çünki Araz çayının Ermənistan tərəfindən çirkləndirilməsi yalnız bu günün söhbəti deyil. Azərbaycan torpaqlarının otuz ilə yaxın davam edən işğalı, həm də belə demək mümkünsə, Arazın işğalı kimi də yadda qalmışdı. İran nəşrinin isə yazdığından belə anlaşılır ki, işğalda Ermənistan tək olmayıb. Bu barədə yazımızın sonunda bəhs edəcəyik.

...Yaxşı olardı ki, İranda Ermənistanın yolverilməz hərəkətinə yalnız Araz çayının deyil, bütövlükdə, regionun timsalında yanaşılaydı. Yəni, ölkə ictimaiyyəti dövlətin İrəvanla münasibətlərinə həm də mövcud kontekstdən baxaydı. Təəssüf ki, bunu görmürük. Üstəlik, İran-Ermənistan əlaqələrinin dinamik xarakter daşıdığını, xüsusən də 44 günlük müharibədən sonra yeni fazaya qədəm qoyduğunu müşahidə edirik. Belədə sual yaranır: bir qəzet məqaləsi Tehranı hərəkətə keçirəcəkmi?

Əlbəttə, biz "gec olsun, güc olsun" deyimini rəhbər tuturuq. İranlı həmkarlarımız Ermənistanın ekoloji təhlükə mənbəyi kimi vurğulayıblarsa, məsələyə önəm verən məqalə yayımlayıblarsa, bunu ancaq təqdir etmək lazımdır. Məqalənin Ermənistanın Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə həmsərhəd Arazdəyən kəndində iri metallurgiya zavodu inşa etmək istəməsi ilə eyni vaxtda dərci də maraqlıdır. Məlumdur ki, həmin zavodun ABŞ-ın sərmayəsi hesabına ərsəyə gəlməsi nəzərdə tutulub. Əlbəttə, "Pəyame ma"nın buna görə Ermənistan üzərinə "hücuma keçdiyini" qabartmaq niyyətindən uzağıq. İnanmaq istərdik ki, nəşr, həqiqətən, bölgənin ekoloji durumunun, xüsusən də Araz çayının təəssübünü çəkir.

Beləliklə, qəzet çayda çirklənmənin olduğunu vurğulayarkən, bunu artıq inkar etməyin mümkünsüzlüyü üzərində dayanır. "Araz çayı radioaktiv maddələr və ağır metallarla çirklənib, bu da sakinlər arasında onkoloji xəstəliklərin artmasına səbəb olub" yazan qəzetin ritorikasından da belə anlaşılır ki, İslam Respublikasında mövcud istiqamətdə inkarçılıq xətti götürülübmüş. İran nəşri məqaləsində, həmçinin Ermənistanın "Metsamor" Atom Elektrik Stansiyasının adını çəkir. Deməli, çirklənmənin mənbəyini bu stansiyada görür. Qəzetin bildirdiyinə görə, ümumən Ermənistandakı mis mədənləri də vəziyyətin pisləşməsinə səbəb olur.

Məqalədəki başlıca məqam İranın Atom Enerjisi Təşkilatının və Energetika Nazirliyinin Araz çayındakı radioaktivlik çirklənməni araşdırmamasından duyulan narahatlıqdır. Məqalənin vacib mesajlarından biri də budur ki, Araz çayının çirklənməsi ilə bağlı dövlət qurumları tərəfindən çoxsaylı hesabatlara baxmayaraq, İran rəsmiləri çayda uranın olduğunu inkar ediblər. Əlbəttə, Tehranın məsələyə həssas yanaşmaması təəssüf doğuracaq hal kimi vurğulana bilər.

Bir daha bildirək ki ki, Azərbaycan dəfələrlə Ermənistanın regionun ekoloji durumuna ciddi zərər vurduğunu bəyan edib. Nəzərə alaq ki, ölkənin azərbaycanlılara qarşı soyqırımı siyasətinin vacib tərkib hissəsi də ekosiddir. İrəvanın "ekosid fəallığının" müxtəlif təzahür formaları var. Bununla bağlı ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında Topxana meşəsinin qırılması və orada Ermənistan alüminium zavodunun filialını açmaq niyyətindən tutmuş, Qarabağdakı "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirli" mis yataqlarının qeyri-qanuni istismarınadək ən müxtəlif məqamları vurğulamaq mümkündür. Bu sıraya bir qədər əvvəl haqqında söz açdığımız Arazdəyəndə metallurgiya zavodunun inşası niyyətini də əlavə etsək, son dərəcə dramatik səhnə canlanacaq. "Metsamor" isə regionun ekoloji vəziyyətinə dəyən zərbənin əsas mənbəyi rolunda çıxış etməkdədir.

İran nəşrinin incəliklərə diqqət yetirməsi son dərəcə vacibdir. Belə ki, sözügedən məqalədə Araz çayının sərhədyanı ərazilərində yaşayan əhalidə suyun çirklənməsi nəticəsində qida borusu, mədə, qara ciyər və dəri xərçəngi xəstəliklərinin sürətlə artdığı vurğulanıb. Həmçinin Araz sahillərində yaşayan sakinlər arasında xüsusən də mədə xərçənginin artması ilə bağlı hesabatların olduğu da önə çəkilib.

İndi isə keçid alaq sonda diqqətə çatdıracağımızı bildirdiyimiz məqama. Maraqlıdır ki, "Pəyame ma" qəzeti məqaləsində Ermənistanla yanaşı, İranın da Araz çayının ən böyük çirkləndiricisi olduğunu vurğulayıb. Mövcud xüsusda İrandakı Süngün mis mədəninin adı çəkilib və bildirilib ki, həmin mədən çirklənməni artırır. Belə olan təqdirdə demək olarmı ki, İran hakimiyyəti, heç olmasa, bundan sonra məqalədə göstərilən məqamlara həssas münasibət göstərəcək? Hər halda, buna ümid edək. Çünki indiki məqamda Araz çayı ekoloji çirklənmə baxımından iki sahilin bir dərdidir.

R.ƏVƏZ,
"Xalq qəzeti"

Raket və artilleriya bölmələrində hərbi təlim

Bu ilin hazırlıq planına uyğun olaraq, Raket və Artilleriya Qoşunlarının bölmələrində atəş tapşırıqları icra edilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, daimi dislokasiya məntəqələrindən cəmləşmə rayonlarına çıxarılan bölmələr atəş mövqelərinin tutulması, qurğuların döyüş tətbiqinə hazırlanması və icrası üzrə tapşırıqları yerinə yetiriblər.

Təlimdə bölmələr reaktiv yaylım atəşi sistemlərindən döyüş atışları icra ediblər.

Təlimin keçirilməsində əsas məqsəd hərbi qulluqçuların bilik və bacarıqlarının artırılması, raket və artilleriya bölmələrinin idarəedilməsi vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi, döyüş əməliyyatları zamanı fəaliyyətlərin planlaşdırılması və digər qoşun növləri ilə qarşılıqlı əlaqənin təşkilidir.

"Xalq qəzeti"

Azərbaycanda ilk Hava Şarları Festivalı

İyunun 17-18-də Azərbaycanda ilk Hava Şarları Festivalı (Balloon Festival) keçirilib.

Festival zamanı qonaqlar üçün əyləncə proqramları, müxtəlif mövzularda ustad dərsləri də təşkil olunub.

Əvvəlcə layihənin təqdimatı keçirilib, hava şarları, uçuş barədə məlumat verilib.

İyunun 17-də nümayiş uçuşu, iyunun 18-də səhər saatlarında isə qonaqların iştirakı ilə festivalın əsas uçuşları olub.

Şamaxıda festivalın rəsmi açılışı mərasimində çıxış edən Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tahir Məmmədov rayonun artıq açıq hava festivalları şəhərinə çevrildiyini bildirib.

Sonra çıxış edən "EZONE" şirkətinin nümayəndəsi Salman Rəsulov bildirib ki, hava şarı gəzintiləri dünyanın hər yerində böyük maraqla qarşılanır. Hava Şarları Festivalını keçirməkdə əsas məqsəd turizmin inkişafına töhfə verməkdir.

Türkiyəli mütəxəssis Halis Aydoğan festivalda iştirak etməkdən qürur duyduğunu bildirib. Deyib ki, Şamaxının gələcəkdə hava şarlarının uçuşu üçün uyğun məkana çevriləcəyinə inanır. Turizmin inkişafı baxımından Hava Şarları Festivalı ilə Şamaxıda ilk addımların atıldığı diqqətə çatdırılıb.

Almaniyanın ölkəmizdəki səfiri Ralf Horlemann Azərbaycanı Hava Şarları Festivalına ev sahibliyi etdiyinə görə təbrik edib. "Bu tədbir çox gözəl fürsətdir ki, Azərbaycanın bütün gözəlliyini dünyaya nümayiş etdirsin.

Festival barədə təəssüratlarını bölüşən İsrailin Azərbaycandakı səfiri Corc Dik deyib ki, bu gün Azərbaycan üçün çox xoş gündür.

"Burada valideynləri, uşaqları və gəncləri görürəm. Festivalda müxtəlif yaşlarda və bütün millətlərdən insanlar iştirak edir. Mən bu tədbirə dəstək göstərən Heydər Əliyev Fonduna və digər qurumlara təşəkkürümü bildirirəm", - deyə diplomat vurğulayıb.

Qeyd edək ki, layihəyə dəstəyi Azərbaycan Dövlət Turizm Agentliyi, Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyəti, Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi, "Azəraeronaviqasiya" Hava Hərəkəti İdarəsi (AZANS) və Heydər Əliyev Fondu göstərib.

Azərbaycandakı hava şarları layihəsi üzrə hazırlıqlar iki il davam edib. Festivaldakı hava şarları Böyük Britaniya və Türkiyədə hazırlanıb, öz maraqlı dizaynları ilə diqqətləri çəkib.

Festival çərçivəsində tanınmış ifaçıların iştirakı ilə konsert proqramı da təşkil edilib.

Festivalın əyləncə proqramına həm uşaqlar, həm də böyüklər üçün müxtəlif mövzulara dair ustad dərsləri daxil edilib. İştirakçılar gildən fiqurların hazırlanması, rəngkarlıq, kukla teatrı, stolüstü oyunlar, toxuculuq və digər sahələr üzrə ustad dərslərində iştirak imkanı qazanıblar.

Festivala Şamaxı və qonşu rayonlardan Vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin övladları da dəvət alıblar. Onlar festival ərazisində təşkil olunan əyləncəli proqramlarda iştirak edib, hava şarlarının uçuşunu izləyiblər. Qəhrəman şəhidlərimizin övladları üçün nahar təşkil edilib, hər birinə hədiyyələr təqdim olunub.

Xatırladaq ki, məşhur Hava Şarları Festivalı sırasında olan və ABŞ-ın Albukerke şəhərində keçirilən festival ilk dəfə 1972-ci ildə baş tutub. Bu tədbir minlərlə iştirakçını cəlb edib və ABŞ-da ən böyük əyləncələrdən birinə çevrilib. Hava şarları ilə uçuşlar hazırda Avstraliyanın Kanberra, Böyük Britaniyanın Bristol, İsveçrənin Şato-Do, İspaniyanın İgualada, Kanadanın Kvebek, Rusiyanın Velikiye Luki, Türkiyənin Kapadokiya şəhərlərində və digər yerlərdə təşkil edilir.

Ölkəmiz Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Beynəlxalq İnvestisiya və Ticarət Sərgisində

Azərbaycan ölkəmizin Çindəki ticarət nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Çinin Çindao şəhərində Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı (ŞƏT) Beynəlxalq İnvestisiya və Ticarət Sərgisində iştirak edib.

Sərgiyə ŞƏT ailəsinə daxil olan ölkələrin (üzvlər, müşahidəçilər və dialoq üzrə tərəfdaşlar) nümayəndələri də qatılıb. Tədbirin keçirildiyi Çindao-ŞƏT Mirvari Beynəlxalq Ekspo Mərkəzində daimi Azərbaycan pavilyonunda "Made in Azerbaijan" məhsullarının nümayişi və satışı təşkil olunub.

Sərgi ilə paralel olaraq keçirilən Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı Sənaye və Təchizat Zəncirləri Forumu çərçivəsində təşkil edilən "ŞƏT ölkələrinin tematik təbliğat və qarşılıqlı görüşlər" tədbirində Azərbaycanın Çindəki ticarət nümayəndəsi Teymur Nadiroğlu, "Logistika və ticarət üzrə paralel forum"unda Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) icraçı direktorunun müavini Zöhrab Qədirov, "Mülki aviasiya əməkdaşlığı üzrə paralel forum"unda ticarət nümayəndəliyinin baş məsləhətçisi Natiq Xəlilov təqdimatlar3 edib, ölkəmizin investisiya, logistika, ticarət və turizm potensialı haqqında ətraflı məlumat veriblər.

Sərgi çərçivəsində AZPROMO və Çin-Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı Yerli İqtisadi və Ticarət Əməkdaşlığı Nümayiş Zonası (SCODA) arasında əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumu imzalanıb. Bununla yanaşı, Azərbaycan məhsullarının Çindao şəhərində satışının artırılması və buradan ölkəmizə investorların cəlb edilməsi məqsədilə yerli şirkətlərlə görüşlər keçirilib.

Qeyd edək ki, Çin-Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı Yerli İqtisadi və Ticarət Əməkdaşlığı Nümayiş Zonası (SCODA) Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin göstərişi ilə 2018-ci ilin aprelində yaradılıb. Burada Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü, müşahidəçisi və dialoq üzrə tərəfdaşı olan ölkələrin iştirakı ilə ticarət, investisiya və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlığa dair müxtəlif layihələr həyata keçirilir.

SCODA-da Azərbaycanın rəqabətqabiliyyətli və ixracyönümlü məhsullarının Çin bazarında satışının təşviqi məqsədilə "Azərbaycan Ticarət Evi" də fəaliyyət göstərir.

Ana dili və ordumuz

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitorinq Mərkəzinin ixtisaslaşdırılmış hərbi ali təhsil müəssisələrinin tələbələri arasında elan etdiyi "Azərbaycan dili müzəffər ordumuzun dilidir" adlı esse müsabiqəsinə yekun vurulmuşdur.

Mərkəzin direktoru, professor Sevinc Əliyeva ixtisaslaşdırılmış hərbi ali təhsil müəssisələrinin kursantları arasında esse müsabiqəsinin keçirilməsində başlıca məqsədin əsası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan ordu quruculuğu siyasətinin dərindən öyrənilməsi, yeni nəslin vətənpərvərlik ruhunda formalaşmasına, eləcə də gələcək zabitlərimizdə yazı və şifahi nitq vərdişlərinin düzgün inkişafı işinə töhfə vermək olduğunu bildirmişdir.

Münsiflər heyətinin üzvü, Bakı Dövlət Universitetinin kiçik elmi işçisi Pərvin Eyvazov müsabiqəyə göndərilən 20 essenin 10 ballıq sistemlə qiymətləndirildiyini və 10 yazının müəllifinin qalib kimi seçildiyini qeyd etmişdir.

Münsiflər heyətinin üzvü, Bakı Mühəndislik Universitetinin tədris məsləhətçisi dosent Zabitə Teymurlu müsabiqədə iştirak edən gənclərdə vətənpərvərlik ruhunun yüksək olduğunu, yazılarda ifadəliliyin qorunduğunu bildirməklə yanaşı, ədəbi dil normalarına əməl olunmasının zəruriliyini də vurğulamışdır.

"Azərbaycan dili müzəffər ordumuzun dilidir" adlı esse müsabiqəsində ilk üç yerin qalibləri – Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının kursantları, Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun kursantı Fəxri fərmanlarla təltif edilmiş, ilk onluğa düşən digər iştirakçılara təşəkkürnamələr təqdim olunmuşdur.

Gənc nəslin vətənpərvərlik və azərbaycançılıq ideologiyası ruhunda tərbiyə edilməsi, milli kimliyimiz olan Azərbaycan dilinə sevginin kursantlara aşılanması, dövlət dilinin tədrisi və təbliğindəki xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının əməkdaşı, dosent Kəminə Məmmədovaya Fəxri fərman təqdim edilmişdir.

"Xalq qəzeti"

"Muğam aləmi" VI Beynəlxalq Musiqi Festivalının açılış konserti

Dünən Bakıda "Muğam aləmi" VI Beynəlxalq Musiqi Festivalı başlayıb. Festival Heydər Əliyev Fondunun və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı, Elm və Təhsil Nazirliyinin, Azərbaycan Milli Konservatoriyasının dəstəyi ilə keçirilir.

Festivala Heydər Əliyev Sarayında "Alim Qasımov və onun qonaqları" adlı konsertlə start verilib. Konsertdə dövlət və hökumət rəsmiləri, tanınmış elm və mədəniyyət xadimləri, eləcə də muğamsevərlər iştirak ediblər.

Konsertdə muğamı müasir musiqi cərəyanları ilə sintez edən görkəmli xanəndə ilə yanaşı Əməkdar artist Fərqanə Qasımova, Əfqan rübabı və Hind sarodunun dünyaşöhrətli ifaçısı Daud Xan Sadozai, xoreoqraf, muğamla rəqs hərəkətlərini sistemləşdirən tədqiqatçı, 2004-cü ildə Kraliça Elizabetin "Almaz" medalına layiq görülən Saşar Zərif və Türkiyənin xalq musiqi sənətçisi Senem Akdemir çıxış ediblər.

"Muğam aləmi" Beynəlxalq Musiqi Festivali ilk gündən etibarən Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyi və himayəsi altında keçirilir. Festival irimiqyaslı beynəlxalq mədəni tədbir olub, lad sistemlərinə əsaslanan unikal musiqi fenomeninin bütün təzahürlərini əhatə edir. Bu festival regionların ənənəvi musiqi mədəniyyətlərinin bir çox görkəmli nümayəndələrini, eyni zamanda, gənc musiqiçi, bəstəkar, tədqiqatçı, təbliğatçı və həvəskarlarını bir araya toplayıb bölgələrdəki mövcud vəziyyətin və orada formalaşmaqda olan ənənələrin nümayiş olunduğu beynəlxalq müstəviyə çevrildi. Festival müxtəlif ənənəvi və yeni musiqi janr və üslublu əsərlərdən ibarət silsilə konsertlər, beynəlxalq elmi simpozium və ənənəvi musiqi ifaçılarının müsabiqəsindən ibarətdir.

Dünən Beynəlxalq Muğam Müsabiqəsinin birinci turunun ilk mərhələsi təşkil olunub.

Müsabiqədə ölkəmizi instrumental ifaçılıq kateqoriyası üzrə 5, xanəndəlik kateqoriyası üzrə isə 4 ifaçı təmsil edir. Xanəndəlik kateqoriyasında Mirəli Sarızadə, Xəyal Hüseynov, Zümrüd Məmmədova, Daşqın Kürçaylı, instrumental ifaçılıq kateqoriyasında isə Vaqif Təhməzov, Cahandar Mikayılov, Bayraməli Əliyev və Soltan Nadirov Milli Muğam Müsabiqəsində ilk 3 yeri tutmuş ifaçılardır. İnstrumental ifaçılıq kateqoriyası üzrə ölkəmizi təmsil edən digər ifaçı Anar Vəlizadə isə Milli Konservatoriyanın tələbəsidir. Müsabiqədə Azərbaycanla yanaşı, İran, İsrail, Özbəkistan və Türkiyədən ümumilikdə 22 ifaçı iştirak edir. Birinci yer uğrunda instrumental ifaçılıq kateqoriyası üzrə 12, xanəndəlik kateqoriyası üzrə isə 10 ifaçı mübarizə aparır.

Müsabiqə üzrə ilk dinləmələr instrumental ifaçılıq kateqoriyası üzrə aparılıb. Bu kateqoriyada püşkatmada adları çıxan 6 iştirakçı - Bayraməli Əliyev, Sultan Nadirov, Vaqif Təhməzov (Azərbaycan), Zilola Ruziyeva, Jahongir Otamurodov, Shoxijohan Yoriev (Özbəkistan), xanəndəlik kateqoriyası üzrə olan püşkatmada isə 5 iştirakçı - Daşqın Kürçaylı, Zümrüd Məmmədova (Azərbaycan), Mohiçehra Şahmurotova, Ramziddin Ergashev, Dostmurod Negmurodov (Özbəkistan) öz ifalarını təqdim ediblər.

Bu gün keçiriləcək müsabiqənin birinci turunun növbəti mərhələsində isə instrumental ifaçılıq kateqoriyası üzrə digər 6, xanəndəlik üzrə 5 ifaçının dinləmələri təşkil ediləcək. Qeyd edək ki, dinləmələrdən sonra ikinci tura keçən ifaçılar arasından qaliblər seçiləcək. Müsabiqənin ikinci turu iyunun 21-də keçiriləcək.

Qeyd edək ki, festivalın birinci günü həm də Milli Konservatoriyada Xalq artisti Ənvər Sadıqov və Əməkdar artist Emil Əfrasiyabın konsertləri keçirilib.

İyunun 19-da festival Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Milli Konservatoriya və Daş Salnamə Muzeyində Azərbaycandan Əməkdar artist Elçin Şirinov və bir sıra muğam ifaçılarının, Əfqanıstandan Daud Xan Sadozai və İrandan Mahan Mirarabın konsertləri ilə davam edəcək.

***

Festivalın iyunun 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində keçiriləcək yekun konsertində qaliblərin mükafatlandırılması olacaq. Müsabiqənin xanəndə və instrumental ifaçılıq üzrə qaliblərini Azərbaycan, Böyük Britaniya, İraq, Özbəkistan və Türkiyədən olan beynəlxalq münsiflər heyəti seçəcək. Hər iki kateqoriyada 1-ci, 2-ci və 3-cü yerlər, eləcə də "Qran Pri" üzrə mükafatlar təqdim ediləcək.

Mədəniyyət xəbərləri

Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının təşkilatçılığı ilə keçirilən "Kukla teatrları həftəsi" uğurla başa çatıb.

Sənət bayramının bağlanış mərasimində Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Rəşad Əhmədzadə yeni yaradıcılıq əlaqələrinin formalaşdırılması və bölgə teatrlarının yaradıcılığının diqqət mərkəzinə gətirilməsi baxımından bu ilk ideyanın önəmini yüksək dəyərləndirib. Bildirilib ki, növbəti mərhələdə layihənin beynəlxalq miqyasa çıxması üçün başqa ölkələrdən mütəxəssislərlə yanaşı, teatrlar da dəvət olunacaq.

Mingəçevir şəhərinin sosial-mədəni infrastrukturu genişlənir. Abadlıq və yenidənqurma tədbirləri çərçivəsində şəhərdə yaradılmış yeni istirahət məkanı istifadəyə verilib.

Sözügedən məkan Xətai küçəsində, 14 nömrəli orta məktəbin qarşısındakı boş sahəni əhatə edir və şəhər bələdiyyəsinin dəstəyi ilə araya-ərsəyə gətirilib. Məkanın 1 hektarlıq ərazisində yaşıllıq zolaqları salınıb, gül kolları, dekorativ

ağaclar göz oxşayır. Məkanda müasir işıqlanma sistemi qurulub, sakinlərin istəyinə uyğun olaraq söhbətgahlar, uşaqlar üçün əyləncə guşələri yaradılıb.

Ə.DOSTƏLİ, "Xalq qəzeti"

“Masdar” şirkəti Azərbaycanda “yaşıl enerji” layihələrinin əsas iştirakçısıdır

Azərbaycan bərpaolunan enerji mənbələri üzrə yüksək potensiala malik ölkələrdəndir. Mütəxəssislərin araşdırmalarına görə, ölkəmizin bərpaolunan enerji mənbələrinin texniki potensialı quruda 135 qiqavat, dənizdə isə 157 qiqavat təşkil edir. Bərpaolunan enerji mənbələrinin iqtisadi potensialı isə 27 qiqavat təşkil edir ki, bunun da 3 min meqavatı külək, 23 min meqavatı günəş enerji, 380 meqavatı isə bioenerjinin payına düşür. Bununla yanaşı, ölkə ərazisindəki dağ çaylarının potensialı 520 meqavat həcmində qiymətləndirilir.

Yeri gəlmişkən, hazırda Azərbaycanın ümumi enerji istehsalında bərpaolunan enerjinin payı 17,3 faiz təşkil edir. “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”də ölkəmizdə “yaşıl enerji” istehsalının genişləndirilməsi məsələsinə də xüsusi yer ayrılıb. Belə ki, ümumi enerji istehsalında bərpaolunan enerjinin payının 2025-ci ildə 24 faiz, 2030-cu ildə isə 30 faizə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Bərpaolunan enerji potensialının hərəkətə gətirilməsi böyük sərmayələr tələb edir. Azərbaycanda yaradılmış əlverişli biznes mühiti bu sahədə sərmayələrin təşviqi üçün geniş imkanlar yaradır. Bu səbəbdəndir ki, xarici şirkətlərin ölkəmizin bərpaolunan enerji layihələrinə marağı getdikcə artır. Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialının hərəkətə gətirilməsi sahəsində fəaliyyət göstərən ilk xarici şirkətlərdən biri də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin “Masdar” şirkətidir. Xatırladaq ki, adını ərəb dilində “mənbə” sözündən götürən “Masdar” şirkəti 2006-cı ildə Əbu-Dabi hökuməti tərəfindən təsis olunub. Hazırda şirkətin üç təsisçisi var. Bunlar Əbu Dabi hökumətinin “Mubadala” Fondu, ADNOC milli neft-qaz və “TAKA” enerji şirkətləridir.

Əsas fəaliyyət istiqaməti bərpaolunan enerji layihələrinin inkişaf etdirilməsindən ibarət olan “Masdar” şirkəti bu sahədə həm Yaxın Şərq, həm də dünya üzrə liderdir. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, şirkət hazırda 40-dan çox ölkədə fəaliyyət göstərir. Ən müasir texnologiyalar əsasında günəş, külək və bionerji istehsalını həyata keçirən “Masdar” şirkəti hazırda fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə 20 min meqavatdan artıq istehsal gücünə nəzarət edir.

“Masdar” şirkəti Azərbaycana ilk dəfə 2018-ci ildə ayaq basıb. Həmin il şirkət Azərbaycan hökuməti tərəfindən keçirilən tenderdə iştirak edib. 2021-ci ildə 230 meqavatlıq “Qaradağ” Günəş Elektrik Stansiyası layihəsinin qalibi adını qazanıb. 2022-ci il martın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin energetika və infrastruktur naziri Suhail Mohamed Al Mazroueinin iştirakı ilə stansiyanın təməlqoyma mərasimi keçirilib.

Yeri gəlmişkən, bu, Azərbaycanda belə bir gücdə inşa olunan ilk sənaye tipli günəş elektrik stansiyasıdır. İlkin hesablamalara görə, “Qaradağ” Günəş Elektrik Stansiyasında ildə 500 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal olunacaq. Bu da il ərzində 110 milyon kubmetr təbii qaza qənaət etməyə və 200 min tondan artıq karbon emissiyasının atmosferə atılmasının qarşısını almağa, eləcə də 110 min evi elektrik enerjisi ilə təmin etməyə imkan verəcək. Ümumi dəyəri təqribən 200 milyon ABŞ dolları təşkil edən layihə xarici investisiya hesabına həyata keçirilir.

Şirkətin Azərbaycan üzrə meneceri Murad Sadıxov dedi: – “Qarabağ” Günəş Elektrik Stansiyası sırf xarici investisiya hesabına inşa olunur. Yəni layihənin əsas maliyyə mənbələri “Masdar” şirkərinin və bir sıra tanınmış bankların vəsaitlərindən ibarətdir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın iqtisadi və investisiya mühiti çox əlverişli olduğundan dünyanın iri maliyyə qurumları layihəyə tərəddüd etmədən vəsait ayırıblar. Şirkətimiz layihənin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan hökuməti ilə investisiya müqaviləsi imzalayıb. Bundan əlavə, “Azərenerji” ASC ilə enerjinin alqı-satqısına dair müqavilə də imzalanıb.

Ötən müddətdə işlərin sürtələ davam etdirilməsi nəticəsində tikinti qrafikini xeyli qabaqlamağa nail olmuşuq. Müqavilənin şərtlərinə əsasən, stansiyanın 2024-cü ildə istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulsa da, əsas işləri vaxtından əvvəl başa çatdırmışıq. Bu da stansiyanın Azərbaycanda “Heydər Əliyev ili” elan olunmuş 2023-cü ilin sonlarınadək istifadəyə verilməsinə imkan yaradır…

“Masdar” şirkəti yaxın zamanlarda ölkəmizdə bir sıra yeni layihələrin icrasına başlayacaq. Xatırladaq ki, ötən il Azərbaycanın Energetika Nazirliyi tərəfindən Şuşada keçirilmiş xüsusi enerji konfransı zamanı adıçəkilən şirkətin iştirakı ilə “Azərbaycan Respublikasında 10 qiqavatlıq layihələrin icrasına dair, o cümlədən birinci mərhələdə quruda sənaye miqyaslı 1 qiqavat gücündə günəş və 1 qiqavat gücündə külək enerji layihələrinin qiymətləndirilməsi, inkişafı və həyata keçirilməsi ilə bağlı İcra Müqaviləsi”, eləcə də “Dənizdə 2 qiqavat gücündə inteqrasiya edilmiş külək və yaşıl hidrogen layihələrinin qiymətləndirilməsi, inkişafı və həyata keçirilməsi ilə bağlı İcra Müqqaviləsi” imzalanıb. İkinci mərhələdə isə quruda 1 qiqavatlıq günəş və 1 qiqavatlıq külək enerji layihələri, həmçinin dənizdə 4 qiqavat gücündə inteqraiya edilmiş külək və yaşıl hidrogen layihələrinin icası nəzərdə tutulur.

Yeri gəlmişkən, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun külək potensialı səmərəlilik baxımından olduqca yüksəkdir. Təsadüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev həmin əraziləri “yaşıl enerji” zonası elan edib. “Masdar” şirkəti də işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin bərpaolunan enerji potensialının hərəkətə gətirilməsinə öz töhfəsini verməyə çalışır. Şirkət menecerinin dediyinə görə, artıq Laçın və Kəlbəcər rayonlarının ərazilərində külək enerjisi stansiyasının tikintisi üçün yerlər seçilib və razılaşdırılmaq üçün hökumətə təqdim olunub. Bütövlükdə isə, şirkət ölkəmizin bərpaolunan enerji sahəsində 10 min meqavatlıq güc yaratmağı hədəfləyir.

Göründüyü kimi, Azərbaycanda “yaşıl enerji” layihələrinin əsas icraçılarından olan “Masdar” şirkəti ölkəmizdə fəaliyyətini bir qədər də genişləndirmək niyyətindədir. Belə ki, şirkət ekoloji cəhətdən təmiz hidrogenin istehsalında və onun Avropa bazarına ixracında Azərbaycana dəstək verməyə hazırdır. Bu barədə iyunun 8-9-da Astana keçirilən Beynəlxalq Forumda “Masdar” şirkətinin baş direktoru Məhəmməd Cəmil Əl-Ramahi bildirib.

Azərbaycanda təmiz hidrogenin istehsal edilməsinin və onun Avropaya potensial ixracının mümkünlüyünü qiymətləndirmək üçün Energetika Nazirliyi ilə müqavilə imzalandığını xatırladan baş direktor artıq bu sahədə ölkəmizlə fəal əməkdaşlıq etdiklərini diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, hazırda sözügedən təşəbbüs öyrənilir və təhlil edilir: “Biz bu sahədə imkanları qiymətləndirəcəyik, istehsal imkanlarını nəzərdən keçirəcəyik. Biz bu potensiala inanırıq. Məhz buna görə Energetika Nazirliyi ilə müqavilə imzalamışıq. Biz artıq araşdırmalara başlamışıq. Hidrogen iqtisadiyyatı uzunmüddətli bir məslədir, gələcəyin iqtisadiyyatıdır. Ancaq bunu həyata keçirmək üçün bu gündən başlamaq lazımdır”.

Mirbağır YAQUBZADƏ,
“Xalq qəzeti”

Milli valyutada olan əmanətlər artıb

Bu məbləğ hazırda 12 milyard manatı ötüb

Mərkəzi Bankın məlumatına görə, əhalinin banklardakı əmanətlərinin məbləği il ərzində 16,1 faiz artaraq 2023-cü il may ayının 1-nə milli valyuta ekvivalentində 12 milyard 211,6 milyon manat təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsininin bununla bağlı məlumatında bildirilib ki, əmanətlərin 62,8 faizi milli, 37,2 faizi xarici valyutada qoyulub. Milli valyutada olan əmanətlərin məbləği əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 20,8 faiz, xarici valyutada qoyulmuş əmanətlərin məbləği isə 9,1 faiz artıb.

May ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətdə orta məzənnəsi 1,70 manata, 1 Avroya 1,85 manata, 100 türk lirəsinə 8,62 manata, 100 rus rubluna nisbətdə isə 2,14 manata bərabər olub.

Nəqliyyat sektorunda 5 ayda 90,9 milyon ton yük daşınıb

Dövlət Statistika Komitəsindən aldığımız məlumatda bildirilir ki, 2023-cü ilin yanvar-may ayları ərzində yük və sərnişin daşımaları əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 6,8 faiz və 19 faiz artıb.

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 90,9 milyon ton yük daşınıb. Yüklərin 3,9 faizi dəniz, 8,3 faizi dəmir yolu, 0,1 faizi hava, 55,6 faizi avtomobil nəqliyyatı, 32,1 faizi isə boru kəməri ilə aparılıb.

Qeyri-dövlət sektoruna məxsus nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin həcmi 5,3 faiz artıb, daşınmış yüklərin ümumi həcmində bu sektorun xüsusi çəkisi 76,5 faiz təşkil edib.

Son 5 ildə qeyri-neft ixracı 11 milyard dollardan çox olub

İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin məlumatına əsasən, son 5 ildə ölkəmizin qeyri-neft məhsullarının ixracı 11 milyard ABŞ dollarından çox olub.

Hesabat dövründə qeyri-neft ixracının ümumi ixracda payı 10 faizə çatıb. Belə bir göstəricinin əldə olunması iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və investisiya qoyuluşunun sürətləndirilməsi, qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafının təmin olunması, habelə ixrac imkanlarının genişləndirilməsi istiqamətlərində mühüm tədbirlər həyata keçirilməsinin nəticəsidir. Eyni zamanda, “Made in Azerbaijan” brendi coğrafiyasının genişləndirilməsi, məhsullarımızın bir sıra ölkələrin ticarət evlərində satışa çıxarılması da bu istiqamətdə gerçəkləşdirilən layihələrin bariz ifadəsidir.

Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyevin “Qeyri-neft məhsullarının ixracının stimullaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” 18 yanvar 2016-cı il tarixli Sərəncamı, “Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” 1 mart 2016-cı il tarixli Fərmanı və digər hüquqi sənədlər son illərdə respublikamızın qeyri-neft sektorunun inkişafına, eləcə də ixrac potensialının güclənməsinə müsbət təsir göstərib.

“Xalq qəzeti”

Orta Dəhliz – Çindən Avropaya ən qısa yol

Onun inkişafına 5 ildə 5 milyard avro sərmayə qoyulacaq

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bakı Dəniz Limanının imkanları 25 milyon tona genişləndirilir. Dəmir yolu, gəmiqayırma zavodu və digər nəqliyyat infrastrukturu ən müasir səviyyəyə gətirilir”.

Bu məsələ ilə bağlı Türkiyə Prezidentinin də fikirləri böyük maraq doğurub. Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxışında dövlətimizin başçısı ilə keçirdiyi təkbətək görüşdə Xəzərdən keçən Orta Dəhliz və bu xüsusda Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu xəttinin əhəmiyyəti ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldığını da xatırladıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan artıq beynəlxalq aləmdə Şərq–Qərb, Şimal–Cənub nəqliyyat dəhlizləri ilə yanaşı, Orta Dəhliz marşrutu ilə də mühüm mərkəz kimi tanınır. Ölkəmizin tərəfdaşları ilə birlikdə bu nəqliyyat infrastrukturunun tam ötürücülük gücü ilə fəaliyyətini təmin etmək üçün praktik işlər görülür. Məsələn, hökumət tərəfindən dəhlizlərin inkişafına mühüm vəsait ayrılması, respublikamızda avtomobil və dəmir yollarının müasir səviyyədə qurulmasına xüsusi önəm verilməsi, həmçinin əsaslı təmirinin aparılması bunun bariz ifadəsidir.

Xatırladaq ki, Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu (TBNM və ya Orta Dəhliz) Assosiasiyası hazırda Sinqapurla birlikdə Orta Dəhlizin rəqəmsallaşması konsepsiyasını yaradır. Adıçəkilən assosiasiyanın baş katibi Haydar Abdikerimovun sözlərinə görə, hazırda dəhlizin detalizasiyası üzrə işlər görülür və cari ilin iyunundan dəhlizə qoşulacaq ölkələrin (Sinqapur, Bolqarıstan və Litva) bu marşruta qatılacağı nəzərdə tutulur.

Haydar Abdikerimov bildirir ki, Orta Dəhlizin rəqəmsallaşması üzrə işlər Sinqapurun aparıcı şirkətləri ilə həyata keçiriləcək. Bu konsepsiya iştirakçılar arasında məlumat mübadiləsinin yaxşılaşmasına, həmçinin sərhəd keçidlərinin sürətləndirilməsinə səbəb olacaq. Sərhəd keçidlərinin sadələşdirilməsindən danışan assosiasiyanın baş katibi qeyd edib ki, bu məsələ ilə bağlı Dəmir Yolları Əməkdaşlıq Təşkilatı (DYƏT) və BMT-nin struktur bölmələri ilə birgə layihələr reallaşdırılır. “BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının (UNECE) təqdim etdiyi sadələşdirmə, rəqəmsallaşma və ticarət üzrə standart və tövsiyələri dəhlizimizdə tətbiq edirik”, - deyə Haydar Abdikerimov əlavə edib.

Yeri gəlmişkən, yaxın 5 il ərzində Orta Dəhlizin infrastrukturuna və proseslərin səmərəliliyinin artırılmasına 5 milyard avroya yaxın investisiya qoyulacaq. Marşrut Mərkəzi Asiya istehsalçılarının Türkiyə, Şimali Afrika və Cənubi Avropa ölkələri istiqamətindəki dünya bazarları ilə inteqrasiyasında mühüm rol oynayacaq. Marşrutun əsas məqsədi isə Çin, Qazaxıstan kimi ölkələrdən, Xəzər dənizi ilə Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə, Ukrayna, Polşa, Rumıniya ərazisindən yük tranzitinin təmin olunmasından ibarətdir.

Burada diqqətçəkən bir məqamı da xatırlatmaq istərdik. Belə ki, Avropanın aparıcı logistika şirkətləri, xüsusən Danimarkanın “Maersk”, Avstriyanın “Rail Cargo Group”, Finlandiyanın “Nurminen Logistics” və Niderlandın “Rail Bridge Cargo” şirkətləri Orta Dəhlizə yüklər cəlb edir. Dünya İqtisadi Forumunun yaydığı məlumatda isə Çinlə Avropa arasında əmtəə dövriyyəsinin ildə 600 milyard dollar dəyərində qiymətləndirildiyi bildirilir. Həmin məlumatda, eyni zamanda, Mərkəzi Asiya, Xəzər dənizi və Cənubi Qafqaz ərazisindən keçən Orta Dəhlizin Çinin Sakit Okean sahilindən Avropaya ən qısa yol olduğu, Şanxaydan Avropaya yüklərin daşınmasının bu marşrutla 10 gün çəkə biləcəyi də vurğulanır. Həmçinin belə bir səmərəliliyə malik marşrut vaxta qənaətlə yanaşı, tranzit ölkələr arasında ticarətə təkan verə, regional inteqrasiyanı möhkəmləndirə və iqtisadi diversifikasiyaya səbəb ola bilər.

Vaqif BAYRAMOV,
“Xalq qəzeti”

Ekspert rəyi

Nihat QORQUD ƏLİYEV,
iqtisadçı-ekspert

Orta Asiya və Cənubi Qafqazdan keçən Orta Dəhlizin əsas funksiyası Şərqdən Qərbə enerjidaşıyıcılarının və konteyner daşımalarının intensivliyi ilə miqyasının artırılmasıdır. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, “Bir kəmər-bir yol” layihəsindən fərqli olaraq Orta Dəhliz səmərəliliyi ilə diqqət çəkir.

Bunu ötən ilin mayında Çindəki Tuanszesun şəhərindən Finlandiyaya göndərilmiş ilk test yük partiyasının Bakıya uğurla çatdırılması da sübut etdi. “Nurminen Logistics” şirkətinə məxsus yük sonradan dəmir yolu ilə Gürcüstanın Poti limanına, oradan da bərə ilə Rumıniyanın Konstansa limanına daşındı.

Azərbaycan, Çin, Qazaxıstan və Gürcüstan tərəfindən Orta Dəhliz marşrutunun inkişaf etdirilməsi nəzərdə tutulur. Hesablamalara görə, marşrutun illik potensialı 10 milyon metrik ton və ya 200 min konteynerdir. Dörd ölkə daxili şirkətlər üçün vahid tarifləri müəyyənləşdirmək, habelə yükdaşıma şirkətlərinin fəaliyyətini sadələşdirmək niyyətindədir.

Bütün bunlarla bərabər, yaxın 10 il ərzində Orta Dəhliz marşrutu üzrə yükdaşımaların artım dinamikasının davam edəcəyi gözlənilir. Bu cür qənaət isə hər il marşrut üzrə yükdaşımalarda qeydə alınan artımla bağlıdır. Belə ki, əgər 2022-ci ildə 33 min TEU-dan çox konteyner və ya 1,5 milyon tondan çox yük Orta Dəhliz vasitəsilə ötürülübsə, cari il konteynerlərin adıçəkilən marşrut vasitəsilə daşınmasının 20 faizdən çox– 40 min TEU-ya qədər artacağı, daşınma həcminin isə 35 faiz səviyyəsində– 2 milyon tona qədər yüksələcəyi proqnozlaşdırılır.

Qeyd edim ki, əsas məqsədi Çin, Qazaxıstan kimi ölkələrdən Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə, Ukrayna, Polşa, Rumıniya vasitəsilə yüklərin tranzitini təmin etmək olan Orta Dəhlizin inkişafı məqsədilə yaxın beş ildə infrastruktura və səmərəliliyin artırılmasına, təxminən, 5 milyard avro sərmayə qoyulacağı planlaşdırılır. Bu marşrut Mərkəzi Asiya istehsalçılarının Türkiyə, Şimali Afrika və Cənubi Avropaya doğru dünya bazarları ilə inteqrasiyasında mühüm rol oynayır.

Oğru elə bağırır ki...

Ermənistan mediası hərbi təxribatların əsl baiskarını və xarakterini təhrif etmək yarışına girişib

Ermənistan hakimiyyəti yenə öz ampluasındadır. Ölkənin rəsmi instansiyaları iyunun 15-də Laçın sərhəd nəzarət-buraxılış məntəqəsində baş vermiş insidentin təqsirini Azərbaycan tərəfinin üzərinə atmağa çalışırlar. Maraqlıdır ki, prosesə onlara hökumətə yaxın və özünü müstəqil adlandıran media orqanları, sabiq məmurlar, siyasi ekspertlər də qoşulublar və ölkəmizə ittiham yağdırırlar. Bu sıraya revanşist-şovinst qüvvələri və sosial şəbəkələrdəki urapatriotları da əlavə etsək, siyahı tamamlanmış olar. Halbuki törədilən digər təxribatlarda olduğu kimi, budəfəki insidentə görə də bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür. Hayların bu hərəkəti "adımı sənə qoyum, səni də yana-yana qoyum" el məsəlini xatırladır.

Məsələn, özünü politoloq adlandıran Artur Xaçikyan bildirib ki, Azərbaycanın təxribatı (?) ABŞ-ın tələblərinə cavab ola bilər. O, "Nyus.am"ın müxbirinə müsahibəsində deyib: "İstisna etmirəm ki, Vaşinqton Azərbaycandan "Artsax xalqı"nın təhlükəsizliyi üçün müəyyən təminatlar tələb edib. İyunun 15-dəki təxribat isə azərbaycanlıların cavabı olub. Onlar hər şeyi güc yolu ilə edirlər, arxalarında Türkiyə dayanır. Bu, türk diplomatiyasının üslubudur. Onlar 5-6 il əvvəl özlərini belə aparmırdılar. Onlar "Artsax"ı boğmaq və "erməni soyqırımı"nın yeni səhifəsini açmaq istəyirlər ki, biz bununla faktiki olaraq razılaşırıq. Ola bilsin ki, Qərb ermənilərə nəsə verməyə, onları hansısa formada müdafiə etməyə çalışıb, amma Azərbaycan güzəştə getmək istəməyib".

Xaçikyanın sözlərinə görə, ABŞ Qarabağ məsələsinin həllini və bağlanmasını istəyir, lakin Qarabağa hansısa zəmanət verəcəyini bildirməyib. Bundan sonra politoloq Qərbdən narazılıq edib: "Borrel (Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi-S.H.) deyib ki, Qərb "Artsax xalqı"nı heç bir şəkildə qoruya bilməz. Bu, tamamilə yalandır. Çox yaxşı bacararlar. İstəsələr, sanksiyalarla başlaya bilərlər, amma istəmirlər".

Xaçikyan əmindir ki, Bakı ilə Xankəndi arasında dialoq kimin təslim olacağı, kimin amnistiyaya düşəcəyi, kimin həbs, kimin azad ediləcəyi sualları üzərində cəmləşəcək: "Azərbaycan heç vaxt bir vahid, beynəlxalq subyekt kimi, "Artsax"-la danışıqlar aparmayacaq".

***

Xankəndinin "ictimai televiziyası" isə dünənki reportajında bölgənin hələ də "blokadada" olduğunu iddia edib. Qeyd olunub ki, ötən gün Qarabağda və onun ətrafındakı vəziyyətdə ciddi dəyişiklik baş verməyib. "Azərbaycan Ermənistan tərəfini atəşkəsi pozmaqda ittiham etməklə yanaşı, müxtəlif istiqamətlərdə təxribatlara əl atmaqda (?) davam edib. "İnformasiya platformasından kənarda reallıq dəyişməzdir. Qarabağ "blokada"da qalır. Artıq ikinci gündür ki, Laçın yolu üçüncü şəxsin müşayiəti ilə humanitar xətt üzrə nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün bağlanıb", – deyə televiziyanın yaydığı yalan dolu məlumatda bildirilir.

"Ermənistanın səsi" qəzeti isə iyunun 15-dən bəri baş verənlərə görə Rusiyanı, Avropa İttifaqını və ABŞ-ı ittiham edib: "Moskvadan, Brüsseldən və Vaşinqtondan heç bir səs eşidilmir – amerikalılar sadəcə olaraq "Qarabağ xalqının hüquq və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi" və "dialoqun zəruriliyi" haqqında qeyri-müəyyən ifadələr mızıldadılar. Rusiya KİV-i isə ABŞ-ın "Artsax hakimiyyəti"nə təzyiqi barədə məlumat yayıb. Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi adlanan idarə bu məsələ ilə bağlı rəsmi açıqlama yaymağı belə lazım bilməyib, sanki söhbət 120 min ermənidən (?) yox, Amazon meşələrində itmiş hansısa naməlum qəbilədən gedir. Yalnız Ermənistanı işğal etmiş rejimin başçısı çıxış etdi – hökumətin iclasında".

***

Atalar "balıq başdan iylənər" deyiblər. Belə görünür, Ermənistanın yaydığı dezinformasiyaların başında elə ölkənin baş naziri özü dayanır. Nikol Paşinyanın iyunun 16-da hökumətin iclasında səsləndirdiyi fikirlər bu qənaətə gəlməyə əsas verir. O, iclasda Laçın yolunda hərəkətin tam dayandığını bildirib: "Əgər Azərbaycan son bir ayda təbliğat məqsədilə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi və Rusiya sülhməramlıları vasitəsilə Laçın yolu ilə müəyyən keçidi təmin edibsə, dünəndən bu dayanıb. Hətta, Qarabağa zəruri məhsulların çatdırılması da dayanıb. Yəni, Qarabağa ərzaq aparılmır. Təcili tibbi yardıma ehtiyacı olanların da Laçın yolundan keçməsi qadağan edilib".

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi isə Paşinyana cavab olaraq bildirib ki, Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçusunun yaralanması ilə nəticələnmiş hücumdan sonra, bu təxribatın səbəblərinin araşdırılması, sərhəd-buraxılış məntəqəsinin və oradan keçidin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilən müvafiq tədbirlərin "blokada" kimi qiymətləndirilməsi qəbuledilməzdir. "Ermənistan tərəfindən əsassız bəyanatlar vermək əvəzinə, təxribatlardan əl çəkməyi, sülh sazişi üzrə danışıqlara və bölgədə kommunikasiyaların açılması məsələsinə məsuliyyətlə və konstruktiv şəkildə yanaşmağı, qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərindən tam çıxarılması daxil olmaqla, üçtərəfli Bəyanatdan irəli gələn öhdəliklərə riayət etməyi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı addımlardan çəkinməyi tələb edirik", – deyə Xarici İşlər Nazirliyi Paşinyanın iddialarına cavab olaraq bildirib.

Göründüyü kimi, feyk xəbərlər yaymaq üzrə ixtisaslaşan haylar yalanı həm də həqiqət kimi üfürməyin peşəkarıdırlar. Ancaq atalar "yalan ayaq tutar, amma yeriməz" deyiblər. Azərbaycan Ermənistanı döyüş meydanında məğlub etdiyi kimi informasiya savaşında da üstələyir. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq, son illərdə hayların bu sahədə ciddi irəliləyiş əldə edə bilməməsi bunun bariz göstəricisidir.

Səxavət HƏMİD, "Xalq qəzeti"

Ekspert rəyi

Müşfiq ƏLƏSGƏRLİ, media üzrə mütəxəssis

– Ermənistanın və ona bağlı olan şəbəkənin uzun illərdir ki, apardığı təbliğat yalan üzərində qurulub. Bu, bir faktdır. Bunu təkcə Azərbaycan demir, eyni zamanda Ermənistan ictimaiyyətinin özü də etiraf edir. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra hətta Ermənistanın bəzi KİV-ləri, o cümlədən "Nyus.am" xəbər portalı bir rubrika yaratmış, adını da "Paşinyanın yalanları" qoymuşdu. Burada Paşinyanın və Ermənistan hökumətinin digər üzvlərinin müharibə zamanı danışdıqları yalanlar ifşa olunurdu. Paşinyanın açıqlamalarını bir-bir təqdim edib, sonra real faktlarla tutuşdurma aparılırdı. Sübut olunurdu ki, Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi uzun müddət yalan danışıb. Bu yalanlar təkcə dünya və Azərbaycan ictimaiyyətini çaşdırmaq üçün deyil. Eyni zamanda Ermənistan cəmiyyətinin də çaşdırılmasına xidmət edir və onlara həqiqətləri dərk etməyə imkan vermir. Yəni, bunu təkcə biz demirik, Ermənistan KİV-ləri də "Nyus.am"ın simasında sübut etmiş oldular.

Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin və mediasının yalanları müharibədən sonra da davam edir. Məsələ ondadır ki, bu ölkədə azad media olmadığı, yalnız siyasiləşmiş KİV-lər olduğu üçün, onlar hərbi-siyasi rəhbərliyin danışdığı yalanları tirajlamaqla məşğuldur. Düzdür, dünya və Azərbaycan ictimaiyyəti bunun fərqindədir. Amma məsələ ondadır ki, bəzən həqiqətləri çatdırmaq imkanları olmur. Çünki siyasət yüz illərdir ki, yalan üzərində qurulub. Bunu birdən birə dəyişmək mümkün deyil. Heç buna təşəbbüs də göstərmirlər. Yalanları davam etdirirlər.

Baş vermiş son insidentlər zamanı da biz yalan danışdıqlarını görürük. Silsilə təxribatlar zamanı yenə də təqsiri Azərbaycanın üzərinə atmağa, informasiya təbliğatını Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin siyasətinə uyğunlaşdırmağa çalışırlar. Təəssüf edirik ki, ermənistanlı həmkarlarımız da onların bu yalanlarında rupor rolunu oynayırlar. Amma məsələnin kökü daha dərindədir. Burada biz Ermənistan mediasının yaydığı yalanları deyil, həm də onlara dəstək verən beynəlxalq transmilli KİV-ləri görürük. Biz bu sahədə İran, Rusiya mediasını, eyni zamanda daha aktiv Fransa KİV-lərini müşahidə edirik. Onların ərazisində fəaliyyət göstərən KİV-lər, xüsusilə dünyada ictimai rəy formalaşdıran transmilli KİV-lər Ermənistanda danışılan bu yalanlara dəstək verməklə təəssüf ki, beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmağa cəhd göstərirlər. Belə məsələlər ümumilikdə problem yaradır.

Təbii ki, Azərbaycan qarşı tərəfin yaydığı dezinformasiyaları hər zaman təkzib edir. Rəsmi Bakı hadisələri təhlil edərək, real informasiya verməyə çalışır. Məsələ ondadır ki, qarşı tərəf informasiya baxımından qabağa düşürsə, bunun özü təxribatın Ermənistan tərəfindən hazırlandığını göstərir. Onlar təxribatdan öncə onun informasiya təminatını hazırlayırlar. Onların "operatvliyi" də bununla bağlıdır.

Erməni olanda, nə olar?

...Arsenyan yenə gündəmdədir

Yazımıza bu başlığı seçməyimiz heç də təsadüfi deyil. Məsələ burasındadır ki, hazırkı mürəkkəb durumda Ermənistanda hər hansı konstruktiv təklif irəli sürən şəxsin və ya şəxslərin olduğunu görmək son dərəcə müşküldür. Hayların hansı dillənirsə, Azərbaycan və Türkiyə əleyhinə boğazdanyuxarı populizmini işə salır. Hərçənd, demək olmaz ki, nisbətən kontruktiv mövqeyi ilə seçilənlərin, vəziyyəti düzgün təhlil edib nəticəyə gələnlərin sayı azdır. Amma bir reallıq da var ki, birincilərin səsi ikincilərin səsini batırır. Səsi batmayanlardan biri də odur – Ermənistan parlamentinin hakim "Vətəndaş sazişi" fraksiyasının üzvü Qurgen Arsenyan.

Q.Arsenyanın parlamentdəki dünənki çıxışı da əvvəlkilər kimi səs-küy doğurub. Əslində, adam elə bir söz də deməyib. Sadəcə bildirib ki, Türkiyə və Azərbaycanla mehriban qonşuluq münasibətləri qurmaq vacibdir. Güman edirik ki, normal məntiq bunun əleyhinə çıxmamalıdır. Amma Arsenyana qarşı çıxanlar həmişəki kimi, yenə də tapılıb. Hərçənd, deputatın belə hallara əhəmiyyət verməyərək, öz sözündə durduğu da məlumdur.

Beləliklə, erməni parlamentari Gürcüstanla vizasız rejim haqqında sazişin ratifikasiyası məsələsinin müzakirəsi zamanı Ermənistanın öz qonşuları ilə həm rəsmi, həm də qeyri-rəsmi cəmiyyətlər səviyyəsində "müstəsna dostluq atmosferi" yaratmağa çalışmalı olduğunu vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, Gürcüstanla münasibətlər digər qonşularla münasibətlərin yaxşılaşdırılması üçün "pilot proqram"a çevrilməlidir: "Bizim əsas missiyamız qonşularımızla münasibətlərimizi aydınlaşdırmaq və onları "yaxşı qonşuluq rejimi"nə keçirmək olmalıdır. Bu missiyamız ölkəmizin təhlükəsizliyidir, dövlətçiliyimizin təminatıdır".

Arsenyan, eyni zamanda, deyib ki, indi ölkənin qarşısında iki istiqaməti ehtiva edən çətin vəzifələr durur. Bunlardan biri Türkiyə ilə münasibətlərdir, digəri Azəbaycanla. Mövcud istiqamətlərdə problemlərin qalması isə Ermənistan dövləti və xalqı üçün təhlükələr yaradır. "Biz Gürcüstandan nümunə götürərək, sülh şəraitində yaşamağa imkan verəcək düstur üzrə başqa xalqlarla birgəyaşayışın açarını tapmağa çalışmalıyıq. Yaxın tarix bizə nəticə çıxarmağa, səhvlərimizi təhlil etməyə imkan verir", – deyə Arsenyan fikrini tamamlayıb.

Qeyd edək ki, Q.Arsenyanın əvvəllər də bu sayaq çıxışları olub. Məsələn, ötən ay o, parlamentdəki çıxışında bildirmişdi ki, Ermənistanın maraqlarını qorumaq indiki hökumətin əsas vəzifəsidir. Bütün digər məsələlər isə yalnız ölkənin suverenliyinin və ölkə həyatının tərkib hissəsidir. "Ermənistanın dövlət maraqlarının gündəmdə olan hər hansı başqa məsələnin həllinə tabe olmasının lazımlılığını iddia edən dövlət xadimi və ya siyasətçi, məncə, dövlət əleyhinə fəaliyyət göstərir", – deyə deputat Qarabağ erməniləri ilə bağlı ali qanunverici orqandakı çıxışında vurğulamışdı.

Q.Arsenyan çıxışına onu da əlavə etmişdi ki, Qarabağda olduğu kimi, Cavaxetiyada (Gürcüstan ərazisi–red), Beyrutda, Qlendeyldə (ABŞ-da-red.) və Avstraliyada da ermənilər yaşayırlar. Dövlətin əsas vəzifəsi onların imkanlarını Ermənistan dövlətçiliyinin inkişafı üçün səfərbər etməkdir. "Bəzən Ermənistanın dövlət maraqlarının müdafiəsi erməni xalqının milli maraqlarının alqoritmi ilə üst-üstə düşmür. Komandamız (baş nazir Nikol Paşinyanın hakim siyasi komandası nəzərdə tutulur – red.) Ermənistan üçün faydalı olan siyasət həyata keçirir", – deyən Arsenyanın baş nazir Nikol Paşinyanın Qarabağı Azərbaycanın bir hissəsi kimi tanımağa hazır olduğunu bəyan etməsi fonunda yaranmış ajiotaja münasibəti belə olmuşdu.

Arsenyanın daha səs-küylü çıxışı isə bu ilin fevralına təsadüf edib. Deputat Ermənistan parlamentində Laçın yolundakı vəziyyətlə bağlı dinləmələr zamanı ali qanunverici orqanın müxalif kəsiminin təmsilçilərinə üzünü tutaraq bildirmişdi ki, onlar 120 min Qarabağ ermənisini düşünürlər, ancaq Ermənistanın 3 milyon əhalisini yox. "Bəs bundan əvvəl Laçın dəhlizindən danışdınız? Bundan əvvəl Ermənistan xalqının yanlış seçimindən danışdınız. Bütün söhbətiniz budur. Siz ancaq bu haqda danışırsınız, başqa heç nədən danışa bilməzsiniz. Çünki danışmağa bir şeyiniz yoxdur. Ermənistan əhalisinə təklif edəcəyiniz heç nə yoxdur. Qarabağ məsələsi ilə manipulyasiya etmək sizə Ermənistanda hakimiyyətə gəlmək imkanı verməyəcək. Bunu unudun. Siz Ermənistanda hakimiyyətə gəlib Ermənistanın siyasətini o zaman müəyyən edə bilərsiniz ki, xalq sizə bu mandatı versin. Bu, yeganə yoldur. Bütün digər skriptlər artıq işləmir, – deyən Arsenyanın həmin vaxt yerdən Türkiyənin Ermənistan üçün təhlükə olması ilə bağlı səslənmiş replikaya münasibəti də özünəxas üslubda olmuşdur: "Ölkəmiz üçün təhlükə sizin yaymaqla məşğul olduğunuz ksenofobiyadır. Fəaliyyətinizi Ermənistanın dövlət maraqlarına xidmət etməyə yönəldin! Etdikləriniz ölkəmizin mənafeyinə uyğun deyil! Etməyə çalışdığınız hərəkətlər, xidmət etməyə çalışdığınız məqsədlər yeni bir müharibəyə səbəb olacaq! Yeni müharibə alovlayıcıları olacaqsınız! Mən bunu buradan rəsmən bəyan edirəm!" Arsenyan erməni avantürizminin Ermənistan parlamentindəki "siması" Seyran Ohanyanın atmacalarına sərt reaksiya vermiş və əsəbi formada parlament zalını tərk etmişdir.

Ə.CAHANGİROĞLU, "Xalq qəzeti"

Zəngəzur dəhlizi məsələsi həll olunmaq üzrədir

Bu barədə prinsipial razılaşmanın detalları müzakirə olunur

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsindən dərhal sonra Azərbaycanın regional sülh və təhlükəsizliklə bağlı gündəmə gətirdiyi ən mühüm məsələlərdən biri Zəngəzur dəhlizinin açılması oldu. İlk vaxtlar Ermənistan tərəfinin ciddi etirazına səbəb olan bu təklif, zamanla Azərbaycan dövlətinin qətiyyəti sayəsində rəsmi İrəvan tərəfindən də qəbul olundu.

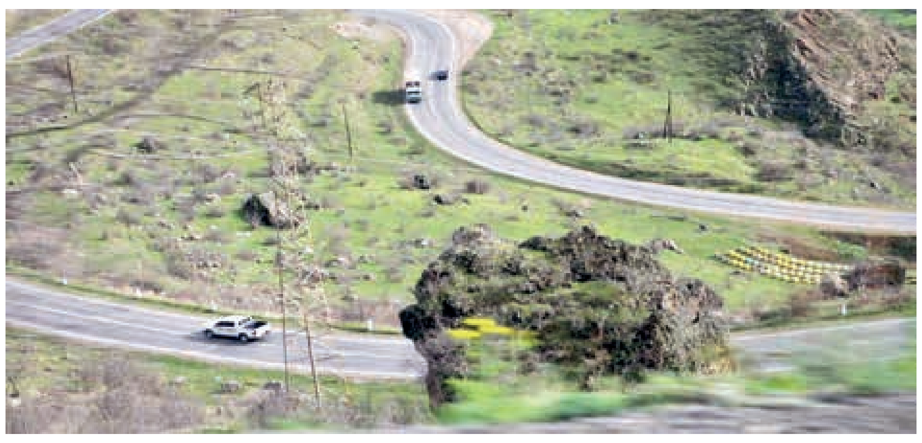

Ötən gün Rusiya Federasiyası Baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk TASS-a müsahibəsində Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı son vəziyyətə toxunub, kommunikasiyaların açılması istiqamətində ciddi iş aparıldığını qeyd edib. Aleksey Overçukun müsahibəsindən də bəlli olur ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsi artıq regional səviyyədə birmənalı şəkildə həllinin tapıb. Hazırda sadəcə olaraq, bəzi detallar müzakirə edilir ki, bunların razılaşdırılması dəhlizin fəaliyyətinin problemsiz təşkili baxımından zəruridir. A.Overçuk onu da deyir ki, artıq bəzi detallarla bağlı Azərbaycan və Ermənistan arasında razılaşma əldə edilib. Bunlardan biri Zəngəzur dəhlizinin Azərbaycana düşən hissəsində Azərbaycanın, Ermənistana düşən hissəsində isə Ermənistan qanunvericiliyinin tətbiq olunacağı ilə bağlıdır. Baş nazirin müavini qeyd edib ki, tərəflər bu məsələdə razılıq əldə etsələr də, iki dövlət və xalq arasındakı münsibətlərin indiki vəziyyətində bütün bunların şərtləndirilməsinə ehtiyac var. O, Zəngəzur dəhlizinin açılması üçün Rusiya, Ermənistan və Azərbaycan baş nazirlərinin müavinləri səviyyəsində işçi qrupunun problemin həlli üzərində mütəmadi birgə iş apardığını qeyd edib.

Azərbaycanın təklifinə Kremldən dəstək

Aleksey Overçuk Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı razılaşmaların önəmini qeyd etməklə yanaşı, Azərbaycan və Ermənistan arasında inam və etimadın artırılmasının vacibliyinə də toxunub. Qeyd edib ki, insanlar digər ölkənin ərazisinə daxil olduqları zaman təhlükəsizliklərinin təminatından əmin olmalıdır: "Ən böyük problem inamdır. Məhz bu səbəbdən danışıqlar ləng gedir. Nəhayət, bu yoldan sadə insanlar – azərbaycanlılar, ermənilər, başqa ölkələrin vətəndaşları keçəcəklər. Onlar sərhəddə bir-biri ilə necə qarşılıqlı əlaqədə olacaqlar, başqa dövlətin ərazisindən keçərkən onların təhlükəsizliyi necə təmin olunacaq? Bu gün bizim birlikdə cavab tapmaq istədiyimiz əsas suallar budur. Yəni, başqa ölkənin ərazisində bu insanların xoşagəlməz hadisələrlə qarşılaşmayacaqlarına əmin olaq".

Müsahibənin ruhundan görünür ki, Rusiya nəinki Zəngəzur dəhlizinin açılmasına etiraz etmir, bunu həm də zəruri və faydalı hesab edir. Xatırladaq ki, 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanat Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya arasında imzalanıb və bölgədə sülhün qorunması Rusiya sülhməramlılarına həvalə olunub. Bu baxımdan Rusiyanın Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyini müdafiə etməsi ölkəmizin növbəti diplomatik uğuru kimi qəbul oluna bilər. A.Overçukun sözlərinə görə, Zəngəzur dəhlizinin açılması Ermənistan iqtisadiyyatının inkişafına təkan verəcək, onu məhdud çərçivədən çıxaracaq. Bunun Ermənistan-Rusiya iqtisadi münasibətlərinə də töhfə verəcəyini bildirən Overçuk dəmir yolunun İran və Türkiyəyə kimi uzanacağını, bu ölkələrin də məlum kommunikasiya vasitəsindən yararlana biləcəklərini qeyd edib.

Qərbdən Zəngəzur dəhlizinə "yaşıl işıq"

Rusiya Baş nazirinin müavini müsahibəsində Qərbin Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı mövqeyinə də aydınlıq gətirilib. Aleksey Overçuk qeyd edib ki, Qərb nəqliyyat dəhlizinin açılmasını, bu sahədə irəliləyişi dəstəkləyir. Avropa Şurasının rəhbəri Şarl Mişelin bəyanatında da bunu görmək mümkündür. Qərbin Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı mövqeyində Overçuku narazı salan yeganə məqam bu məsələdə Rusiyanın "dəstəkləyici mövqeyinə" toxunmaması, bunu məqsədli şəkildə "unutmasıdır". Baş nazirin müavininin şikayətləndiyi bu məqam sübut edir ki, artıq indidən Zəngəzur dəhlizinin açılmasında kimin daha böyük rol oynaması ilə bağlı Rusiya ilə Qərb arasında "söz savaşı" başlayıb və bu, yəqin ki, dəhliz açılandan sonra da davam edəcək.

Göründüyü kimi, indidən beynəlxalq oyunçuların hər biri regional və qlobal iqtisadi layihələrə töhfə verəcək Zəngəzur dəhlizində daha çox pay sahibi olduğunu isbatlamağa çalışır. Ancaq, bu, bir həqiqətdir ki, Zəngəzur dəhlizin açılmasında həlledici rolu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev oynayıb. Məhz onun qətiyyəti və iradəsi sayəsində dəhlizin açılması məsələsi bütün maraqlı tərəflər arasında razılaşdırılıb və hazırda əməli baxımdan gerçəkləşmək ərəfəsindədir. Bu dəhliz eynən 8 Noyabr şanlı Zəfər Günü kimi Ali Baş Komandanın misilsiz xidmətlərindən biri olaraq tarixdə qalacaq.

Seymur ƏLİYEV

REPLİKA

Elə ki, bu qırmızı kərpicdən hörülmüş tağlı qapıdan içəri keçdin, qarşına əzəmətli bir heykəl çıxmalı idi. Yanında da gözəl bir fəvvarə. Əslində şəkilə diqqətlə baxanda çoxdan istifadəyə verilən fəvvarənin arxa tərəfində ucaldılan həmin "heykəl" görünür. Betondan tökülmüş hündür bir tikilidir. Nədir, hələ ki, bilinmir. Amma hamı danışır ki, şəmkirlilərin həmyerlisi, əfsanəvi geoloq, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Fərman Salmanovun heykəli olacaq burada.

Fərman Salmanova da laqeyd münasibət?

Əfsanəvi şəmkirlinin heykəli hanı?

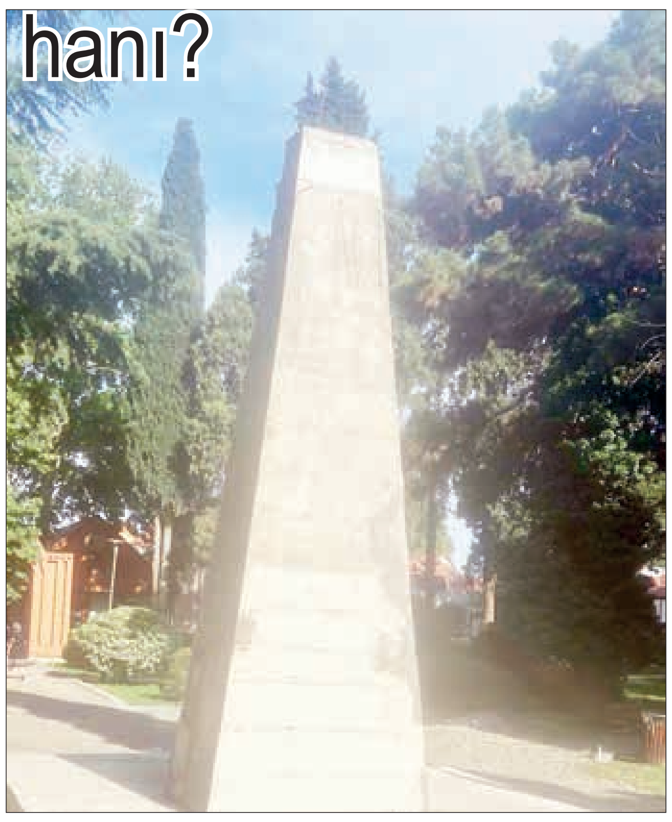

Bəzi məqamlara aydınlıq gətirmək üçün Şəmkirin baş memarına zəng edirəm:

-Salam, İlqar müəllim. Burada Sibiri fəth edən həmyerlimiz Fərman Salmanovun heykəli olmalı idi. Amma heykəl hələ də yoxdur, səbəbini bilmirsiniz?

-Bilmirəm.

-Görəsən, yarımçıq qoyub getdiklə-ri işi nə vaxt davam etdirəcəklər?

-Bilmirəm.

-Bəs hördükləri bu tikili nədir?

-Bilmirəm. Guya, neft buruğudu, nədi, bilmirəm...

Sağollaşıb, "çox ətraflı məlumat verdiniz" deyib telefonumu qapadıram.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 9 iyul 2019-cu il tarixli Sərəncamından:

"Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Qərbi Sibirin Tümen vilayətində nəhəng neft və qaz yataqlarını kəşf etmiş məşhur azərbaycanlı geoloq, görkəmli alim, geologiya-mineralogiya elmləri doktoru, Rusiya Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Fərman Qurban oğlu Salmanovun xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində təhsil alan, xüsusi istedadı ilə fərqlənən 2 nəfər tələbə üçün "Fərman Salmanov adına təqaüd" təsis edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. Şəmkir şəhərində Fərman Salmanovun heykəlinin ucaldılmasını təmin etsin;

2.2. Şəmkir rayonunda təhsil aldığı ümumi təhsil müəssisəsinə Fərman Salmanovun adının verilməsini təmin etsin...".

Qeyd edim ki, bu sərəncam Azərbaycanda, xüsusilə Fərman Salmanovun doğulub boya-başa çatdığı Şəmkirdə hədsiz razılıqla qarşılanıb. Artıq həmin sənədə əsasən Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində təhsil alan, xüsusi istedadı ilə fərqlənən 2 nəfər tələbə üçün "Fərman Salmanov adına təqaüd" təsis edilib, Şəmkir şəhər məktəblərindən birinə də görkəmli geoloqun adı verilib.

Bəs Şəmkirdə ucaldılacaq heykəl?

Ulu öndərimiz Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev həmyerlimizə həmişə xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşıblar. 2007-ci ilin fevralında dövlət başçısı İlham Əliyev Prezident Sarayında məşhur neftçi-geoloq, tanınmış alimi qəbul edib. Yadımdadır, o zaman Fərman Salmanov Bakıya gəlişindən və Azərbaycan Prezidenti ilə görüşündən böyük qürur hissi keçirdiyini bildirmişdi, Azərbaycanda onun məişət şəraitinin yüksək səviyyədə təmin olunmasına görə, dövlətimizin başçısına minnətdarlıq etmişdi. Prezidentimiz də, öz növbəsində, görkəmli alim geologiya elmində böyük xidmətlərini qeyd edərək, onun elmi nailiyyətlərinin Vətənimiz üçün daim iftixar hissi doğurduğunu vurğulamışdı...

Lakin həmin ilin martında Fərman Salmanov 75 yaşında ikən dünyasını dəyişmiş və Rusiyada dəfn olunmuşdur. Onu oxucuya yaxından tanıtmağa ehtiyac varmı? Zənnimcə, Fərman Salmanov təkcə Azərbaycanda, Rusiyada deyil, bütün dünyada məşhurdur. Təkcə bir faktı göstərim ki, bu gün Rusiya büdcəsinə milyardlar verən Sibir neft yataqlarını o kəşf edib. Halbuki ruslar özləri deyirdilər ki, bu yerlərdə neft yoxdur, hətta azərbaycanlı geoloqa cinayət işi də açılmışdı.

Bir onun aldığı mükafatlara və fəxri adlara baxın: Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Lenin, "Qırmızı Əmək bayrağı", "Oktyabr İnqilabı" ordenləri, Lenin mükafatı, Rusiya Federasiyasının Əməkdar geoloqu, Surqut şəhərinin fəxri vətəndaşı, Texas ştatının fəxri vətəndaşı...

Rus xalqının istəyi və Prezident Vladimir Putinin sərəncamı ilə Fərman Salmanovun adı rəsmən Surqut Hava Limanına verilib. Bu, Azərbaycan oğlunun böyüklüyünün növbəti təsdiqidir. Bir neçə şəhərdə isə soydaşımızın heykəlləri və büstləri var.

...Şəmkirdə həmyerlimiz, fəxrimiz Fərman Salmanovun möhtəşəm bir abidəsinin açılacağı günü hamı səbirsizliklə gözləyir. Lakin tikintinin az qala bir ilə yaxındır ki, yarımçıq, başlı-başına qoyulması haqlı narazılıq doğurur. Aldığımız məlumata görə, Mədəniyyət Nazirliyinə bunun üçün vəsait də ayrılıb.

Məlumat üçün bildirək ki, yazının əvvəlində söhbət açdığımız park Şəmkirdə, şəhərin mərkəzindədir, sakinlərin və qonaqların çox sevdiyi bir istirahət məkanıdır. Adına Xaqani parkı deyirlər. Xaqani İbrahimli Şəmkirin ilk şəhididir, 1992-ci ildə Şuşa ətrafında gedən döyüşlərdə həlak olub.

Uzun illər, yəni sovet dövründə "Komsomol parkı" kimi tanınan bu bağın əsası 1850-ci ildə qoyulub. Sonralar parkda geniş yenidənqurma işləri aparılıb. Burada 2 hektar ərazidə yaşıllığın, güllərin və dekorativ kolların arasında oturacaqlar yerləşdirilib, körpüsü olan su kanalları tikilib. Süni göldə ördəklər üzür. Ağaclardan quşlar üçün taxta yuvalar asılıb. Asiya və Amerika ölkələrindən nadir bitki növləri gətirilib, uca və qədim çinar ağacları var. Eyni zamanda, parkın ərazisində salınmış uşaq meydançasında yelləncəklər, kiçik zoopark fəaliyyət göstərir.

Yəni bunları deməkdə məqsədimiz odur ki, yerli icra strukturları həmyerlilərinin heykəli üçün şəhərin ən görməli yerində sahə ayırıblar. Elə isə ora nə vaxta kimi boş qalmalıdır? Ümid edirik ki, tezliklə bu sualın cavabını alacağıq, həm rayon sakinlərinin, həm də qəzetimizin səsinə səs verən tapılacaq.

Hamlet QASIMOV,
"Xalq qəzeti"nin bölgə müxbiri

Azad olunmuş ərazilərdə torpaq islahatı necə aparılacaq?

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda əlverişli hava şəraitinə, torpaqların münbit, suyun bol olmasına görə aqrar sektorun inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensial var. Bu səbəbdən həmin ərazilərin minalardan təmizlənməsi ilə yanaşı, kənd təsərrüfatının dirçəldilməsi istiqamətində layihələr də sürətlə həyata keçirilir.

Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov bildirdi ki, Qarabağ təbiəti və iqtisadi potensialı baxımından respublikamızın ən diqqətçəkən hissəsidir. Kənd təsərrüfatı üçün bu torpaqlar münbitdir. Lakin mina problemi aqrar layihələrin sürətlə icrasına çətinliklər yaradır. Ona görə də düşməndən təmizlənən ərazilərin bərpası və yenidən qurulması, iqtisadiyyatın, o cümlədən kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi, keçmiş məcburi köçkünlərin öz yurdlarına təhlükəsiz, dayanıqlı məskunlaşması məqsədilə reallaşdırılan minatəmizləmə fəaliyyəti Azərbaycan dövlətinin xüsusi prioritetlərindən biridir.

Minalardan təmizlənən torpaqların kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə əlavə olunması üçün müəyyən müvəqqəti tədbirlər həyata keçirilir. Bu, həm taxıl istehsalı, həm də ölkənin ərzaq təhlükəsizliyi baxımından səmərəlidir. Bu cür diqqət isə Qarabağın ölkənin taxıla tələbatının ödənilməsində xüsusi paya malik olacağını indidən əminliklə deməyə əsas verir.

Emin Hüseynov vurğuladı ki, Qarabağda aqrar sahənin dirçəldilməsi kompleks yanaşma tələb edir. Belə bir yanaşmanın əsasında isə 3 amil dayanır. Birincisi, işğaldan azad edilən ərazilərdə torpaq islahatının necə həyata keçirilməsi ilə bağlıdır. Çünki Qarabağ bölgəsi işğal altında saxlandığı üçün təbii ki, burada torpaq islahatı keçirilməyib. Bu prosesin icrası üçün isə müəyyən dövr tələb olunur. Döğər tərəfdən isə düşməndən təmizlənən əraziyə əhalinin köçürülməsindən əvvəl orada infrastruktur qurulmalıdır. Bundan sonra məskunlaşdırma başa çatdırılmalı, nəhayət, torpaq islahatı aparılmalıdır.

Prezidentin xüsusi nümayəndəsi dedi: "Bununla əlaqədar xüsusi işçi qrupu yaradılıb. Həmin qrup torpaq islahatı üzərində işləyir. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nda əsas tapşırıqlardan biri də 2026-cı ilin sonuna qədər işçi qrup tərəfindən torpaq islahatı ilə bağlı təklif hazırlanıb təqdim olunmasıdır. Bundan sonra isə torpaq islahatından danışmaq olar. Hazırda isə ən vacib məsələlərdən biri azad olunan torpaqların minalardan təmizlənməsidir".

Emin Hüseynov daha sonra qeyd etdi ki, burada digər ən mühüm məsələ həmin ərazilərdə su təchizatı probleminin həll olunmasıdır. Bu, xüsusilə də kənd təsərrüfatı üçün çox vacibdir. Əlbəttə, söhbət suvarma sularından gedir. Məlumdur ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları Azərbaycanda ən çox su ehtiyatlarına malik olan ərazilərdir.

Azərbaycanın su ehtiyatlarının, təxminən, 20 faizi burada yerləşir. Mənfur düşmən təəssüf ki, yaşayış sahələrinin infrastrukturunu, tarixi-mədəni abidələri dağıtdığı kimi, kənd təsərrüfatının suvarma sistemini də ciddi ziyan vurub. Əsas su anbarları, su tutarları, su magistral kanalları və boru xətlərini dağıdıb. Ona görə də burada kənd təsərrüfatı fəaliyyətinin dayanıqlı şəkildə həyata keçirilməsi üçün zəruri infrastrukturun bərpası tələb olunur. Artıq müəyyən işlərə başlanılıb.

Bu il Qarabağ iqtisadi rayonunda mövcud 5 əsas su anbarının istifadəyə veriləcəyi nəzərdə tutulur. Bununla əlaqədar hazırda Tərtərdə Suqovuşan, Ağdamda Xaçınçay və Füzulidə 1-ci və 2-ci Köndələnçay, həmçinin Aşağı Göndələnçay su anbarları əsaslı təmir olunur.

Beləliklə, indi həyata keçirilən layihələr nəticəsində uzun illər sudan korluq çəkən Tərtər, Ağdərə, Goranboy, Yevlax, Bərdə, Ağdam, Ağcabədi və Füzulinin əkin sahələrinin fasiləsiz becərilməsi, kənd təsərrüfatında yüksək məhsuldarlığın təmin olunması gerçəkləşəcək.

Emin Hüseynovun sözlərinə görə, Qarabağ iqtisadi rayonunda kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək üçün növbəti əsas hədəf əkinə yararlı torpaqlardan daha səmərəli və optimal istifadə olunmasıdır. Həmin sahələrin kiçik təsərrüfatlar arasında bölünməsi səmərəli deyil. Ən əlverişli yol iri təsərrüfatların yaradılmasıdır. Bu, həm kollektiv təsərrüfatçılıq ənənələrinin inkişaf etdirilməsi, həm də iqtisadi səmərəliliyin əldə olunması üçün əhəmiyyətlidir.

Sevindirici haldır ki, vətəndaşlarla görüşlərdə onların özləri iri təsərrüfatları dəstəklədiklərini bildirirlər. Dəfələrlə vətəndaş qəbulunda ayrı-ayrı kəndlərin nümayəndələri, icmalar kollektiv təsərrüfat yaratmaq niyyətində olduqlarını vurğulayıblar.

Emin Hüseynovun fikrincə, iri təsərrüfatlarla qarşıya qoyulan mühüm məqsədlərə çatmaq olar. Torpaq sahələri ayrı-ayrı fərdlərdə və ya ev təsərrüfatlarında deyil, iri fermer qurumlarında, aqroparklarda cəmləşməlidir. Kiçik təsərrüfatlar iqtisadi cəhətdən səmərəli deyil, onlarda yüksək məhsuldarlıq əldə etmək çətindir. Çünki sahibkar kiçik həcmdə torpaqda rentabelli işləyə bilmir, xərcləri kifayət qədər çox olur. Digər tərəfdən, kiçik təsərrüfatlarda kənd təsərrüfatı texnikalarından istifadə zamanı səmərəlilik nəzərə çarpmır. Bahalı texnikanın dəyərini ödəmək əksər sahibkarın imkanı xaricindədir. Bu, yalnız böyük sahibkarlıq təsərrüfatlarında effektli olur.

İri təsərrüfatlar, eyni zamanda, ermənilər tərəfindən deqradasiyaya uğradılan əkinə yararlı torpaqların bərpa edilməsi, yenidən əkinçilik mədəniyyətinin formalaşdırılması üçün faydalıdır.

Beləliklə, təcrübə göstərir ki, kənd təsərrüfatında xırda əmtəə istehsalından rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalına keçmək, yeni texnika və texnologiyalar tətbiqi ilə məhsuldarlığı artırmaq və xarici bazarlara çıxışı reallaşdırmaq üçün ən optimal yol iri təsərrüfatlardan keçir. Bu, həm də emal müəssisələrinin inşasına, yeni iş yerlərinin açılmasına müsbət təsir göstərir.

Pünhan ƏFƏNDİYEV,
"Xalq qəzeti"

Bu il ölkə ərazisində 1 milyon 58 min 398,9 hektar taxıl sahəsi əkilib ki, bunun 658 min 383,7 hektarı buğda, 400 min 15,2 hektarı isə arpa sahəsidir.

İndiyədək sahələrdən 598 min 272 ton arpa, 152 min 672 ton buğda yığılıb. Artıq arpa sahələrinin təxminən 50 faizində biçin başa çatıb, buğda sahələrində isə kütləvi biçinə başlanılıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına əsasən, hazırda orta məhsuldarlıq arpa üzrə 29.6 sentner, buğda üzrə isə 33,2 sentner təşkil edir.

Respublikada taxıl biçini davam edir

Sahələrin 23,5 faizinin məhsulu toplanıb

Payızlıq əkinlər mövsümündə Saatlı rayonunda 19 min 801 hektar sahədə taxıl əkilib. Əkin sahələrinin 14 min 873 hektarı buğda, 4 min 928 hektarı arpa sahələridir. İndiyədək Saatlıda 6 min 555 hektar sahədə biçin aparılıb, sahələrdən 24 min 710 ton məhsul yığılıb.

Hazırda rayonda taxıl üzrə orta məhsuldarlıq 37,7 sent/ha təşkil edir. Saatlıda arpa biçini yekunlaşmaq üzrədir, arpa sahələrinin 94 faizində biçin yekunlaşıb. Biçinin vaxtında və itkisiz başa çatdırılması üçün "Aqroservis" ASC tərəfindən rayona digər bölgələrdən əlavə kombaynlar dislokasiya edilib.

Qeyd edək ki, rayonda biçin prosesində 44 kombayn iştirak edir. Bunlardan 22 kombayn "Aqroservis" ASC-nin yerli rayon bölməsinin balansında olan kombaynlardır, "Aqroservis" tərəfindən digər rayon bölmələrindən Saatlıya 6 əlavə kombayn dislokasiya edilib. Biçinə, həmçinin fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus 16 özəl kombayn da cəlb olunub. Rayonda arpa biçininin ən qısa müddətdə tam başa çatacağı gözlənilir.

Ümumiyyətlə, bu gün respublikanın 61 rayonunda biçin gedir. İndiyədək 247 min 863 hektar sahədə, yaxud payızlıq əkin sahələrinin 23,5 faizində biçin başa çatıb. Sahələrin 66 min 342 hektarı "Aqroservis" ASC-nin kombaynları, qalan hissəsi isə özəl kombaynlar vasitəsilə biçilib.

"Xalq qəzeti"

Rusiya döyüş taktikasını dəyişdirir

İki həftə ərzində ukraynalı müdafiəçilər Berdyansk və Melitopol istiqamətlərində 8 yaşayış məntəqəsini azad ediblər. Bu barədə Ukrayna müdafiə nazirinin müavini Anna Malyar öz Telegram səhifəsində məlumat verib.

Yüksək çinli hərbçinin sözlərinə görə, ötən həftə Ukrayna hərbçiləri həm hücumda, həm də müdafiədə olub. “Düşmən şərqdə qoşunlarımızın Baxmut istiqamətində irəliləməsini dayandırmaq üçün xeyli səy göstərib. O, cəbhəyə əlavə birliklər göndərib və atəşlərin sayını artırıb. Bu istiqamətdə döyüşlərin ümumi intensivliyi azalsa da, atəş davam edib: 41 toqquşma olub və bir neçə rayonda qoşunlarımız işğal olunmuş ərazilərin dərinliklərinə doğru irəliləyib”.

Nəticələr isə cəbhədə ciddi uğurların əldə olunmadığını göstərir. Bəs səbəb nədir? Birincisi, Ukrayna əks-hücum əməliyyatı üçün silah ehtiyatı yığarkən Rusiya bu hücumun qarşısını almaq üçün ən azı 7 ay hazırlaşıb: ehtiyat qüvvələr yığıb, artilleriya və hava dəstəyi, döyüş sursatı və yanacaq ehtiyatı toplayıb, əlavə təchizat və pilotsuz təyyarələr alıb.

İkincisi, Zaporojyedən Rusiyanın Belqorod vilayətinə qədər 900 millik cəbhə xətti boyunca xəndəklər qazıb və istehkamlar tikib.

Rusiyalı hərbi təhlilçi Dara Massikot isə bildirib: "Rusların müdafiə planı hazırlamaq üçün aylarla vaxtı vardı, ərazini qazdılar və 6 ay orada oturdular, kiçik tələlər və minalar basdırdılar ... Mövqelərinin qarşısında və hətta kilometrlərlə aralıda, yollarda, tarlalarda o qədər çox minalı sahələr yaratdılar ki, onları keçmək, həqiqətən də, çətindir...

Ukraynanın bir çox mina təmizləyən texnikası artıq məhv edilib, ona görə də bütün bu sahələri keçmək əsl problemdir. Bundan başqa, təmas xəttində xəndək və maneə labirintləri, o cümlədən əjdaha dişləri adlanan tank əleyhinə beton piramidalar yerləşdirdilər. Bu, ilk müdafiə xəttidir.

Onlar müdafiə xəttini qurduqdan sonra özlərində bir əminlik hiss edirlər".

Təhlilçi deyib ki, Rusiya o qədər istehkam tikib ki, hətta onlarda hərbçilər yerləşdirmək üçün kifayət qədər əsgərləri belə yoxdur.

Üçüncüsü, səhvlərindən dərs alan rus qoşunları həm də döyüş taktikasını dəyişməyə başlayıb. Onlar artıq təhlükəli ərazilərdə böyük kolonlarla hərəkət etmirlər. Rusiya qoşunları tez-tez pilotsuz təyyarələrdən istifadə etməyə başlayıb və kəşfiyyat hücumları həyata keçirir. Bəzən hücum etməzdən əvvəl Ukrayna səngərlərini tapmaq üçün səs-küy salırlar.

Təhlilçi bildirir ki, çoxdan gözlənilən əks-hücum əməliyyatına başlayan Ukrayna yaxşı silahlanıb, təkmilləşdirilmiş kommunikasiya texnologiyaları, Amerika və Avropa silahları ilə təchiz edilib. Lakin Rusiya qüvvələri müdafiəni, artilleriya koordinasiyasını və hava dəstəyini taktikalarını təkmilləşdiriblər. Bu da müharibənin ilk günləri ilə ciddi fərqlənir. Bu dəyişikliklər isə Rusiya ordusunu xüsusilə müdafiədə olanda daha ciddi rəqibə çevirib.

Ukraynanın “Qraf” ləqəbli PUA bölməsinin komandiri bu barədə qeyd edib ki, düşmən “birliklər arasında əlaqəni mümkün qədər pozmaq üçün bölüklərin, briqadaların arxa komanda məntəqələrini tapıb uzaq məsafədən məhv etməyə çalışır.

...Rusiya öz taktikasını yeni şəraitə uyğunlaşdırsa da, bütövlükdə onun qoşunları daha bacarıqlı olmayacaq. Çünki ən təcrübəli rus əsgərləri müharibənin əvvəlində həlak olublar. Bu gün döyüşlərdə iştirak edənlər az təlim keçmiş, yeni səfərbər edilən əsgərlərdir. Rusiya tankları 2022-ci ildə xeyli itkilər verib, indi bir növ artilleriya kimi istifadə edilmək üçün cəbhə xəttindən geri çəkilir.

Cəbhədə Ukrayna tərəfinin ciddi uğur qazanmamasının səbəblərinə bunlardan başqa, həm də ordunun yaxşı hazırlıqlı olmaması səbəb olub. Yanvardan Ukrayna ordusuna 200 min əsgər cəlb edilib. Və 3-4 ay ərzində onları təcrübəli döyüşçülərə çevirmək sadəcə mümkün deyil. Digər ciddi səbəb isə komanda heyəti ilə bağlıdır. Çünki Ukrayna bir il ərzində zabit korpusunun yarıdan çoxunu, aşağı səviyyədə isə, demək olar ki, 70 faizini itirib. Bu, tağım, bölük, tabor komandirləri səviyyəsidir. Və indi zabit çatışmazlığı döyüş meydanında özünü daha qabarıq göstərir. Qərbdə tələsik təlim keçən, 2-3 ay ərzində zabit rütbəsinə yüksələnlər döyüş meydanında çox mürəkkəb müasir "şahmat oyunu"na rəhbərlik edə bilmirlər.

Beləliklə, Ukrayna Silahlı Qüvvələri 3 həftəlik hücumda ilk müdafiə xəttini aşa bilməyib və o əks-hücum əməliyyatlarını müvəqqəti olaraq dayandıra bilər. Məqsəd Ukrayna ordusunun gələcək əməliyyatları üçün taktikaları yenidən nəzərdən keçirməkdir. Xarici mətbuatın yazdığına görə, Ukrayna hələ də mövcud qüvvələrinin əksəriyyətini əks-hücum əməliyyatlarına cəlb etməyib: “Ümumiyyətlə, Ukrayna hələ bütün imkanları ilə əks-hücuma başlamayıb. Ehtimal edilən fasilə Ukraynanın əks-hücumunun başa çatması demək deyil. Çünki əməliyyat fasilələri böyük hücum əməliyyatlarının xarakterik xüsusiyyətidir”.

Müharibə Araşdırmaları İnstitutunun məlumatına görə, Ukrayna qüvvələri iyunun 18-də cəbhənin ən azı 4 istiqamətində əks-hücum əməliyyatlarını davam etdirib və bəzi əraziləri azad edib: “Geolokasiya görüntüləri Ukrayna qüvvələrinin Kreminna şəhərindən 30 kilometr cənubda məhdud irəliləyiş əldə etdiyini göstərir”.

Xatırladaq ki, Rusiya ilə Ukrayna arasındakı genişmiqyaslı müharibə ötən il fevralın 24-də başlayıb. Ukraynada hərbi əməliyyatlar başlayandan indiyədək Rusiyanın 220 min 450 hərbçisi məhv edilib.

Pünhan ƏFƏNDİYEV,
“Xalq qəzeti”

Cümhuriyyət Xalq Partiyasında böhran yaşanır

Cümhuriyyət Xalq Partiyasında böhran ardınca böhran yaşanır. Həm partiyadan, həm də seçicilərdən CHP-nin sədri Kamal Kılıçdaroğlunun istefası istənilir. Onun getməsini istəyənlər arasında İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyəsinin sədri Əkrəm İmamoğlu da var...

Seçki gecəsi ekrana çıxan İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyəsinin sədri Əkrəm İmamoğlu “dəyişiklik” deyərək prezidentliyə can atdığını açıq şəkildə paylaşıb. Təşvişə düşən və oturacağını qorumaq istəyən Kamal Kılıçdaroğlu isə cavab tədbirləri görməli olub. Prezident seçkisində məğlubiyyətdə özündən başqa hər kəsi günahlandıran Kılıçdaroğlu müşavirlərini işdən çıxarıb. Sədr olmaq istəyən Əkrəm İmamoğlunu isə yaxından izləməyə başlayıb. O, prezident seçkisindən sonra Ankarada Əkrəm İmamoğlu ilə 3 dəfə görüşüb. Ona partiya rəhbərliyindən getməyəcəyini bildirib. İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyəsinin sədrinə: "Əvvəlcə yerli seçkilərdə İstanbulu qazanın. Prezidentliyə sonra baxarıq" ,- deyib.

Əslində, Əkrəm İmamoğlu ilk gündən partiyada dəyişikliyə ehtiyac olduğunu müdafiə edirdi. Kılıçdaroğlunun geri çəkilməsini istəyir, dəyişikliyə rəhbərlik edə biləcəyini vurğulayırdı.

Xatırladaq ki, Cümhuriyyət Xalq Partiyasında İmamoğlunun İstanbula diqqət yetirmədiyi və ciddi bir iş görmədiyi səbəbindən yerli seçkiləri uduza biləcəyinə dair ümumi bir inanc var. Əkrəm İmamoğlu İstanbulda yerli seçkini HDP və İYİ Partiyaların səsləri nəticəsində qazanmışdı. Hazırda İYİ Partiya və HDP dəstəyinin davam edib-etməyəcəyi bəlli deyil. Bundan əlavə, İmamoğlu əvvəlki imicini itirib. O, İstanbula xidmət etməyən bir bələdiyyə sədrinin profilini cızıb.

Kamal Kılıçdaroğlunun partiya rəhbərliyindən getməsini yalnız Əkrəm İmamoğlunu deyil, həm də Ankara Böyük Şəhər Bələdiyəsinin sədri Mansur Yavaş da istəyir. Düzdür, bu vaxtadək o, bu barədə ciddi bir söz deməyib, amma sosial media hesabından “Ən neqativ namizəd Kılıçdaroğlu”, sorğusunu bəyənib. O, Kamal Kılıçdaroğluna, “mən namizəd olsaydım qalib gələrdim”, mesajını göndərib. İkisinin prezident seçkilərdən sonra bir dəfə də olsun görüşməməsi aralarında problem olduğu iddialarını gücləndirib.

Bu arada Türkiyədə keçirilən prezident və TBMM Ümumi Seçkilərində məğlub olan CHP sədri Kamal Kılıçdaroğlu toxunulmazlığını itirib. Türkiyənin Baş prokurorluğu tərəfindən Kılıçdaroğlunun 30-a yaxın sənədi müvafiq qurumlara göndərilib. Şikayətlərin müvafiq idarələr tərəfindən araşdırılacağı və sübutlar toplandıqdan sonra məhkəməyə müraciət olunacağı bildirilib.

Qeyd edək ki, Kılıçdaroğluna qarşı “Prezidenti təhqir etmək”, “ictimaiyyəti nifrət və düşmənçiliyə sövq etmək”, “təhdid”, “böhtan”, “təhqir”, “terror təşkilatı təbliğatı” və “təşkilatçılıq” ittihamları ilə bağlı şikayətlər edilib.

P. ŞÖVKƏTOĞLU
“Xalq qəzeti”

Çin–ABŞ: dialoq və qarşıdurma arasında

Pekin və Vaşinqton Çin–ABŞ münasibətlərinin inkişaf yolunu seçməlidir - əməkdaşlıq, yoxsa qarşıdurma? Bunu Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin xarici məsələlər üzrə komissiyasının dəftərxana rəhbəri, Siyasi Büronun üzvü Van İ ABŞ dövlət katibi Antoni Blinkenlə görüşdə deyib.

“Birləşmiş Ştatların dövlət katibinin Pekinə səfəri Çin–ABŞ münasibətlərindəki böhranlı dövrə təsadüf edir. Biz dialoq və ya qarşıdurma, əməkdaşlıq və ya münaqişə arasında seçim etməliyik”, - deyə Van İ vurğulayıb. O, həmçinin iki ölkə arasında münasibətlərin pisləşməsi prosesini dayandırmağa, “sağlam və sabit inkişaf yoluna” qayıtmağa çağırıb. Antoni Blinken isə “twitter” səhifəsində Van İ ilə ikitərəfli münasibətləri, ölkə daxilində və bütün dünyada insanlara təsir edən qlobal əhəmiyyətli məsələləri müzakirə etdiyini yazıb.

ABŞ dövlət katibi iyunun 18–19-da Pekində səfərdə olub. Dövlət Departamentinin bir qədər əvvəl təsdiqlədiyi məlumata görə, Antoni Blinken bu gün ÇXR-in sədri Si Cinpinlə görüşəcək.

“Xalq qəzeti”

Trampı niyə həbs etmək istəyirlər?

ABŞ-ın keçmiş prezidenti Donald Tramp “Twitter”də yayımladığı videoda diqqətçəkən açıqlamalar verib. Bu yaxınlarda Florida ştatında federal məhkəmədə hakim qarşısına çıxan və ümumilikdə 37 müxtəlif ittihamı rədd edən Tramp deyib, “Mən sülh istəyirəm; onlar pul və münaqişə istəyirlər. Düşmənçiliyi qızışdıranların və qlobalistlərin bitib-tükənməyən müharibələrini qəbul etmədiyim üçün pərişan olublar”.

Xadırladaq ki, 2022-ci il avqustun 8-də səhər saatlarında “məxfi sənədlər”in araşdırılması çərçivəsində Trampın Floridadakı evinə basqın edilib. Evdən, təxminən, 15 qutu sənəd ələ keçirilib.

Tramp bunu və ona qarşı aparılan araşdırmaları “siyasi oyun” adlandırıb və xüsusi olaraq Mar-a-Laqodan götürülmüş sənədlərin “müstəqil və ya xüsusi hakim” tərəfindən nəzərdən keçirilməsini istəyib. Bundan sonra Ədliyyə Nazirliyi keçmiş Baş prokuror Cek Smiti "Məxfi sənədlər" və "Konqresə 6 yanvar basqını"nın araşdırmalarına rəhbərlik etmək üçün xüsusi səlahiyyətli ekspert təyin edib.

Xatırladaq ki, Donald Tramp istintaq nəticəsində hazırlanan 49 səhifəlik iddianamədə Ağ evdəki vəzifəsindən çıxarkən özü ilə məxfi sənədlər götürməkdə və federal araşdırmalara mane olmaqda günahlandırılıb.

Avropanın ən vacib məsələsi inflyasiya ilə mübarizədir

Beynəlxalq Valyuta Fondunun məlumatına görə, Avrozona iqtisadiyyatı Rusiyanın Ukraynaya təcavüzündən və ondan sonra baş verən ticarət qarışıqlığından bəri qeyri-adi dayanıqlılıq nümayiş etdirib. Bununla belə, Avropada iqtisadi fəallıq zəifləyib, inflyasiya tədricən azalsa da, yüksək olaraq qalır.

BVF-nin rəhbəri Kristalina Georgiyeva “Euronews”a müsahibəsində vurğulayıb ki, avrozona üçün ən təhlükəli məsələ iqtisadi artıma mənfi təsir göstərə biləcək uzunmüddətli yüksək inflyasiyanın olmasıdır. BVF-nin son proqnozlarına görə, inflyasiya 2025-ci ilin ortalarına qədər nəzərdə tutulduğundan, yuxarı qalxa bilər.

Keçən il Avropa İttifaqında inflyasiya 10 faizi ötübsə, indi səngiyib. Avropa Mərkəzi Bankı inflyasiyanın bu il orta hesabla 5,4 faiz olacağını və 2025-ci ilə qədər 2,2 faizə düşəcəyini proqnozlaşdırır. Bununla belə, bu proqnoz hələ də AMB-nin üstünlük verəcəyi 2 faizdən yüksəkdir.

Cenevrədə Azərbaycanın mina problemi barədə məlumat verilib

Cenevrədə Piyadalar Əleyhinə Minaların Qadağan Olunması üzrə Konvensiyanın 2023-cü il sessiyalararası görüşü çərçivəsində LINKS Avropa Fondunun təşkilatçılığı və Avropa Birliyinin dəstəyi ilə “Minalardan azad Cənubi Qafqaz” mövzusunda tədbir təşkil edilib.

Azərbaycanın BMT-nin Cenevrə bölməsi yanında daimi nümayəndəliyindən bildirilib ki, tədbirdə Xarici İşlər Nazirliyinin xüsusi tapşırıqlar üzrə səfiri Elşad İsgəndərov məruzəçi qismində çıxış edib.

E.İsgəndərov 30 ilə yaxın davam edən işğal nəticəsində ölkəmizin ərazisinin 10-dək hissəsinin Ermənistan tərəfindən məqsədyönlü şəkildə minalarla çirkləndirildiyini, bu ərazilərdə 1,5 milyondan çox minanın basdırıldığını diqqətə çatdırıb.

Ərazilərimizin məqsədyönlü şəkildə minalanmasının davam etdirilməsinin bölgədə dayanıqlı sülhün əldə olunmasına, aparılan genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinə, burada fəaliyyət göstərən mülki əhaliyə, habelə məcburi köçkünlərin geri qayıtmasına və doğma yerlərində dinc yaşamasına maneə yaradan əsas təhdidlərdən olduğunu vurğulayan E.İsgəndərov mina qurbanlarından söz açıb. Bildirib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 2020-ci ilin noyabrından indiyədək baş vermiş 179 insident nəticəsində 57 vətəndaşımız həlak olub, 247-si ağır yaralanıb.

Çıxışda, həmçinin Ermənistanın beynəlxalq humanitar hüququn tələblərini pozaraq, minalanmış ərazilərin xəritələrini Azərbaycana verməkdən hələ də boyun qaçırdığı vurğulanıb. Mövcud çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycanın minalarla çirklənmiş ərazilərinin artıq onda birini təmizlədiyi bildirilib. Bu xüsusda, beynəlxalq həmrəyliyin göstərilməsinin vacibliyi, həmçinin ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa hazır olduğu diqqətə çatdırılıb.

Ümumdünya Qaçqınlar Gününə həsr olunmuş tədbir

İyunun 19-da Bakıda “Evdən uzaqda ümid” mövzusunda Ümumdünya Qaçqınlar Gününə həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbir BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi və Azərbaycan Dövlət Miqrasiya Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə ərsəyə gəlib.

M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında təşkil olunan tədbirdə Milli Məclisin deputatları, nazirliklərin, komitələrin və digər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının, Azərbaycanda akkreditasiya olunmuş rezident diplomatik missiyaların, BMT qurumlarının, humanitar və inkişafyönümlü yerli və beynəlxalq təşkilatların, qaçqın və məcburi köçkün icmalarının nümayəndələri iştirak ediblər.

Dünyada milyonlarla insanın qaçqınlıq həyatı yaşadığını və məhrumiyyətlərlə üzləşdiyini diqqətə çatdıran BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarının (QAK) Azərbaycandakı nümayəndəsi Bik Lum bildirib ki, Azərbaycan vətəndaşları bu həyatı yaşayan xalq kimi müharibədən, zorakılıqdan əziyyət çətən insanları anlayır. Qaçqınların ən böyük arzusu öz evlərinə qayıtmaqdır.

B.Lum Azərbaycan hökumətinin BMT QAK-la səmərəli əməkdaşlıq etdiyini və müxtəlif layihələrin reallaşdırıldığını diqqətə çatdırıb. O, tədbirdə iştirak edənlərə müharibə, zorakılıq və təqib səbəbindən evlərindən, vətənlərindən didərgin düşmüş milyonlarla insanlara həmrəylik göstərdiklərinə görə təşəkkürünü bildirib.

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Vüsal Hüseynov Azərbaycanın qaçqınlar və məcburi köçkünlərlə bağlı məsələlərdə təcrübəsi olduğunu və didərginlik həyatı yaşayan insanların zəruri problemlərinin həll edilməsi, inteqrasiyası istiqamətində ölkəmizdə mühüm tədbirlər görüldüyünü diqqətə çatdırıb. Dünyada qaçqınların sayının ildən-ilə artdığını deyən Vüsal Hüseynov bildirib ki, qaçqınların problemlərinin həlli üçün ən mühüm amil maraqlı tərəflərin bir araya gəlməsidir.

Sonra çıxış edən BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva Azərbaycanın məcburi köçkün problemini yaşayan ölkə olaraq bu sahədə təcrübəsi olduğunu qeyd edib. O, ölkəmizin kənardan gələn iki minə yaxın qaçqının qayğısını çəkdiyini vurğulayıb.

Yolumuz xan kəndinədir, xan qızı

Qarabağ xanlarının yeganə vərəsəsinin heykəli ilə söhbət

Şahzadənin Bakıdakı heykəli

Bakı xanlarının sonuncu görkəmli siması olan Tofiq Bakıxanovla 40 ilə yaxındır ki, dostluğumuz, ünsiyyətimiz var. Qarabağ xanlarının daha bir görkəmli siması Xurşidbanu Natəvanın isə ... heykəli ilə danışdım. Daha doğrusu, öz-özümə çox mətləbləri xatırladım, qürur hisslərim Natəvanın Qarabağ əhalisinə çəkdirdiyi su kimi duruldaqca, barbar qonşularımıza və onların Avropadakı havadarlarına nifrətim birə beş artdı.

Heykəl "danışdı" ki, sonuncu Qarabağ xanı Mehdiqulu xanın qızı Natəvan 1832-ci il avqustun 6-da Şuşada anadan olmuşdur. Mehdiqulu xan qızına öz anası Xurşidbanunun adını vermişdir. Natəvan həm ailənin yeganə övladı, həm də Qarabağ xanlıqlarının sonuncu vərəsəsi olduğu üçün, onu sarayda "Dürrü yekta" – yəni vahid inci, el arasında isə "Xan qızı" adlandırmışlar. Şuşanın, Qarabağın və ümumilikdə, Azərbaycanın ünlü ziyalı simalarından biri və xeyriyyəçi xanım olan Natəvanın xatirəsi bir neçə dəfə heykəl və büstlərdə əbədiləşdirilmişdir.

Onun Bakı şəhərindəki heykəlinin müəllifi müasir heykəltaraşlıq sənətimizin görkəmli nümayəndəsi olan Ömər Eldarovdur. 1960-cı ildə hazırlanmış bu heykəldə Şərq qadınının, müsəlman-türk xanımın özünəməxsus cizgiləri və kübarlıq elementləri açıq-aydın görünür. Bu orijinallıq təkcə kəlağayıda deyil, həm də obrazın daxili aləmi tamaşaçını məmnun edir. Təbii ki, qəhrəmanın daxili aləmini onun gözləri vasitəsilə oxuya bilirik. Ömər Eldarovun ustalığı bizim həmin gözlər vasitəsi ilə çox səhifələri oxumağımıza kömək olur. Mütəxəssislər yazırlar ki, bu əsərin heykəltəraşlıq sənətimizin Qızıl Fonduna daxil edilməsi olduqca ədalətli qərardır.

Bu görkəmli tarixi şəxsiyyətin ikinci heykəli isə 1982-ci ildə Şuşada ucaldılmışdı. O Şuşada ki, Xurşidbanu Natəvan orada doğulmuş, boya-başa çatmışdı. Şairənin anadan olmasının 150 illiyi münasibətilə – Bakıdakı heykəldən 22 il sonra ucaldılan həmin əsərin müəllifi Əməkdar incəsənət xadimi Həyat Abdullayeva idi. Xatırladaq ki, Şuşa Mədəniyyət Mərkəzi, Mədəniyyət Evinin həyətində yerləşdirilmiş heykəlin açılışını 1982-ci ilin yay aylarında ümummilli lider Heydər Əliyev şəxsən özü etmişdi.

Şuşanın işğalı zamanı – 1992-ci il mayın 8-də bir çox tarixi-mədəni abidələrimiz kimi, heykəl erməni qəsbkarlarının qurbanına çevrilmişdir. Belə ki, heykəl güllə ilə dəlmə-deşik edilmiş, təsvirin baş barmağı yoxa çıxarılmışdı. Sonra isə ermənilər başqa mədəni abidələrimiz kimi Natəvanın heykəlini də aparıb Gürcüstanda metal tullantısı kimi satmışdılar. 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə heykəllərin əridilib yoxa çıxarılmasının qarşısı alınmış və onlar Bakıya gətirilmişdi.

Hamının yadındadır. "Güllələnmiş heykəllər" adlı həmin üç sənət nümunəsi – Üzeyir bəy Hacıbəylinin, Natəvanın və Bülbülün heykəlləri Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin həyətində saxlanılanda ölkənin bütün görkəmli sənət adamları deyirdilər ki, həmin heykəlləri paytaxtın hansısa parkına qoymaq lazımdır. Ulu öndər isə razılaşmırdı. Sən demə Ümummilli liderimiz həmin heykəllərin harada ucaldılmasının lazım olduğunu hamıdan yaxşı bilirmiş. Məhz elə ona görə də, Şuşa azad edildikdən sonra Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə heykəllər bərpa olunmuş, yenidən əvvəlki yerinə gətirilmişdi. 2021-ci il yanvarın 14-də dövlət başçımız Şuşaya səfəri zamanı onların açılışını etmişdi.

Heydər Əliyev Fondunun Azərbaycan mədəniyyətinin beynəlxalq aləmdə təbliği istiqamətində həyata keçirdiyi layihələr çərçivəsində Avropada Xurşidbanu Natəvanın iki abidəsi ucaldılmışdır. 18 fevral 2016-cı ildə Belçika Krallığının Vaterloo şəhərinin mərkəzi parkında qoyulmuş heykəlin postamentində "Şərqin müasir maarifçi və şair qadını Xurşidbanu Natəvan, Qarabağ şahzadəsi, Azərbaycan" sözləri yazılıb. Məlumat verilir ki, həmin sənət əsəri Azərbaycanın Xalq rəssamı Tahir Salahovun rəhbərliyi altında heykəltəraş İmran Mehdiyev tərəfindən hazırlanıb.

Şairin Bakıdakı heykəli kimi, Vaterloodakı bürünc heykəlində də qəhrəmanın lirik əhval ruhiyyəsi ilə yanaşı, psixoloji yaşantıları da təqdim edilmişdir. Bu isə Natəvanın hamıya məlum olan çətin, ağrı-acılı həyat yolunun bütün parametrlər üzrə götür-qoy edilməsinin nəticəsi idi.

Çox təəssüf ki, 2020-ci ilin mart ayında ermənilər bu abidəyə qarşı da vandallıq etmişdilər. Belə ki, onun üzərindəki "Şərqin müasir maarifçi və şair qadını Xurşidbanu Natəvan, Qarabağ şahzadəsi, Azərbaycan" sözləri yazılmış lövhə qopardılmış və üzərinə boya tökülmüşdü.

Avropada Qarabağ şahzadəsinin xatirəsinə növbəti heykəl Fransanın Evian-le-Bən şəhərində – 2017-ci ildə ucaldılmışdır. Həmin ildə Azərbaycanın İsmayıllı və Fransanın Evian-le-Bən şəhərləri arasında imzalanmış dostluq və əməkdaşlıq xartiyası çərçivəsində Evian şəhərində – Leman gölü sahilində "Azərbaycan parkı"nın rəsmi açılış mərasimi ilə yanaşı, parkda "Dostluq" bulağı və Xurşidbanu Natəvanın heykəlinin də açılışı olmuşdu. Heykəlin müəllifləri Salhab Məmmədov və Əli İbadullayevdir. Yəni, bədxahlarımızın xəyanətkarlığına və barbarlıq əməllərinə baxmayaraq, Qarabağ şahzadəsinin abidələri Avropa şəhərlərinin gözəlliyinə də zənginlik qatır.

Ancaq bu yazının qələmə alınmasının səbəbi başqa idi. Bir neçə gün əvvəl gedib Natəvanın Bakıdakı abidəsinə danışdım ki, regionda – lap elə dünyada da baş verən ictimai-siyasi proseslər bizim Xankəndinə gedəcəyimiz günü saatba-saat yaxınlaşdırır. Əlavə etdim ki, sənin doğulub böyüdüyün şəhərdə imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi otuz ildən bəri ürəyimizi dağlayan o vaxtkı xan kəndinə, indiki Xankəndinə gedən yolumuza körpü salır.

Natəvan bir qəzəlində demişdi:

Mümkün olmaz mənə
vəslin bilirəm həşrə kimi,
Ol səbəb məskənimi
kuyi biyaban etdim.

Natəvanın Şuşada bərpa edilmiş abidəsi

Azərbaycanlı maarifçi – şairə Fransadakı Leman gölü sahilində

Qarabağ şahzadəsi Vaterlooda

Doğrudur, şair bu ifadəni konkret bir fərdə ünvanlamışdı. Demək istəyirdi ki, bizim vüsalımız axır zamana kimi mümkün olmayacaq. Onun soydaşlarının və xüsusən, həmyerlilərinin bir çoxu isə güman edirdi ki, bizim Şuşa və Xankəndi ilə vəslimiz də həşrə kimi mümkün olmayacaq. Ancaq Azərbaycan Prezidenti və Ordumuz başqa cür düşünürdü. Yolumuz xan kəndinədir, xan qızı.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
"Xalq qəzeti"

TƏKRAR

"Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" Publik Hüquqi Şəxs

Ağdam rayonunun Xıdırlı kənd yaşayış məntəqəsində 2, 3 , 4 və 5 otaqlı fərdi yaşayış evlərinin tikintisi işlərinin satın alınması üçün

AÇIQ TENDER ELAN EDİR

Tender iştirakçılarına təklif olunur ki, öz tender təkliflərini möhürlənib imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları oxşar təcrübəyə, lazımi maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Zahid Xəlilov küçəsi 53 nömrəli ünvanda yerləşən "Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti"nin satınalma şöbəsindən əldə edə bilərlər.

Əlaqələndirici şəxs- bərpa və yenidənqurma departamenti müdirinin müavini İntizam Novruzov – i.novruzov@qbti.gov.az və baş məsləhətçi Tural Rzayev - t.rzayev@qbti.gov.az, telefon- + 99455 489 98 20.

İşlərin qısa təsviri:

719 ədəd 2, 3 , 4 və 5 otaqlı fərdi yaşayış evlərinin, klub icma mərkəzinin, kitabxananın və s. tikintisi.

Tenderdə iştirak haqqı- 1500,00 (bir min beş yüz manat) manatdır.

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Təşkilat - "Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" Publik Hüquqi Şəxs

VÖEN - 3201635961
Bank - "ABB"nin Mərkəz filialı
Kod - 805722
VÖEN - 9900001881
H/h - AZ95İBAZ38030019443196817204
M/h - AZ03NABZ01350100000000002944
SWIFT İBAZAZ2X

İddiaçılar tenderdə iştirak üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

• tenderdə iştirak etmək üçün ərizə;
• iştirak haqqının ödənilməsini təsdiq edən bank sənədi;
• tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 65 bank günü ərzində qüvvədə olmalıdır);
• tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (təminatın qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır);
• tender iştirakçısının tam adı, nizamnaməsi (hüquqi şəxslər üçün), qeydiyyatdan keçdiyi rekvizitləri;
• malgöndərənin (podratçının) işin icrası üçün müqavilə imzalayacağı subpodratçı barədə konkret subpodratçının adı göstərilməklə məlumatlar (əlavə №19);
• malgöndərənin (podratçının) son bir ildəki (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyəti dövründəki) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilmiş arayış; (tender elanından sonrakı tarixdə alınmış sənəd təqdim edilməlidir).
• Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə aid yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olmaması barədə arayış; (tender elanından sonrakı tarixdə alınmış sənəd təqdim edilməlidir).
• iddiaçının satınalma müqaviləsini bağlamaq səlahiyyətinin olması (şəxsin səlahiyyətli olması barədə əmr təqdim edilməlidir);
• öz əmlakından sərbəst və məhdudiyyətsiz istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması barədə arayış; (tender elanından sonrakı tarixdə alınmış sənəd təqdim edilməlidir).
• müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlmiş girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şəxs olmaması barədə arayış; (tender elanından sonrakı tarixdə alınmış sənəd təqdim edilməlidir).
• satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi barədə arayış; (tender elanından sonrakı tarixdə alınmış sənəd təqdim edilməlidir).
• müvafiq sahibkarlıq fəaliyyəti növünün həyata keçirilməsi və ya müəyyən hərəkətlərin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq lisenziyaya və ya icazəyə malik olması və onun əsasında həyata keçirilməsinə icazə verilən işlərin siyahısı;
• malgöndərənin (podratçının) son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq edilmiş maliyyə hesabatının surəti (vergi orqanının rəsmi blankında və ya elektron sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti təqdim edilməlidir)
• kənar audit tərəfindən tərtib olunmuş son bir ildəki audit hesabatları;
• baş podratçı kimi son beş il (2018-ci il yanvarın 1-dən 2022-ci il dekabrın 31-dək) ərzində ümumi məbləği 15 (on beş milyon manat) milyon manatdan az olmayan, müraciət edənin isə ən azı 7.5 (yeddi milyon beş yüz min manat) milyon manat olan (müraciət edən müqaviləni birgə müəssisənin üzvü kimi icra etmişdirsə) və oxşar işi əhatə edən (oxşarlıq: layihə və texniki spesifikasiyalarda təsvir edilən fiziki ölçüyə, mürəkkəbliyə, metodlara, texnologiyaya və digər xüsusiyyətlərə əsaslanmalıdır) ən azı 2 (iki) sifarişi qənaətbəxş şəkildə icra etməsi haqqında məlumat və təsdiqedici sənədlər təqdim edilməlidir;
• son beş il (2018-ci il yanvarın 1-dən 2022—ci il dekabrın 31-dək) ərzində tikinti -quraşdırma işləri üzrə ən azı 25 (iyirmi beş milyon manat) milyon manat dövriyyə tələb olunur, həmçinin TMV-nin 1.6-cı bəndində tələb olunan digər sənədlər.

Qeyd- tenderdə iştirak üçün iki və ya daha artıq tərəfdaş şirkətdən ibarət birgə müəssisə yaratdıqda, TMV-nin 1-ci və 2-ci bəndlərində tələb olunan sənədlər hər bir şirkət üçün ayrılıqda təqdim edilməlidir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (1 əsli və 1 surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun tələblərinə uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 24 iyul 2023-cü il saat 16.00-a, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 1 avqust 2023-cü il saat 16.00-a qədər Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Zahid Xəlilov küçəsi 53 nömrəli ünvanda yerləşən "Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti"nin satınalma şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Tender iştirakçılarının təklifləri Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Zahid Xəlilov küçəsi 53 nömrəli ünvanda yerləşən "Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti"nin inzibati binasında 2 avqust 2023-cü il saat 16.00-da açılacaqdır.

Tender iştirakçılarının səlahiyyətli nümayəndələri zərflərin açılışı prosedurunda iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Gimnastlar jurnalistlərə məharətlərini göstəriblər

İyunun 19-da Milli Gimnastika Arenasında idman gimnastikası üzrə mətbuat üçün açıq məşq keçirilib.

İdman gimnastikası üzrə yığma komandanın baş məşqçisi Ruslan İrqaşev açıq məşqi izləyən jurnalistlərə komandanın hazırlığı ilə bağlı məlumat verib. O qeyd edib ki, təlim-məşq toplanışı gimnastların hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Məşq prosesində gənc idmançılar yoxlanır. Peşəkar olmaq istəyən hər bir idmançı gənc yaşlarından məşq yükünə, gün ərzində üç dəfə keçirilən məşqlərə uyğunlaşmalıdır.

Gərgin məşqlərlə yanaşı, onların bərpa olunmalarının da vacib olduğunu bildirən R. İrqaşev idmançıların Milli Gimnastika Arenasında gün ərzində 3 dəfə qidalandıqlarını, vitaminizasiya ilə təmin olunduqlarını və bərpaedici məşqlərdə iştirak etdiklərini vurğulayıb.

Yığma komandanın üzvlərini qarşıda bir sıra mötəbər yarışların gözlədiyini bildirən baş məşqçi deyib ki, yığma komandamızın üzvü Aydın Əlizadə iyulun sonunda keçiriləcək Avropa Gənclərinin Yay Olimpiya Festivalına hazırlaşır. Çində keçiriləcək Yay Universiadasında isə İvan Tixonov və Nikita Simonov mübarizə aparacaqlar. Hər iki idmançı, həmçinin avqust və sentyabr aylarında təşkil ediləcək dünya kuboku yarışlarında və Olimpiya Oyunlarına iştirak hüququ verəcək dünya çempionatında güclərini sınayacaqlar.

"Ocaq Sport" klubu, İxtisaslaşdırılmış Olimpiya Ehtiyatları Gimnastika Məktəbi və Sumqayıtı təmsil edən 11-13 yaş qrupu üzrə 20 idmançının cəlb olunduğu məşqlər iyulun 7-dək davam edəcək.

Leyla QURBANOVA,
"Xalq qəzeti"

Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin layihələri – Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsində, Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsində və Gəncə Yaşayış Kompleksində mənzillərin güzəştlə satışı barədə

ELAN

Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Xarici dairəvi yolu "6" ünvanında yerləşən Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə 436 mənzilin, Bakı şəhəri, Suraxanı rayonu, Hövsan qəsəbəsi, Hava Limanı-Zığ şosesi 8-ci km, "10L" ünvanında yerləşən Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə 510 mənzilin, Gəncə şəhəri, Azərbaycan Bayrağı küçəsində yerləşən Gəncə Yaşayış Kompleksi üzrə 243 mənzilin, ümumilikdə 1189 mənzilin satışı 29 iyul 2023-cü il tarixində saat 11:00-da başlayacaq və 11 avqust 2023-cü il tarixi saat 11:00-dək davam edəcəkdir.

"Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamında olan mənzilləri vətəndaşların güzəştlə əldə etməsi Qaydası"na uyğun olaraq **gözləmə qaydasında mənzillərin seçimi** 3 avqust 2023-cü il tarixində saat 11:00-da başlayacaq və 11 avqust 2023-cü il tarixi saat 11:00-dək davam edəcəkdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 noyabr 2016-cı il tarixli 1113 nömrəli Fərmanına əsasən Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamında olan mənzillərin əldə edilməsi "Elektron hökumət" portalı üzərində (www.e-gov.az) "Güzəştli mənzil" sistemi vasitəsilə elektron qaydada həyata keçirilir.

Yalnız "Güzəştli mənzil" sistemində elektron kabinetə sahib olmuş vətəndaşlar mənzil almaq hüququna malikdir. Elektron kabinetə sahib olmuş bütün vətəndaşlar qeydiyyat tarixindən və sıra nömrəsindən asılı olmayaraq mənzillərin seçimində bərabər hüquqa malikdir.

"Güzəştli mənzil" sistemindən istifadə qaydası ilə bağlı ətraflı məlumatla, o cümlədən mətn və video formatlı təlimatlarla www.mida.gov.az internet saytının ana səhifəsində "Güzəştli mənzil sistemi" keçidi vasitəsilə tanış olmaq mümkündür.

Satışa çıxarılan mənzillər barədə ümumi məlumat:

Satışa Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə 436, Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə 510, Gəncə Yaşayış Kompleksi üzrə 243 olmaqla, ümumilikdə 1189 mənzil çıxarılır. Bütün mənzillər tam təmirli, mətbəx mebeli, kombi isitmə sistemi (kombi cihazı daxil olmaqla), su, qaz və elektrik sayğacları ilə təmin edilmiş vəziyyətdə təklif olunur.

Bütün binalar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Tikinti Normalarına (AzDTN) uyğun layihələndirilib və inşa olunub. Bununla bağlı Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin Təsisatdankənar Dövlət Ekspertiza Baş İdarəsinin:

Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə - 07.12.2018-ci il tarixli 26436, 15.02.2019-cu il tarixli 26721, 22.02.2019-cu il tarixli 26767;

Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə - 30.09.2020-ci il tarixli 30175, 20.10.2020-ci il tarixli 30325, 02.11.2020-ci il tarixli 30383;

Gəncə Yaşayış Kompleksi üzrə - 17.12.2019-cu il tarixli 28607, 02.03.2020-ci il tarixli 29004, 31.03.2020-ci il tarixli 29122, 13.05.2020-ci il tarixli 29272 nömrəli müsbət rəyləri mövcuddur.

Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin 1 saylı Bakı Ərazi İdarəsi və 3 saylı Gəncə Ərazi İdarəsi tərəfindən mənzillərə mülkiyyət hüquqlarına dair "hüquqların dövlət qeydiyyatı haqqında daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən çıxarış"lar verilmişdir.

Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə satışa çıxarılmış mənzillər barədə ümumi məlumat:

Bina №	Binanın yerləşdiyi tikinti sahəsi (m²)	Binada mərtəbə sayı	Binaya giriş sayı	Mənzillərin otaqlarının sayı	Mənzillərin sayı	Mənzillərin daxili perimetr üzrə sahəsi (m²)	Mənzillərin xarici perimetr üzrə sahəsi (m²)	Baş podratçı / ünvanı	Tikinti-quraşdırma və təmir işlərinin başaçatma tarixi
1	830,45	9	2	1	16	35,57	43,02	Torma MMC (NN Group MMC konsorsium) / Bakı şəhəri,Yasamal rayonu, İnşaatçılar prospekti, ev 9, məhəllə 581, mənzil 5.	04.02.2021
				2	32	56,84	68,34 - 68,57		
				3	4	74,78	87,06		
2	830,45	9	2	1	16	35,57	43,02	Torma MMC (NN Group MMC konsorsium) / Bakı şəhəri,Yasamal rayonu, İnşaatçılar prospekti, ev 9, məhəllə 581, mənzil 5.	04.02.2021
				2	32	56,76 - 56,84	68,34 - 68,57		
				3	4	74,78	87,06		
3	565,92	12	1	3	43	75,86 - 76,79	89,54 - 90,96	Torma MMC (NN Group MMC konsorsium) / Bakı şəhəri,Yasamal rayonu, İnşaatçılar prospekti, ev 9, məhəllə 581, mənzil 5.	04.02.2021
7	832,9	9	2	1	12	35,46 - 35,57	43,02	"İdeàl TM" QSC / Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Tiflis prospekti, ev 44C, mənzil O.	15.03.2021
13	827,6	9	2	1	16	35,57	43,02	"Diadem" QSC / Sumqayıt şəhəri, Corat ŞTQ, məhəllə 71, ev 3.	20.03.2021
				2	32	56,51 - 56,57	68,34 - 68,57		
				3	4	74,62	87,06		
16	779,1	9	2	1	16	35,57	43,02	"Diadem" QSC / Sumqayıt şəhəri, Corat ŞTQ, məhəllə 71, ev 3.	20.03.2021
				2	32	56,51 - 56,57	68,34 - 68,57		
				3	13	74,62	87,06		
27	565,92	12	1	3	44	75,86 - 76,79	89,54 - 90,96	"AS TIKINTI" MMC / Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 28 may, ev 10, mənzil 18	23.05.2021
29	781,84	9	2	studio	7	34,97	43,10	"AS TIKINTI" MMC / Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 28 may, ev 10, mənzil 18	23.05.2021
				2	34	56,78 - 56,84	68,34 - 68,71		
				3	15	74,78	87,06		
32	867,81	9	2	1	16	35,46 - 35,57	43,02	"AS TIKINTI" MMC / Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, 28 may, ev 10, mənzil 18	24.05.2021
				2	32	56,4 - 56,57	68,34 - 68,57		
				3	16	74,36 - 74,62	87,06		

Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə satışa çıxarılmış mənzillər barədə ümumi məlumat:

Bina №	Binanın yerləşdiyi tikinti sahəsi (m²)	Binada mərtəbə sayı	Binaya giriş sayı	Mənzillərin otaqlarının sayı	Mənzillərin sayı	Mənzillərin daxili perimetr üzrə sahəsi (m²)	Mənzillərin xarici perimetr üzrə sahəsi (m²)	Baş podratçı / ünvanı	Tikinti-quraşdırma və təmir işlərinin başaçatma tarixi
29	828,73	9	2	3	16	72,92 - 72,93	85,40	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	17.03.2023
				4	2	114,61	135,76		
30	555,09	12	1	3	24	74,53 - 76,71	89,54 - 90,96	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	17.03.2023
31	828,73	9	2	studio	1	40,10	48,33	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	17.03.2023
				3	16	72,92 - 72,93	85,40		
				4	2	114,61	135,76		
32	708,07	9	2	2	2	57,68	69,01	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	18.05.2023
				3	4	72,82 - 72,92	85,63		
				4	4	98,7 - 98,99	119,50		
33	704,35	9	2	2	2	57,68	69,01	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	18.05.2023
				3	4	72,82 - 72,92	85,63		
				4	4	98,7 - 98,99	119,50		
34	555,09	12	1	3	4	75,28 - 76,71	89,54 - 90,96	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	18.05.2023
35	828,73	9	2	studio	16	40,10	48,33	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	18.05.2023
				3	16	72,92 - 72,93	85,40		
				4	2	114,61	135,76		
36	828,73	9	2	studio	16	40,10	48,33	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	18.05.2023
				3	16	72,92 - 72,93	85,40		
				4	2	114,61	135,76		
37	555,09	12	1	3	22	74,53 - 76,71	89,54 - 90,96	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	18.05.2023
38	828,73	9	2	studio	15	40,10	48,33	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	17.03.2023
				3	16	72,92 - 72,93	85,40		
				4	2	114,61	135,76		
39	555,09	12	1	3	4	75,28 - 76,71	89,54 - 90,96	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	17.03.2023
40	828,73	9	2	studio	16	40,10	48,33	"HN Construction" QSC, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	17.03.2023
				3	16	72,92 - 72,93	85,40		
				4	2	114,61	135,76		
41	555,09	12	1	3	4	75,3 - 76,7	89,54 - 90,96	"Hünər İnşaat" Firması, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	18.11.2022
42	828,73	9	2	3	16	72,90	85,40	"Hünər İnşaat" Firması, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	18.11.2022
				4	2	114,60	135,76		
43	828,73	9	2	studio	8	40,10	48,33	"Hünər İnşaat" Firması, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	18.11.2022
				3	16	72,90	85,40		
				4	2	114,60	135,76		
44	555,09	12	1	3	4	75,3 - 76,7	89,54 - 90,96	"Hünər İnşaat" Firması, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	18.11.2022
45	704,35	9	2	2	2	57,70	69,01	"Hünər İnşaat" Firması, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	18.11.2022
				3	4	72,90	85,63		
				4	4	99,00	119,50		
46	704,35	9	2	2	2	57,70	69,01	"Hünər İnşaat" Firması, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	18.11.2022
				3	5	72,90	85,63		
				4	4	99,00	119,50		
53	814,9	9	2	3	16	74,00	86,91	"Araz İnşaatçı" MMC, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Həsənoğlu küçəsi, məhəllə 851, mənzil 10/86	15.09.2022
54	708,07	9	2	2	18	57,70	69,01	"Araz İnşaatçı" MMC, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Həsənoğlu küçəsi, məhəllə 851, mənzil 10/86	15.09.2022
				3	18	72,90	85,63		
				4	4	98,99 - 99	119,50		
55	519,08	12	1	3	8	74,53 - 76,71	89,54 - 90,96	"DDlar İnşaat" QSC (TAW Construction MMC konsorsium), Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Tələt Şıxəliyev küçəsi, ev 20, Qapı 1,2,3.	03.03.2023
56	708,07	9	2	2	10	57,68	69,01	"DDlar İnşaat" QSC (TAW Construction MMC konsorsium), Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Tələt Şıxəliyev küçəsi, ev 20, Qapı 1,2,3.	03.03.2023
				3	18	72,82 - 72,93	85,63		
				4	3	98,7 - 98,99	119,50		
57	704,35	9	2	2	2	57,68	69,01	"DDlar İnşaat" QSC (TAW Construction MMC konsorsium), Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Tələt Şıxəliyev küçəsi, ev 20, Qapı 1,2,3.	03.03.2023
				3	18	72,82 - 72,93	85,63		
				4	4	98,7 - 98,99	119,50		
58	555,09	12	1	3	20	75,3 - 76,7	89,54 - 90,96	"Yar İnşaat Təmir Tikinti" MMC (Bakınşaat Group MMC konsorsium), Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Akademik Həsən Əliyev küçəsi, ev 90, mənzil 29.	23.08.2022
59	704,35	9	2	2	2	57,68	69,01	"Yar İnşaat Təmir Tikinti" MMC (Bakınşaat Group MMC konsorsium), Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Akademik Həsən Əliyev küçəsi, ev 90, mənzil 29.	23.08.2022
				3	18	72,82 - 72,93	85,63		
				4	4	98,7 - 98,99	119,50		
60	704,35	9	2	2	2	57,68	69,01	"Yar İnşaat Təmir Tikinti" MMC (Bakınşaat Group MMC konsorsium), Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Akademik Həsən Əliyev küçəsi, ev 90, mənzil 29.	23.08.2022
				3	18	72,82 - 72,93	85,63		
				4	8	98,7 - 98,99	119,50		

(ardı 19-cu səhifədə)

MİDA

Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin layihələri – Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsində, Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsində və Gəncə Yaşayış Kompleksində mənzillərin güzəştlə satışı barədə

ELAN

(əvvəli 18-ci səhifədə)

Bina №	Binanın yerləşdiyi tikinti sahəsi (m²)	Binada mərtəbə sayı	Binaya giriş sayı	Mənzillərin otaqlarının sayı	Mənzillərin sayı	Mənzillərin daxili perimetr üzrə sahəsi (m²)	Mənzillərin xarici perimetr üzrə sahəsi (m²)	Baş podratçı / ünvanı	Tikinti-quraşdırma və təmir işlərinin başaçatma tarixi
3	797,2	9	2	studio	10	34,97	42,98	Amal Group" MMC ("NN Group" MMC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Məhəmməd İbn Hinduşah Naxçıvani küçəsi, ev 22, mənzil 90	27.05.2023
				3	15	74,73 - 74,78	87,05		
4	797,2	9	2	studio	16	34,97	42,98	Amal Group" MMC ("NN Group" MMC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Məhəmməd İbn Hinduşah Naxçıvani küçəsi, ev 22, mənzil 90	27.05.2023
				2	17	56,78 - 56,84	68,34 - 68,57		
				3	16	74,73 - 74,78	87,05		
5	804,2	9	2	2	31	56,4 - 56,57	68,34 - 68,57	Amal Group" MMC ("NN Group" MMC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Məhəmməd İbn Hinduşah Naxçıvani küçəsi, ev 22, mənzil 90	27.05.2023
				3	16	74,36 - 74,62	87,05		
6	565,92	12	1	3	42	75,17 - 76,79	89,52 - 90,96	Amal Group" MMC ("NN Group" MMC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Məhəmməd İbn Hinduşah Naxçıvani küçəsi, ev 22, mənzil 90	27.05.2023
7	565,92	12	1	3	44	75,17 - 76,79	89,52 - 90,96	Amal Group" MMC ("NN Group" MMC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Məhəmməd İbn Hinduşah Naxçıvani küçəsi, ev 22, mənzil 90	27.05.2023
9	565,92	12	1	3	1	75,68	89,52	"Araz İnşaatçı" MMC / Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Həsənoğlu küçəsi, ev. məhəllə 851, mənzil 10/86	12.11.2021
10	797,21	9	2	4	1	96,10	111,31	"Hünər-İnşaat" Firması / Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63 (hüquqi ünvan: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, İsmayıl Hidayətzadə küçəsi, ev 7A, mənzil 136, məhəllə 1911)	27.08.2021
13	797,21	9	2	3	2	72,74	87,46	"GM Construction" MMC ("Faktor Qrup-S" QSC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Heydər Əliyev prospekti, ev 189	12.11.2021
				4	14	96,6 - 96,67	111,37		
14	565,92	12	1	3	9	75,88 - 76,79	89,52 - 90,96	"GM Construction" MMC ("Faktor Qrup-S" QSC ilə konsorsium) / Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Heydər Əliyev prospekti, ev 189	12.11.2021
17	830,45	9	2	3	3	74,62	87,05	"HN Construction" QSC / Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	12.11.2021
18	781,84	9	2	studio	6	34,85 - 34,97	42,98	"HN Construction" QSC / Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi, ev 185, mənzil 14	12.11.2021

Satış şərtləri və qiymətlər:

Bu elan çərçivəsində mənzillərin satışı həm **ipoteka kreditindən istifadə etməklə**, həm də **öz vəsaiti hesabına** ödəniş üsulu ilə nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd: "Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamında olan mənzilləri vətəndaşların güzəştlə əldə etməsi Qaydası"nın 5.6-cı bəndinə əsasən mənzilin dəyərinin **ipoteka krediti hesabına ödəniş üsulunu yalnız ilkin razılıq qərarını alaraq elektron kabinetində yerləşdirilməsini təmin etmiş şəxs seçə bilər.**

Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə:

Studio tipli mənzillərin qiyməti – **33 222** manatdır,
1 otaqlı mənzillərin qiyməti – **33 687** manatdan,
2 otaqlı mənzillərin qiyməti – **53 580** manatdan,
3 otaqlı mənzillərin qiyməti – **70 642** manatdan başlayır.

Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə:

Studio tipli mənzillərin qiyməti – **34 085** manat,
2 otaqlı mənzillərin qiyməti – **49 028** manatdan,
3 otaqlı mənzillərin qiyməti – **61 897** manatdan,
4 otaqlı mənzillərin qiyməti – **83 895** manatdan başlayır.

Gəncə Yaşayış Kompleksi üzrə:

Studio tipli mənzillərin qiyməti – **29 623** manatdan,
2 otaqlı mənzillərin qiyməti – **47 940** manatdan,
3 otaqlı mənzillərin qiyməti – **61 829** manatdan,
4 otaqlı mənzillərin qiyməti – **81 685** manatdan başlayır.

Qeyd: Mənzillərin satış qiymətinə ƏDV daxildir.

Vətəndaş mənzili Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun **güzəştli ipoteka krediti vəsaiti** hesabına aldıqda:

Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə:

İllik faiz dərəcəsi	Müddət	Minimal ilkin ödəniş	Aylıq ödəniş*			
			Studio tipli	*1 otaqlı*	*2 otaqlı*	*3 otaqlı*
4%	3-30 il	10%	**143 manat**	**145-146 manat**	**231-233 manat**	**304-314 manat**

* Aylıq ödəniş – mənzil 10% ilkin ödəniş edilərək, 4% dərəcəsi ilə 30 il müddətinə güzəştli ipoteka krediti ilə alındıqda.

Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə:

İllik faiz dərəcəsi	Müddət	Minimal ilkin ödəniş	Aylıq ödəniş*			
			Studio tipli	*2 otaqlı*	*3 otaqlı*	*4 otaqlı*
4%	3-30 il	10%	**147 manat**	**211 manat**	**266-281 manat**	**361-419 manat**

* Aylıq ödəniş – mənzil 10% ilkin ödəniş edilərək, 4% dərəcəsi ilə 30 il müddətinə güzəştli ipoteka krediti ilə alındıqda.

Gəncə Yaşayış Kompleksi üzrə:

İllik faiz dərəcəsi	Müddət	Minimal ilkin ödəniş	Aylıq ödəniş*			
			Studio tipli	*2 otaqlı*	*3 otaqlı*	*4 otaqlı*
4%	3-30 il	10%	**128 manat**	**206-208 manat**	**266-281 manat**	**351-354 manat**

* Aylıq ödəniş – mənzil 10% ilkin ödəniş edilərək, 4% dərəcəsi ilə 30 il müddətinə güzəştli ipoteka krediti ilə alındıqda.

DİQQƏT! Mənzilə güzəştli ipoteka krediti vasitəsilə sahib olmaq istəyən vətəndaş minimal ilkin ödənişdən artıq ödənilən məbləğə görə, mənzilin satış qiymətini tam həcmdə öz vəsaiti hesabına birdəfəlik ödəyən vətəndaş isə bütün məbləğə əlavə 10% endirim əldə edəcək.

Mənzilə öz vəsaiti hesabına birdəfəlik ödəniş edərək sahib olmaq istəyən vətəndaş üçün mənzillərin satışı aşağıdakı qiymətlərdən başlayır:

Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə:

Otaqların sayı	Mənzilin qiyməti (manat)	Əlavə endirim məbləği (manat)	Əlavə endirimdən sonra mənzilin satış qiyməti (manat)
Studio tipli	33 222	3 322	**29 900**
1	33 687	3 369	**30 318**
2	53 580	5 358	**48 222**
3	70 642	7 064	**63 578**

Qeyd: Mənzillərin satış qiymətinə ƏDV daxildir.

Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsi üzrə:

Otaqların sayı	Mənzilin qiyməti (manat)	Əlavə endirim məbləği (manat)	Əlavə endirimdən sonra mənzilin satış qiyməti (manat)
Studio	34 085	3 408	**30 677**
2	49 028	4 903	**44 125**
3	61 897	6 190	**55 707**
4	83 895	8 389	**75 506**

Qeyd: Mənzillərin satış qiymətinə ƏDV daxildir.

Gəncə Yaşayış Kompleksi üzrə:

Otaqların sayı	Mənzilin qiyməti (manat)	Əlavə endirim məbləği (manat)	Əlavə endirimdən sonra mənzilin satış qiyməti (manat)
Studio tipli	29 623	2 962	**26 661**
2	47 940	4 794	**43 146**
3	61 829	6 183	**55 646**
4	81 685	8 168	**73 517**

Qeyd: Mənzillərin satış qiymətinə ƏDV daxildir.

Yasamal Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsinin www.yasamal2.mida.gov.az, Hövsan Yaşayış Kompleksinin ikinci mərhələsinin www.hovsan2.mida.gov.az, Gəncə Yaşayış Kompleksinin www.gence.mida.gov.az internet səhifələrinə daxil olaraq satışa çıxarılan hər bir mənzilin (və otaqlarının) dəqiq ölçüsü, qiyməti, tətbiq edilən güzəştlər və əlavə endirimlər, agent banklar haqqında məlumatla tanış olmaq, habelə güzəştli mənzil kalkulyatoru vasitəsilə müvafiq hesablamalar aparmaq mümkündür.

Güzəştlə mənzil əldə etmək hüququ olan şəxslər mənzili güzəştlə əldə etmək üçün ərizənin təqdim olunması qaydası, gözləmə qaydasında mənzillərin seçimi və mənzillərin satış şərtləri, agent banklar barədə ətraflı məlumatla www.mida.gov.az internet səhifəsində və ya müvafiq "ASAN xidmət" mərkəzlərinə (1, 3, 5 saylı Bakı, 1 saylı Sumqayıt və 1 saylı Gəncə), habelə "108" çağrı mərkəzinə müraciət edərək tanış ola bilərlər.

Qeyd: "Güzəştli mənzil" sisteminin istifadəçiləri satış modulundan istifadəyə dair və gözləmə qaydasında mənzil seçiminə dair təlimatlar ilə öz elektron kabinetlərinin müvafiq bölmələrində və ya www.mida.gov.az internet saytının ana səhifəsində "Güzəştli mənzil sistemi" keçidi vasitəsilə tanış ola bilərlər.

SON SƏHİFƏ
Xalqın qəzeti!
Xalq qəzeti
№ 129 (30245) 20 iyun 2023-cü il, çərşənbə axşamı
veb-sayt: www.xalqqazeti.az

İdman xəbərləri

Güləş yığmamız Avropada ikinci olub

Albaniyanın paytaxtı Tiranada güləş üzrə U-17 Avropa çempionatında Azərbaycan güləşçiləri uğurla çıxış ediblər. Sərbəst güləş üzrə millimizin 10 üzvündən 7-si fəxri kürsüyə qalxıb.

Dörd qızıl və üç bürünc medal əldə edən yığmamız medalların əyarına görə, bütün ölkələri qabaqlayaraq birinci yeri tutub. Müqayisə üçün qeyd edək ki, ən yaxın izləyicimiz olan Gürcüstan 2 qızıl, 1 gümüş və 4 bürünc medal qazanıb.

Millimiz xal sistemi üzrə sıralamada isə 155 xalla ikinci yerdə qərarlaşıb.

Xatırladaq ki, komandamızın heyətində Cəfər Cəfərov (45 kq), Hacı Kərimov (55 kq), Camal Abbasov (60 kq) və Yusif Dursunov (110 kq) Avropa çempionu olublar. Seyhun Əlizadə (51 kq), Mirzəağa Axundov (65 kq) və İsmayıl Rəhimli (71 kq) isə üçüncü yeri tutub.

Gimnastlarımız Misirdə 3 medal qazanıblar

Aerobika gimnastikası üzrə millimiz "Pharaohs Cup" beynəlxalq turnirində 3 qızıl medal qazanıb.

Misirin paytaxtı Qahirədə keçirilən yarışda böyüklər arasında Vladimir Dolmatov və Mədinə Mustafayeva qarışıq cütlükdə, Leyla Bejanova, Arzu Ağayeva və Xədicə Quliyeva üçlük proqramında fəxri kürsünün ilk pilləsində yer alıblar.

Yeniyetmələrin yarışında isə Dilarə Qurbanova, Sara Əlixanlı, Sənəm Kazımova (üçlük proqramı) qızıl medala sahib olublar.

Gürcüstanda karateçimizin qələbəsi

Gürcüstanın Batumi şəhərində açıq beynəlxalq turnirdə karateçimiz Ülvi Məmmədov (84 kq) uğurla çıxış edib.

İkinci dan qara kəmər sahibi, dünya çempionu tituluna sahib olan idmançımız keçirdiyi bütün döyüşləri qələbə ilə başa vuraraq fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb. O, qələbəsini Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovanın xatirəsinə həsr edib.

Leyla SABİRQIZI, "Xalq qəzeti"

Texnologiya yenilikləri

Beyin implantı yeriməyə, görməyə... imkan verəcək

Bu il milyarder İlon Maskın beyin çipi startapı "Neuralink" öz məhsullarını insanlar üzərində sınaqdan keçirməyi planlaşdırır. Parisdə keçirilən "VivaTech" təqdimatında Mask ilk beyin implantının tetraplegiya və ya aşağı ətrafların iflici xəstəsinə qoyulacağını açıqlayıb.

Bu yaxınlarda "Neuralink" şirkəti, nəhayət, ABŞ Qida və Dərman İdarəsindən insanlar üzərində sınaqlar keçirmək üçün icazə alıb. Ancaq əvvəllər heyvanlar üzərində aparılan sınaqların heç də hamısı gözlənilən nəticəni verməyib və bu mövzuda araşdırmalar hələ də davam edir.

Əgər "Neuralink" öz mütəxəssisləri tərəfindən hazırlanmış beyin implantının insanlar üçün təhlükəsiz olduğunu sübut edə bilsə, startapın bu cihazdan kommersiya məqsədli istifadəsinə icazə alması daha bir neçə il çəkəcək.

"Neuralink" beyin-kompüter interfeysi (BCI - Brain Computer Interface) adlanan cihazları hazırlayır. Maskın sözlərinə görə, onun şirkətinin gələcəkdə beyin implantları iflic olan insanların yenidən yeriməyə başlamasına, kor insanların görməsinə kömək edəcək və nəticədə, insanları kiborqa (kibernetik orqanizm) çevirəcək.

Leyla AZAD, "Xalq qəzeti"

"SABAH" qruplarına qəbul imtahanının nəticələri

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) "SABAH" qruplarına qəbul olmaq üçün iyunun 18-də keçirilmiş imtahanın nəticələrini elan edib.

Bu barədə DİM-dən məlumat verilib. Bildirilib ki, imtahan iştirakçıları Mərkəzin internet saytında topladıqları bal və "cavab kartı"nın qrafik təsviri ilə tanış ola bilərlər. İştirakçılar imtahanda topladıqları bal haqqında məlumatı mobil operator nömrələrindən "iş nömrəsi"ni 7727 nömrəsinə göndərməklə də öyrənə bilərlər.

İmtahanda iştirakı nəzərdə tutulan 2978 tələbədən 681 nəfəri imtahana gəlməyib.

S.RZAYEVA, "Xalq qəzeti"

Maraq dünyamız

Orta buludun çəkisi 500 tondur

Buludlar havadan daha az sıx olduqları üçün səmada üzür, lakin onlar kifayət qədər ağır olur. Orta buludun çəkisi, təxminən, 500 tondur.

Bu isə, demək olar ki, 80 filin çəkisinə bərabərdir. Buxarlanmış su damlalarından əmələ gələn buludu təşkil edən elementlər iriləşdikcə ağırlaşır.

Sanki kiçik pambıq topları kimi yuvarlaq formalı buludlar ən ağır hesab olunur. Onun bir kubmetrinin çəkisi 20 kiloqrama qədər ola bilər.

Dünyanın ən böyük mirvarisi

Dünyanın ən böyük mirvarisinin çəkisi 6 kiloqrama çatır.

Maraqlı formalı mirvari 1934-cü il mayın 7-də Filippinin Palavan adasında dalğıc tərəfindən tapılıb.

Nəhəng tridakna (Tridacna gigas) balıqqulağından yaranan qiymətli daşın çəkisi 6,37 kiloqram, diametri 23,8 santimetrdir. Həmin mirvari 40 milyon ABŞ dolları civarında dəyərləndirilir.

Hər gün 60 nəfər milyonçu olur

Dünyada hər gün 60 nəfər milyonçu qeydə alınır. ABŞ-da hər gün orta hesabla 1700 insan milyoner olur.

Statistikaya görə, Amerikada ildə 1 milyon dollardan çox gəliri olan 8 milyondan çox ailə var və bu rəqəmə daşınmaz əmlak və dəbdəbəli mallar daxil deyil.

L.QURBANOVA, "Xalq qəzeti"

Braziliya yeni qəhvə növləri yetişdirir

Braziliyada təbii tərkibli, kofeinsiz arabika qəhvəsi növlərini yaratmaq üçün mühüm tədqiqat işlərinə başlanılıb.

"Instituto Agronomico de Campinas (IAC)" adlanan qəhvə tədqiqat mərkəzindən verilən məlumata görə, bu yenilik Braziliyada kofe ticarətinin canlanmasına və bu ölkənin qlobal qəhvə bazarında güc mərkəzinə çevrilməsinə gətirib çıxara bilər.

Tədqiqatçılar hesab edirlər ki, bu nailiyyət böyük kommersiya imkanlarına yol açaçaq.

Bu məqsədlə onlar, təbii tərkibli, çox az kofeini olan müxtəlif qəhvə bitkilərini də yetişdirməyə başlayıblar.

Kofeinsiz qəhvə satan şirkətlər bunun doğru addım olduğunu deyirlər. Belə hesab edirlər ki, ənənəvi qəhvə növlərindən kofeini çıxarmaq onların kofe sənayesində daha da irəli getməsinə səbəb ola bilər.

Qeyd edək ki, kofeinsiz qəhvə istehlakı ABŞ bazarının "təxminən" 10 faizini təşkil edir.

F.SALMANOVA, "Xalq qəzeti"

Sağlamlıq guşəsi

Təzə meyvə, yoxsa şirə?

Şirənin tərkibində nə qədər çox karbohidrat və meyvə şəkəri varsa, sağlamlığa mənfi təsiri də bir o qədər güclüdür. Yayda təzə meyvə və giləmeyvə yemək orqanizmə yeni hazırlanmış meyvə şirəsindən daha yaxşı təsir göstərər. Çünki, bütün təzə sıxılmış şirələrdə meyvələrdə olan faydaların yarısı belə yoxdur. Həqiqətən, emaldan sonra qiymətli lif pulpadan yox olur.

Diyetoloqların sözlərinə görə, bu baxımdan ən zərərlisi şirin meyvələrdən – üzüm, banan, çiyələk və armuddan hazırlanmış şirələridir. Bütün qiymətli maddələr, vitaminlər və mikroelementlər belə şirələrdə yalnız hazırlandıqdan sonra ilk 15 dəqiqə ərzində saxlanılır. Sonra vitaminlər məhv olur.

Bundan əlavə, şirin meyvələrdən alınan təbii şirələrin həmişə çox kalorili və yüksək turşuluğa malik olduğunu unutmayın ki, bu da son dərəcə zərərlidir.

Hər qurtum şirədən sonra dişləri fırçalamaq lazımdır. Əks halda təbii meyvələrdə bol olan turşu minaya zərər verər, çürümə və digər diş problemlərinin yaranma şansını artırar.

Z.BAYRAM, "Xalq qəzeti"

London möhtəşəm rəsm sərgisinə hazırlaşır

İyunun 22-də yenidənqurma və bərpa işlərindən sonra London Milli Portret Qalereyasının açılış mərasimi olacaq. Tənqidçilər, rəssamlar və kuratorlar öz sevimli əsərlərini seçərək tədbirdə iştirak edəcəklər.

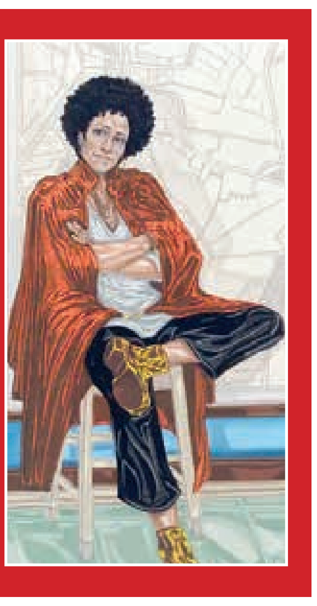

Bu portretlər içində rəssam İbrahim əl-Salahi tərəfindən çəkilmiş "Əzabın portreti" adlı rəsm əsəri də var. Biz bu rəsmdə ətrafa çaşqın nəzərlərlə baxan, qeyri-müəyyən ruhi halda olan insan siması görürük.

Tədbirdə nümayiş olunacaq əsərlərdən biri də rəssam Toyin Ojih Odutolanın ingilis yazıçısı Sadienin (Zadie Smith) şərəfinə çəkdiyi "Mən böyük qadınam" adlı portretidir. Bu, Toyinin Britaniyanın ictimai kolleksiyasına daxil olan ilk əsəridir. Qeyd edək ki, bu rəsm London Milli Portret Qalereyasında ilk dəfə nümayiş etdiriləcək.

Açılış iştirakçılarının marağına səbəb olacaq digər bir portret "Ananın ümidsizliyi" adlanır. Florens Ovens Thompsonun 20-ci əsr Amerikasının iç üzünü göstərən bu əsəri ümidsiz insanların ruhuna açılan pəncərədir. Böyük Depressiyanın dəhşətli xarabalığını və kapitalizmin mənfi tərəflərini göstərən bu portret hazırda Londonun Tate Modern Qalereyasında sərgilənir.

Qalereyada 16 əsər nümayiş etdiriləcək.

Qeyd edək ki, əsası 1856-cı ildə qoyulan qalereya dünyanın ilk portret salonudur. Burada yağlı boya ilə çəkilmiş tablolar, miniatürlər, rəsmlər, büstlər və fotolar sərgilənir.

Fidan HÜQUQQIZI, "Xalq qəzeti"

2 yoluxma faktı qeydə alınıb

İyunun 19-da Azərbaycanda COVID-19 infeksiyasına 2 yoluxma faktı qeydə alınıb.

Son sutkada Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 2 yoluxma faktı qeydə alınıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan verilən məlumata görə, indiyədək ölkədə ümumilikdə 831 min 896 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 821 min 599 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 10 min 281 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 16 nəfərdir.

Son sutkada yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 346, bu günə qədər isə ümumilikdə 7 milyon 637 min 355 test icra olunub.

"Xalq qəzeti"

Proqnoz

Bölgələrdə yenə yağış, leysan yağacaq, dolu düşəcək

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin məlumatına əsasən iyunun 20-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Şimal-şərq küləyi əsəcək, səhər arabir güclənən şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Gecə 17-22°, gündüz 26-29° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan aşağı 757 mm civə sütunu, nisbi rütubət gecə 70-80, gündüz 50-60 faiz olacaq. Abşeron çimərliklərində dəniz suyunun temperaturu: Şimal çimərliklərində: (Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 21-22° isti, Cənub çimərliklərində: (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) 23-24° isti olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə arabir yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli intensiv və güclü olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Şərq küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 16-21°, gündüz 30-35°, dağlarda gecə 7-12°, gündüz 15-20° isti olacaq.

Q. QASIMOV, "Xalq qəzeti"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası Qeyri-hökumət təşkilatları ilə iş və kommunikasiya şöbəsinin əməkdaşları iş yoldaşları

PƏRVANƏ QASIMOVANIN

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

Əli Nəcəfxanlı, Bahadır Şəfiyev və Sahəddin Hüseynov qələm dostları Azad Müzəffərliyə qardaşı

AZƏR MÜZƏFFƏROVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

Bakı Slavyan Universitetinin rektoru Anar Nağıyev və universitetin professor-müəllim heyəti "Moderator.az" saytının rəhbəri

ZÜLFÜQAR HÜSEYNZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

"Xalq qəzeti"nin kollektivi "Moderator.az" saytının rəhbəri

ZÜLFÜQAR HÜSEYNZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir, mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
ƏFLATUN AMAŞOV

TELEFONLAR:
Reklam və elanlar: 493-82-21
Qəbul şöbəsi: 493-24-75
Məsul katib: 493-61-02
Texniki şöbə: 493-59-64
Mühasibatlıq: 498-85-29
E-mail: xalqqazeti@gmail.com
info@xalqqazeti.az
+994(51) 280-16-44

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:
AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS 0282
TİRAJ 5166
SİFARİŞ 1504
QİYMƏTİ 40 qəpik

Növbətçi redaktor
Əli NƏCƏFXANLI

Çapa imzalanmışdır 00:00